هزار نکته

برای خوش بختی زندگی زناشویی

مؤلف: بثینه سید العراقی
مترجم: صلاح الدین توحیدی

بسم الله الرحمن الرحیم

هزار نکته

برای

خوش‌بختی زندگی زناشویی

سرشناسه	: عراقی، بثینة سید.
	Iraqi, buthaynah al - sayyid
عنوان قراردادی	: ۱۰۰۰ طریقة للسعاده الزوجیة. فارسی
عنوان و پدیدآور	: هزار نکته برای خوش‌بختی زندگی زناشویی
	تألیف: بثینة سید العراقی؛ ترجمه: صلاح الدین توحیدی
مشخصات نشر	: سنندج: کردستان، ۱۳۸۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۴ ص
شابک	: 4 - 003 - 980 - 964
یادداشت	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۴۴.
موضوع	: زناشویی
موضوع	: خوش‌بختی
شناسه‌ی افزوده	: توحیدی، صلاح الدین، ۱۳۵۰ ـ ، مترجم
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۸۵ ۷۰۴۱ الف۴ع/HQ۷۴۳
رده‌بندی دیویی	: ۳۰۶/۸۱
شماره کتابخانه ملی	: ۲۸۲۵۷ ـ ۸۵م

هزار نکته

برای

خوش‌بختی زندگی زناشویی

مؤلّف: بثینه سید العراقی

مترجم: صلاح‌الدین توحیدی

انتشارات کردستان

سنندج - ۱۳۸۶

انتشارات کردستان

Kurdistan Publication

سنندج ـ پاساژ عزتی ـ تلفن: ۲۲۶۵۳۸۲

هزار نکته

✓ نام کتاب:	هزار نکته برای خوش‌بختی زندگی زناشویی
✓ مؤلّف:	بثینه سید العراقی
✓ مترجم:	صلاح الدین توحیدی
✓ نوبت چاپ:	اول: ۱۳۸۶
✓ تیراژ:	۳۰۰۰ جلد
✓ تعداد صفحه و قطع:	۱۴۴ صفحه‌ی رقعی
✓ ناشر:	انتشارات کردستان

قیمت: ۱۲۰۰ تومان

شابک: ۴ ـ ۰۰۳ ـ ۹۸۰ ـ ۹۶۴

ISBN: 964 - 980 - 003 - 4

«تقدیم»

تقدیم به دختر عزیزم «دالیا» که سیزده بهار از عمرش گذشته است تقدیم به او که بزرگ‌ترین مایه شادابی، شکوفاترین گل و اولین پرتو نورانی زندگی‌ام می‌باشد.

این کتاب را به او هدیه می‌کنم تا همچون چراغی فروزان باشد که مسیر هدایت را به او بنمایاند و در سایه‌ی نکات پندآموز آن به‌سر برد تا به خواست خداوند به خوش‌بختی که همگی جویای آن هستند، برسد.

مادرت بثینه سید العراقی

فهرست مطالب

پیش‌گفتار مترجم ۹
پیش‌گفتار مؤلف ۱۱
گام‌هایی در راه ازدواج ۱۵
اسرار خوش‌بختی ۱۵
خواستگاری ... ایستگاه اول ۱۹
صحت و مشروعیت عقد ۲۳
آداب زفاف و بعد از آن ۲۸
به دنبال خوش‌بختی ۳۱
فواید ازدواج ۳۱
ویژگی‌های یک ازدواج سالم ۳۳
بنای خوب و پایدار ۳۵
برای تمام عروسانی که در شرف ازدواجند ۳۶
تا همای سعادت بر بام خانواده به پرواز در آید ۳۸
برخورد و ارتباط نمونه خانوادگی ۵۹
چگونه زنی موفق خواهی شد ۵۹
چه هنگام دروغ حلال است؟ ۶۰
چگونه از منزلت محیطی امن بسازی ۶۲
چگونه شوهری تمام عیار شوی؟ ۶۳
هنر برخورد زناشویی ۶۷
موانع و مشکلات در مقابل خوش‌بختی زناشویی ۷۴
سردی و بی‌روحی روابط زناشویی ۷۴
سکوت وحشتناک ۷۵
چگونه می‌توان بر افسردگی زناشویی غلبه نمود ۷۶
خشکی احساسات ۷۹
برانگیختن احساسات زناشویی ۸۲
نجوایی در گوش تو ای زن! ۸۳
نقش خانواده‌ی زن و شوهر در موفقیت ازدواج ۸۵

حوزه‌های ایجاد شکاف در رابطه‌ی زناشویی ۹۰
سازگاری زناشویی ۹۳
گفت‌وگوی زن و شوهر ۹۴
اجتناب از اختلافات زناشویی ۹۶
مشکلات زناشویی؛ شرّی که از آن گریزی نیست! ۱۰۰
تندبادهای زندگی خانوادگی ۱۰۰
روش‌های عملی برای حل اختلافات زناشویی ۱۰۲
اختلافات در خانواده‌ی پیامبر ۱۰۶
نمونه‌هایی از مشکلات زناشویی و راه‌حل آن‌ها ۱۰۸
زن خودسر و سرکش ۱۰۸
زن تندخو و سخت‌گیر ۱۱۰
زن ولخرج ۱۱۲
زن سهل انگار و نامنظم ۱۱۳
کار زن ۱۱۵
احترام نگذاشتن به خانواده ۱۱۶
مداخله مداوم در کار شوهر ۱۱۸
شوهر غیرتی ۱۱۹
شوهر بخیل ۱۲۱
شوهر بد رفتار ۱۲۲
با هم بر سر راه خوش‌بختی و موفقیت ۱۲۵
خانه‌ی نمونه ۱۲۵
خوش‌بختی در زندگی پس از چهل سالگی ۱۲۶
آینده‌ای روشن برای ازدواجی پربار ۱۲۷
شوهرت را به سوی موفقیت راهنمایی کن ۱۳۰
تا با عشقی دایمی زندگی کنی ۱۳۶
ظروف لذیذ برای خوش‌بختی زناشویی ۱۳۸
فهرست مطالب ۱۴۳
مراجع ۱۴۵

پیش‌گفتار مترجم

جامعه زمانی سالم است که خانواده‌هایی سالم داشته باشد. انسان‌ها همواره از نهاد کوچک خانواده وارد نهاد بزرگ جامعه می‌شوند و هرچه این نهاد کوچک اما بسیار مهم که به مثابه‌ی واحد سازنده‌ی نهاد جامعه است، سالم‌تر و مشکلات جدی کم‌تری داشته باشد، جامعه نیز سالم‌تر خواهد بود و خانواده‌ها نیز زمانی سالم می‌باشند که اجزای تشکیل‌دهنده‌ی آن‌ها به ویژه دو رکن اساسی آن یعنی زن و شوهر، از سلامت جسمی، ذهنی، روحی و اخلاقی بهره‌مند باشند و بر هنر دست‌یابی به خوش‌بختی و سعادت زناشویی اطلاع کافی داشته باشند و برای رسیدن به آن بسیار کوشا باشند.

خداوند مؤمنان را فرا خوانده است که نه‌تنها خود بلکه افراد خانواده‌ی خود را نیز از آتش جهنم به دور دارند ﴿قُوا أَنْفُسَكُمْ وَ أَهْلِيكُمْ نَاراً﴾[1] و آنان را به راه راست که صلاح دنیا و آخرت را دربر دارد، دعوت نمایند و از این روست که ابراهیم خلیل علیه‌السلام دست به دعا برداشته و از خداوند می‌خواهد که او و فرزندانش را اهل نماز که مهم‌ترین عبادت است و انسان را از فحشاء و منکر باز می‌دارد، قرار دهد ﴿رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلٰوةِ وَ مِنْ ذُرِّيَتِي رَبَّنَا تَقَبَّلْ دُعَاءَ﴾[2] و نوح علیه‌السلام هم برای افراد مؤمن خانواده‌اش طلب غفران و بخشش می‌کند ﴿رَبِّ اغْفِرْ لِي وَ لِوَالِدَيَّ وَ لِمَنْ دَخَلَ بَيْتِيَ مُؤْمِناً وَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ﴾[3] آری پیامبران الهی که الگوی جامعه‌ی بشریتند، نگران

---

۱. تحریم؛ ۶.
۲. ابراهیم؛ ۴۰.
۳. نوح؛ ۲۸.

خانواده‌ی خود بوده‌اند، زیرا بیش از دیگران به اهمیت خانواده و خوش‌بختی آن واقف بوده‌اند.

اما باید گفت که اصلاح خانواده و رساندن آن به مرز خوش‌بختی، کاری ساده و آسان نیست و با گفتار بدون کردار نمی‌توان به آن رسید و گاهی نیز با گفتار و کردار هم نمی‌توان به آن رسید و در این مسیر حتی انسان‌های بزرگی هم ناکام مانده‌اند. آیا نوح و لوط پیامبر توانستند زنان خود را اصلاح نمایند؟ از طرف دیگر آیا آسیه زن فرعون توانست بر شوهر خود اثرگذار باشد؟ هیچ خانواده‌ای بدون مشکل نیست، حتی خانواده‌ی پیامبرﷺ از این قاعده مستثنی نبوده است، پس چه باید کرد؟

برای داشتن خانواده‌ای موفق و خوش‌بخت باید تلاش و کوشش نمود، مطالعه کرد و مشکلات و راه‌حل‌های آن را شناخت و از تجربیات دیگران استفاده نمود و عمل کرد. در عمل‌کردن نیز باید صبور و بردبار بود. تلاش برای رسیدن به خوش‌بختی خانوادگی و زناشویی، تلاشی سخت اما شیرین و پرثمر است.

نویسنده‌ی کتاب حاضر که یک زن می‌باشد، تلاش نموده است با ارائه‌ی راهکارهای عملی و ارائه‌ی هزار نکته جالب، راه و روش رسیدن به خوش‌بختی زناشویی را به روشنی توضیح دهد. امید است که زوج‌های جوان با استفاده از نکات مثبت این کتاب که از قرآن و سنت و نظرات روانشناسی و جامعه‌شناسی گرفته شده است، خانواده‌ای خوش‌بخت و سالم داشته باشند و به تبع آن از جامعه‌ای سالم، پاک و مترقی برخوردار شویم.

صلاح الدین توحیدی ـ پاوه ۱۳۸۵

پیش‌گفتار مؤلّف

اسلام به منظور عمران و آبادی در زمین، صلاح، عفت و محافظت از فرد و جامعه و فواید بسیار زیادی که مایه‌ی دوری از رنجش خداوند و نزدیکی به رضای او می‌باشد، انسان‌ها را به ازدواج تشویق نموده است. آثار پاک ازدواج که گسترش مهربانی و مودت و رحمت است، بر کسی پوشیده نیست و شاید پیوند زناشویی بعد از پیوند عقیدتی یکی از قوی‌ترین و مقدس‌ترین پیونده‌ها باشد و برای محافظت از آن، به هیچ‌وجه جایز نیست که در معرض نگرانی‌ها و مزاحمت‌ها قرار گیرد و یا تیشه‌ی نابودی به ریشه‌ی آن زده شود.

دین حنیف اسلام چنان اصول و قواعد اساسی محکمی را برای این علاقه و ارتباط پایه‌گذاری نموده است که هیچ نقصی دامنگیر آن نشود و هیچ تندبادی آن را نلرزاند.

از مهم‌ترین پایه‌های این ارتباط، انتخاب نیک و صحیح همسر از لحاظ دین، اخلاق پسندیده، خانواده و اصل و نسب پاک است. پس از آن معاشرت خوب و پسندیده بین زن و شوهر و تلاش جدی برای درک و فهم هم‌دیگر و سازگاری با صفات مثبت و منفی هم‌دیگر از اصولی است که باید مورد توجه قرار بگیرد و هریک از زوجین باید این حقیقت را درک کند که کمال تنها از آن خداوند است و بس و این برای آدمی عیب نیست. درک و شناخت هریک از زوجین از موارد نفع و ضرر و خلوص نیت برای خداوند در ادای واجبات

باعث می‌شود که خداوند نیز آن‌ها را در رسیدن به حقوقشان به صورتی که رضایت او در آن باشد، حمایت کند. احساس تنعم با خوش‌بختی، امنیت و استقرار خانواده و شیرین‌نمودن این نهاد با شکیبایی و تعقل و گذاشتن هر چیز در جای صحیح و مناسب خود و تسلیم نشدن در برابر اختلافات و یا ناکامی‌هایی که ممکن است در زندگی خانوادگی به وجود بیاید، از تضمین‌هایی است که باعث صفای درون می‌شود و به کیان خانواده نیرویی می‌دهد که بتواند وظایف خود را در زندگی به نحو احسن ادا نماید. نمی‌توان یک زندگی زناشویی متنعم همراه با خوش‌بختی، آرامش و استقرار را یافت که تندبادهایی در آن نوزیده باشد. این سنت زندگی است که همواره بر یک حالت باقی نمی‌ماند اما لازم است که با آرامش، تعقل، گردن‌نهادن به شریعت الهی و توجه به سیره‌ی سید مخلوقات ـ به عنوان برترین الگوی زندگی که بتوان در تمام امور دنیا و آخرت از آن کمک گرفت ـ با این ناکامی‌ها و ناگواری‌ها تعامل و رفتار نمود.

در حقیقت خوش‌بختی زناشویی مسؤولیت مشترک بین زن و شوهر است و بر هر دو لازم است که به خاطر آن جان‌فشانی و ایثار نمایند، عواطف و احساسات بین خود را سر زنده نگه دارند و همواره در تلاش باشند که یکدیگر را خوش‌بخت کنند، خوش‌بختی زناشویی آسان نیست، اما غیرممکن نیست.

این کتاب چراغ فروزانی است که خانواده‌ها را به سمت رشد و بالندگی و چگونگی تعامل صحیح با مشکلات و اختلافات خانوادگی راهنمایی می‌کند.

این کتاب اسلوبی نوین و روشی منحصر به فرد را در به‌کارگیری اندرز و مشورت در زندگی خانوادگی باروشی نرم و مهربانانه در پیش گرفته است.

و این کتاب پر از راهنمایی و اندرزهایی است که اگر زوجین به آن‌ها عمل

نمایند، ضامن استمرار علاقه، آرامش و استقرار خانواده و دوری از هر آن‌چه باعث کدورت صفای خانواده شود، می‌باشد تا این‌که سرانجام همای خوش‌بختی را بر بالای خانواده‌ی آن‌ها به پرواز درآورد.

این راهنمایی‌ها و اندرزها با وجود سادگی و سهولت دارای مفاهیم و معانی بزرگ و دربرگیرنده‌ی افکاری است که در رسیدن به خوش‌بختی زناشویی به زن و شوهر یاری می‌رساند.

و خداوند ورای هر نیت و قصدی است.

بثینة سید العراقی / ریاض - ۱۴۲۳ هـ. ق

گام‌هایی در راه ازدواج

«اسرار خوش‌بختی»

به طور کلی می‌توان موارد زیر را به عنوان مهم‌ترین عوامل خوش‌بختی نام برد.

۱ـ هدایت، ایمان و استقامت نسبت به اوامر الهی و مخالفت با هوا و هوس و شیطان و دوری‌گزیدن از کفر، گناه و نافرمانی اوامر پروردگار.

۲ـ علم سودمند، زیرا باعث گشایش سینه، فزونی اجر و پاداش، انتشار نام و آوازه و پاک شدن گناهان می‌گردد.

۳ـ استغفار فراوان و توبه از گناهان و عادت به کوبیدن درگاه دانندهٔ غیب‌ها و درخواست از او برای گشودن دل‌ها زیرا او توبه‌ی هر توبه‌کننده‌ای را می‌پذیرد.

٤ـ مداومت بر ذکر و یاد خداوند در هر حال و موقعیت و همراهی قلب با زبان در ذکر و یاد پروردگار.

۵ـ نیکی و احسان به بندگان خداوند و سودرسانی به حاضر و غایب و دور و نزدیک آن‌ها، دیدار از فقرا و برطرف نمودن نیازهایشان با کمک مادی و یا خوش‌حال نمودن و آرزوی خوش‌بختی برای آن‌ها.

٦ـ شجاعت قلب در بحران‌ها و ثبات آن در بلاهای دشوار و قوت آن در ناگواری‌ها و بی‌تاب‌نشدن آن در مقابل سختی‌ها و پریشان‌نشدن آن در هنگام مصائب.

۷ـ پاک کردن دل و درون از هر کینه، فساد، تقلب، انتقام از بندگان خدا و

گذشت از اهل عناد.

۸ـ میانه‌روی در کارها به صورت مداوم و پرهیز از زیاده‌روی در هر امری و اجتناب از نظربازی و پرحرفی.

۹ـ مبارزه با بیکاری، قناعت در دنیا و ستیز با سرکشان و متجاوزان.

۱۰ـ به کسانی که از لحاظ تندرستی، دانش و درآمد، پایین‌تر از تو هستند، نظری بینداز تا به آن‌چه که خداوند به تو عطا نموده است، قناعت کنی.

۱۱ـ فراموش نمودن کدورت‌های گذشته و از یاد نبردن تجربه‌ها و آموخته‌های آن.

۱۲ـ اگر مصیبت و یا پیش‌آمد بدی واقع شود، بدتر از آن را نزد خودت تصور کن و در کمال آرامش در مورد احتمال وقوع آن تصمیم بگیر و بر خداوند توکل نما زیرا تو را کفایت می‌کند. در این صورت آن‌چه که قبلاً پیش آمده است تو را از آن‌چه که پیش می‌آید کفایت می‌کند.

۱۳ـ در انتظار بحران مباش؛ هرکس با پروردگارش راست باشد، خداوند پریشانی خاطر را از او دور می‌دارد.

۱۴ـ بدان که زندگی دنیا کوتاه است، پس با توهمات و غم و غصه‌های زیاد آن را کوتاه‌تر مکن.

۱۵ـ اگر تو را گزند و خسارتی رسد، میان آن‌چه که از دست داده‌ای و آن‌چه که باقی مانده است، مقایسه کن تا بدانی که تو نعمت‌های زیادی را داری و آن‌چه که نزد تو باقی مانده است، به مراتب بیشتر از آن‌چه است که از دست داده‌ای.

۱۶ـ از حرف حسودان اگرچه در نهایت خباثت و تباهی هم باشد، بیم به خود راه مده، زیرا به تو ضرر و زیانی نمی‌رساند و زیان آن به خود آن‌ها برمی‌گردد و خداوند حسودان را کفایت می‌کند به درستی که خداوند آگاه بر بندگان است.

۱۷ـ افکار و اندیشه‌هایت را به کار مفید مشغول گردان و هر امر پسندیده و نیک را جلو چشمان خود قرار ده، زیرا اگر اندیشه و افکارت را نیکو گردانی، خوش‌بخت خواهی شد.

۱۸ـ کار امروز را به فردا میفکن زیرا سبب انباشتگی کارها می‌شود، پس تلاش کن که در هر روز کار آن روز را انجام دهی.

۱۹ـ در کارهایت کار مهم‌تر را آغاز کن و به پایان برسان و به کیفیت کار بیشتر از کمیت آن توجه کن و قبل از اقدام به آن از خداوند طلب خیر نما.

۲۰ـ از میان اعمال آن‌چه که مناسب توست، برگزین و دوستی را که در تقوا و پرهیزگاری تو را همراهی کند، انتخاب‌نما و بدان که نگهبانی وجود دارد که تو را محاسبه می‌کند.

۲۱ـ از نعمت‌های خیر کننده‌ی ظاهر و باطن که به تو عطا شده است، سخن گوی زیرا بیان نعمت‌ها، غم و غصه‌های محنت‌زا را از انسان دور نموده و خوش‌بختی را به او باز می‌گرداند.

۲۲ـ نیکی های همسر، فرزندان و خویشان را مد نظر قرار بده و عیب‌ها و بدی‌های آنان را فراموش کن زیرا کسی بدون عیب یافت نمی‌شود ... اگر هر صاحب عیبی را ترک کنی کسی را برای مصاحبت پیدا نخواهی کرد، زیرا هرکسی دارای جنبه‌های خوشایند و ناخوشایندی است.

۲۳ـ زیاد دعا کن، بسیار خوش‌بین و امیدوار باش. نا امیدی را از خود دور نما، زیرا هر چه بلا بزرگ، بی‌عدالتی شدید و دشمنان زیاد باشند، در نهایت، سر رشته‌ی امور در دست پروردگار آسمان (و زمین) است.

۲۴ـ هر واقعه‌ای که اتفاق افتد، به قضا و قدر الهی است. ممکن است خداوند به وسیله‌ی پیش آمدهای بد، تو را از بلاهای سنگین‌تری نجات دهد و بسا چیزهایی که به ظاهر مضرند اما در اصل سودمندند؛ بنابراین از تقدیرات خداوندی ناراحت مباش.

۲۵ـ با مصیبت دیدگان همدردی کن. در این جهان هزاران انسان دردکشیده، بلا دیده و نعمت از دست رفته در حوادث روزگار وجود دارد.

۲۶ـ مردم همواره از روزگار خود شاکی، از عصر و دوران خود گریان و از کار و زندگی خود نالان می‌باشند و عمر خود را با غم و اندوه به پایان می‌رسانند. بدان که با هر گلی خاری است و هر ثمری را اخگری.

۲۷ـ بدان که هر سختی، آسانی را و هر صبری پیروزی را به دنبال دارد. پس از فقر، غنا و پس از مضرت و بیماری، سلامت و عافیت خواهد آمد. روزگار از این تلخ و شیرین‌ها و فراز و نشیب‌ها بسیار دارد.

۲۸ـ بر توست صبر زیبا و واگذاری امور به خداوند جلیل، رضایت و قناعت به اندک و عمل نمودن به آن‌چه خداوند نازل نموده است و آمادگی برای روز کوچ کردن از دنیا.

۲۹ـ بدان که بهترین نعمت‌ها آسودگی خاطر است و زیاده خواهی در زندگی مایه تشویش خاطر و زیادی مال دست و پاگیر و روی آوردن به دنیا غم و غصه و سنگینی به دنبال دارد.

۳۰ـ کسی که به تو دشنام دهد و هرزه‌گویی تو را دلتنگ نماید، توجه نکن تا از آن دست کشیده و عصبانیتش فروکش کند و دهان سگ را جز با سنگ نمی‌توان گرفت.

۳۱ـ از معاشرت با هر احمق و ابلهی دوری کن و اجازه‌ی رفت و آمد آنان را به خانه خود مده.

۳۲ـ روی آوردن مردم به تو، تو را دچار شگفتی نسازد. آنان همانند روزگار می‌چرخند و تو را تا زمانی می‌خواهند که به مراد خود برسند. از تجارب گذشته‌ی خود بهره‌گیر که تو را کفایت می‌کند.

۳۳ـ به ذکر و اوراد شرعی عادت کن و بر تمرینات ورزشی ممارست نما. نوشیدنی‌های مست کننده را هرگز منوش و لباسی سفید و پاک بر تن کن و از

رایحه‌ها و بوهای خوش و معطر استفاده کن.

۳۴ـ همواره دعای صاحب ماهی (یونس پیامبرعلیه السلام) را تکرار کن[1] و بیشتر به یاد مرگ باش وکارها را آسان بگیر تا بر تو آسان شود و در دین خود پستی را مپسند و بر اندک دنیا راضی باش.

«خواستگاری ... ایستگاه اول»

۳۵ـ خواستگاری مقدمه‌ای برای عقد نکاح است و در اصل عقدی ابتدایی برای اعلان قبول ازدواجِ طرفین است.

۳۶ـ اسلام نگاه خواستگار به دختر مورد نظر و بر عکس را مجاز دانسته است به شرطی که خواستگاری شده زینت و جمال خود را به جز صورت و هر دو دست آشکار ننماید.

۳۷ـ جابر از پیامبر خداصلی الله علیه وسلم روایت می‌کند که فرمود: «هرگاه یکی از شما خواست به خواستگاری برود اگر توانست به زن مورد نظر نگاه کند، چنان نگاهی که او را به سوی ازدواج بکشاند، حتماً این کار را انجام دهد».

۳۸ـ برای خواستگار روا نیست که قبل از عقد با خواستگاری شده در جایی خلوت کنند زیرا بر اساس فرموده‌ی پیامبرصلی الله علیه وسلم این عمل حرام است آن‌جا که می‌فرماید: «هیچ مردی با زنی خلوت نکند زیرا سومین نفر آن‌ها شیطان است».

۳۹ـ یاران پیامبر خداصلی الله علیه وسلم خود بدون دشواری و رودربایستی و با تمام صراحت به دنبال خواستگاران صالح برای دختران و یا خواهران خود بودند.

۴۰ـ عمر بن خطاب‌رضی الله عنه دخترش حفصه را بعد از مرگ شوهرش به

---

۱. حضرت یونس‌علیه السلام در شکم ماهی فرمود: ﴿لا إله إلا أنت سبحانك إني كنت من الظالمين﴾ انبیاء / ۸۷ یعنی «بارالها خدایی به جز تو وجود ندارد و تو منزهی به درستی که من از زمره‌ی ستمگران بودم». مترجم.

ابوبکر صدیقﷺ و عثمان بن عفانﷺ عرضه نمود و از جواب رد عثمان و عدم جواب ابوبکر خشمگین شد و شکایت خود را نزد پیامبرﷺ آورد. پیامبرﷺ به او فرمود: «شاید خداوند بهتر از عثمان برای دخترت و بهتر از دخترت را برای عثمان مقدر نموده باشد». پیامبرﷺ خود با حفصه ازدواج نمود و دخترش ام‌کلثوم را به نکاح عثمان در آورد.

۴۱ـ و به همین طریق سعید بن مسیبﷺ دخترش را پس از مرگ شوهرش به یکی از شاگردانش عرضه نمود و با دو درهم آن‌ها را به عقد نکاح هم در آورد.

۴۲ـ جهل مردم نسبت به این آداب متعالیِ پیامبرﷺ و یارانش باعث شده است که نسبت به این رفتارها اظهار شگفتی و بی‌اطلاعی نمایند.

۴۳ـ مردم از ترس این‌که مبادا کرامت دختران و یا خواهرانشان لگدمال شود و یا دیگران به آن‌ها بدگمان شوند، از عرضه کردن آن‌ها به نزدیک‌ترین خویشاوندان خود نیز خودداری می‌کنند.

۴۴ـ همگان باید این مسأله را به خوبی درک کنند مردی که به دنبال خواستگارِ برای دختر و یا خواهرش می‌باشد، دارای شخصیتی قوی است و در انجام امور و محافظت از خانواده‌اش دارای نظری مؤثر و صحیح است.

۴۵ـ اسلام فرد مسلمان را به انتخاب زوج مناسب برای دختر، خواهر و یا خویشاوندش عملاً تشویق نموده است و خداوند در قرآن می‌فرماید: ﴿مردان و زنان مجرد و غلامان و کنیزان شایسته‌ی (ازدواج) خویش را به ازدواج یکدیگر در آورید و اگر تنگدست و فقیر باشند خداوند از فضل خود آن‌ها را بی‌نیاز می‌گرداند. به راستی که خداوند دارای نعمت زیاد و آگاه (به همگان) است﴾.[1]

---

۱. نور، ۳۲.

۴۶ـ پیامبر اسلامﷺ نهی نموده است از این‌که شخصی بر خواستگار کسی برود که برادر دینی‌اش به خواستگاری او رفته است و باید صبر کند و ببیند که کار آن‌ها به نکاح یا به ترک می‌انجامد زیرا این عمل بر برادری اسلامی خدشه وارد می‌کند.

۴۷ـ موافقت و رضایت دختر یا بیوه لازم می‌باشد زیرا اساس رابطه‌ی زناشویی بر رحمت و مودت است و این جز با رضایت طرفین ازدواج حاصل نمی‌شود.

۴۸ـ روش‌ها و وسایلی که انسان برای انتخاب همسر مورد استفاده قرار می‌دهد از محیطی به محیط دیگر، از انسانی به انسان دیگر و از موقعیتی به موقعیت دیگر متفاوت است.

۴۹ـ خواستگاری عادتاً بر اساس تبادل اطلاعات بین دختران و پسران جوان و انتقال این معلومات به محیط خانواده‌ها استوار می‌گردد.

۵۰ـ اگرچه روش خود انتخابی زوجین محدوده‌ی انتخاب را تنگ می‌کند و عده‌ای مخالف آن هستند، اما عده‌ای دیگر آن را تأیید می‌کنند.

۵۱ـ رسم خواستگاری در بعضی از جوامع محافظه‌کار بیشترین فایده‌ها را دربر داشته است و زوجین را به صورت حلال کنار هم گردآورده است.

۵۲ـ البته این روش خالی از عیب و نقص نیست و عده‌ای به علت فریب، دروغ و انتقال معلومات نادرست از سوی پسر یا دختر قربانی آن شده‌اند.

۵۳ـ خواستگاری نزدیکان و آشنایان نتیجه‌ای بهتر دربر دارد به شرطی که هدف خیر و صلاح شخص باشد.

۵۴ـ در این روش می‌توان معلومات درستی از اصل و نسب، تربیت، اخلاق و محیط تربیت طرفین را به دست آورد.

۵۵ـ در حقیقت نزدیکی طرفین ازدواج در شرایطی به دور از خودستایی، اغراق‌گویی و تظاهر پایه‌هایی جهت انتخاب درست و دقیق برای یک ازدواج

پایدار می‌باشد.

۵۶ـ خواستگاری از طریق همسایگان و ارتباطات اجتماعی بین آنان فرصتی را برای آگاهی و شناخت از دختران در سن ازدواج و سرشت و رفتار آنان مهیا می‌نماید و این شیوه یکی از روش‌های خواستگاری کارآمد به حساب می‌آید.

۵۷ـ خواستگاری از طریق همکلاسی‌ها باعث گسترش آموزش و ازدیاد پیوندها بین دانش آموختگان می‌گردد و از طریق همکاران در مدرسه، بیمارستان، بانک، پدر، مادر، خواهر و برادر، آنان را قادر می‌سازد تا برای جوان خود، شخصی را که در او نشانه‌هایی از دین، اخلاق و رفتار شایسته مشاهده می‌کنند، خواستگاری نمایند.

۵۸ـ لغو خواستگاری هیچ‌گونه حقوقی را به دنبال ندارد.

۵۹ـ یکی از بدعت‌های خواستگاری، که مورد قبول شریعت هم نیست برپایی مجالس و پیروی از تقالیدی است که همه چیز را به جز هم‌بستری، برای خواستگار جایز می‌داند مانند نظر [بیش از حد لزوم] و خلوت.

۶۰ـ یکی از بدعت‌های خواستگاری رد و بدل نمودن حلقه‌های انگشتر است که بر گرفته از فرهنگ غیر مسلمانان می‌باشد.

۶۱ـ بر مسلمانان واجب است که از عادات و روش‌های بیگانه و وارداتی و دور از روش‌های اسلامی در خواستگاری دست بردارند.

۶۲ـ در خواستگاری فقط آگاه نمودن و اطلاع رسانی کفایت می‌کند و در آن‌چه باعث فشار بر طرفین می‌شود و در هنگام فسخ پشیمانی به بار می‌آورد، باید میانه‌روی نمود.

۶۳ـ استفاده‌ی مردان از انگشتر طلا در خواستگاری مخالفت صریح با نصوصی است که طلا را برای مردان حرام نموده است. پیامبرﷺ با دیدن انگشتر طلا در دست مردی، آن را از انگشت او بیرون کشیده دور انداخت و

فرمود: یکی از شما بر شعله‌ای از آتش روی آورده و در دست خود قرار داده است.[۱]

٦٤ـ آگاهی خواستگار از خواستگاری شده باید در حد آگاهی یک فرد بیگانه از او باشد [و نه بیش از حد لزوم].

٦٥ـ اگر خواستگار هدیه‌ای را به نامزد خود داده باشد و خواستگاری از طرف او فسخ گردد، پس گرفتن هدیه‌ی خود جایز نیست زیرا پیامبرﷺ می‌فرماید: «کسی که هدیه‌اش را پس می‌گیرد مانند سگی است که استفراغ می‌کند و سپس استفراغش را می‌خورد».

٦٦ـ اگر فسخ از طرف زن باشد، بر او لازم است آن‌چه را که از مرد گرفته است، پس دهد.

«صحت و مشروعیت عقد»

٦٧ـ قانون خانواده قانونی شناخته شده و متکامل است و عقد ازدواج ناگزیر باید دارای شروطی باشد تا صحیح و مطابق با آموزه‌های دین حنیف باشد.

٦٨ـ از مهم‌ترین این شروط [حق] ولایت و سرپرستی ولی می‌باشد که روشی است در راستای تحقق بخشیدن به مشورت و نظرخواهی مورد تأکید در امر ازدواج و تصمیم‌گیری بر اساس تبادل آرا و نظرات.

٦٩ـ [حق] ولایت و سرپرستی از کرامت دختر محافظت می‌کند و از آن‌جا که با وجود بالغ و عاقل بودن دختر، ولی او مستقیماً در امر عقدش دخیل است، باعث جلوگیری از درگیری و برخورد بین افراد خانواده می‌گردد.

٧٠ـ رضایت دختر شرط اساسی صحت عقد ازدواج است.

---

۱. روایت از امام احمد و امام بخاری می‌باشد.

۷۱ـ گواه گرفتن یکی دیگر از شرط‌های صحت عقد می‌باشد زیرا در تشکیل خانواده و استحکام پیوندها و اصلاح جامعه تأثیر زیادی دارد و پیامبر بزرگوار اسلامﷺ در این مورد فرموده است: «نکاح به جز با اجازه ولی و حضور دو گواه عادل جایز نیست و هر نکاحی که این شرایط را نداشته باشد، باطل است».[1]

۷۲ـ اعلام عمومی ازدواج در میان مردم لازم است تا [روابط] حلال و حرام از یکدیگر تشخیص داده شوند.

۷۳ـ نکاح و ازدواج پنهانی جایز نیست مگر این‌که اعلان عمومی شود و گواهانی بر آن شهادت دهند.

۷۴ـ دو گواه عادل نیز باید همانند ولی دارای شرایط عقل، بلوغ و اسلام باشند.

۷۵ـ از شروط دیگر صحت عقد این است که ازدواج زن نباید با خواستگارش حرام باشد. این تحریم ممکن است به علت پیوند خویشاوندی، نسب و شیرخوارگی، تحریم ابدی باشد یا این‌که موقت باشد یعنی همسر دوم با همسر اول رابطه‌ی مادری، فرزندی، خاله، عمه داشته باشد یا در عده‌ی شخص دیگری باشد یا خود او سه‌طلاقه‌اش داده باشد یا این‌که مشرک باشد.

۷۶ـ از جمله محارم تحریم ابدی، محارم نسبی می‌باشند. (این محارم عبارتند از مادر، خواهر، دختر، عمه، خاله، دختر برادر و دختر خواهر).

۷۷ـ محارم پیوند خویشاوندی عبارتند از مادر دختری که به عقد شخص در آمده باشد (مادر زن) و دختر زنی که به عقد شخص در آمده باشد (دختر خوانده)، عروس و زن بابا (نامادری).

---

۱. ابن حبان، دار قطنی، طبرانی و دیگران این حدیث را روایت نموده‌اند.

۷۸ـ محارم شیرخوارگی عبارتند از تمام کسانی که از پستانی واحد شیر خورده‌اند و هم‌چنین نسب‌های آن‌ها... هرکس که از پستان زنی شیر خورده است نمی‌تواند با او و با خواهر، مادر و یا دختران آن زن ازدواج کند.

۷۹ـ حکمتی بلیغ در این تحریم‌ها وجود دارد زیرا عقد ازدواج باعث فرض واجبات و حقوقی می‌گردد که با حقوق مادری، برادری و فرزندی تفاوت دارد و جمع بین این حقوق جایز نیست.

۸۰ـ این تحریم، تحقق بخش تعادل، عفت و جو سالمی برای جامعه است که در آن رشد و تکامل انسان بروز نموده و عواطف پاک در میان همگان پرورش می‌یابد.

۸۱ـ خداوند ـ عزوجل ـ مهریه را شرط صحت نکاح قرار داده است که از طرف مرد به عنوان هدیه و دلجویی به زن تقدیم می‌گردد.

۸۲ـ مهریه جزو دارایی زن محسوب می‌گردد و جایز است که از تمام یا بخشی از آن به خاطر شوهرش دست بکشد.

۸۳ـ شریعت کم یا زیاد بودن مهریه را مشخص ننموده است اما از میانه‌روی در آن استقبال کرده و از زیاده‌خواهی در آن نهی نموده است.

۸۴ـ صیغه‌ی ایجاب و قبول در عقد نکاح شرط صحت عقد می‌باشد. ایجاب به معنی طلب ازدواج مرد از زن یا وکیلش و قبول به معنی اقرار به رضایت از طرف زن یا وکیل او به این ازدواج می‌باشد.

۸۵ـ چیزهایی که صحت عقد را باطل می‌نماید، یکی ازدواج متقابل است که دو مرد هریک زنی را از بستگان دیگری با مهریه یا بدون مهریه به نکاح خود در می‌آورند، به دلیل فرموده‌ی پیامبرﷺ که مسلم آن را روایت نموده است: «شغار، (ازدواج متقابل) در اسلام وجود ندارد.

۸۶ـ حکمت خداوند از تحریم این نوع ازدواج به این دلیل است که زندگی هریک از دو زن به زندگی دیگری وابسته می‌باشد و اگر یکی از آن‌ها

مورد اهانت قرار گیرد، ممکن است دیگری نیز مورد اهانت قرار گیرد.

۸۷ـ علت این تحریم این است که ازدواج دور از بی‌ثباتی، چانه‌زنی و ستمی باشد که باعث تلخ شدن زندگی هریک از زوجین و تهدید نمودن آینده‌ی فرزندان آن‌ها می‌گردد.

۸۸ـ همگان باید بدانند که نکاح تحلیل نکاحی باطل است به این معنی که مرد پس از سه طلاقه نمودن همسرش به حیله متوسل شده و همسرش را به عقد دیگری به مدت یک روز در می‌آورد و سپس زنش را برمی‌گرداند تا از نو با او ازدواج کند. این عمل از بزرگ‌ترین زناها محسوب می‌شود و انجام دهنده‌ی آن ملعون است.

۸۹ـ آن‌چه که باعث تباهی عقد نکاح و ابطال آن می‌گردد، نکاح متعه می‌باشد به این معنی که زوجین به تمام شدن مدت عقد در زمانی محدود توافق می‌کنند در حالی که پیامبرﷺ از این نوع نکاح نهی فرموده و تا روز قیامت آن را حرام اعلام نموده است.

۹۰ـ خداوند نکاح متعه را به این دلیل حرام کرده است که کرامت زن و مرد را مورد تهدید قرار می‌دهد و ارتباط آن دو را فقط در بهره بردن جنسی از یکدیگر محدود نموده است بدون این‌که این نکاح باعث سکون، آرامش و استقرار خانواده گردد.

۹۱ـ در حالی که هدف والا در ازدواج ارتباط دائمی و استوار بر حقوق و واجبات [زن و شوهر] و برآورده نمودن هدف وجود بر روی این کره‌ی خاکی است.

۹۲ـ پس از عقد نکاح حق معاشرت و کامیابی زوجین از یکدیگر جایز بوده و این حق بر هریک از زوجین نسبت به طرف دیگر واجب است.

۹۳ـ اگر مراسم عقد به صورت صحیح انجام بگیرد و یکی از طرفین فوت نماید قبل از این‌که با همسرش هم‌بستر شود، زنده از مرده ارث می‌برد. اگر

زن فرزندی نداشته باشد، نیمی از اموالش به عنوان ارث به شوهرش می‌رسد، اما اگر زن دارای اولاد باشد یک چهارم دارایی‌اش ازآنِ شوهرش می‌گردد... اگر مرد بمیرد و فرزندی نداشته باشد، یک چهارم دارایی‌اش ازآنِ همسرش است و اگر دارای فرزند باشد، زنش از دارایی او یک هشتم به ارث می‌برد و هووهای او اگر از هم جدا نشده باشند، در آن یک هشتم با او شریکند.

۹۴- از آثار دیگر ناشی از صحت عقد، ثابت شدن نسب است به شرط هم‌بستری با او و سپری شدن مدت کافی برای دوران بارداری که حداقل آن شش ماه است.

۹۵- از آثار عقد ازدواج پرداخت نفقه از طرف شوهر در دوران عقد و حتی پس از جدایی از همسر است که شامل خوراک، پوشاک و مسکن می‌گردد. «باید که صاحب دارایی از دارایی خود انفاق کند».

۹۶- معاشرت نیک، نرمخویی، اعمال پسندیده و دوری از لعن، دشنام و اعمال زشت بر زوج واجب است.

۹۷- به محض عقد ازدواج، مرد مسؤول اصلاح رفتار همسرش می‌باشد و در امور زندگی زناشویی، سخن آخر ازآنِ اوست و این نباید به معنی تسلط مرد بر زن تعبیر شود بلکه به معنی ارائه‌ی پند و مشورت و ایستادگی قاطع در مقابل انحراف می‌باشد.

۹۸- یکی از واجبات و مصالح خانواده و نظام آن این است که زن همان گونه که خداوند امر فرموده است، مطیع همسرش باشد.

۹۹- از زمان عقد نکاح، خدمات منزل تکلیف زن در قبال همسرش می‌باشد.

۱۰۰- فرمانبرداری زن یعنی اختصاص دادن قلب و وقت خود برای شوهر.

۱۰۱- به محض عقد ازدواج فوراً اطاعت از والدین خود برای زن جای

خود را به اطاعت از شوهر می‌دهد و اطاعت از والدین بعد از اطاعت از شوهر قرار می‌گیرد.

«آداب زفاف و بعد از آن»

۱۰۲ـ نرمخویی و ملاطفت در هنگام زفاف با سخنان زیبا و مدارا و نرمش.

۱۰۳ـ [سنت است که] شوهر دستش را بر پیشانی همسرش قرار دهد و بگوید: «**بِسْمِ اللّٰه! اَللّٰهُمَّ اِنّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهٰا وَ خَيْرَ مٰا جِبِلَّتِهٰا عَلَيْهِ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهٰا وَ شَرِّ مٰا جِبِلَّتِهٰا عَلَيْهِ**» یعنی: به نام خدا! بار الها! من خیر این زن را و خیر آن‌چه را که سرشت این زن بر آن است، از تو خواهانم و به تو پناه می‌برم از شر او و شر آن‌چه که سرشت او بر آن است.

۱۰٤ـ مستحب است که زن و شوهر دو رکعت نماز بگذارند.

۱۰۵ـ هنگام جماع گفته شود: «**بِسْمِ اللّٰهِ، اَللّٰهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطٰانَ وَ جَنِّبِ الشَّيْطٰانَ مٰا رَزَقْتَنٰا**» یعنی: به نام خدا، بار الها شیطان را از ما و آن‌چه که روزی ما می‌گردانی، دور بدار.

۱۰٦ـ جماع در محل طبیعی آن صورت گیرد و از دُبر به شدت پرهیز شود؛ زیرا حرام است و برای فاعل آن عذاب شدیدی وعده داده شده است.

۱۰۷ـ بین هر دو جماع وضویی گرفته شود؛ زیرا باعث نشاط است اما در صورت امکان غسل بهتر است.

۱۰۸ـ شایسته است که زوجین، نزدیکی و جماع را با نیت عفت نفس و پرهیز از گناه انجام دهند.

۱۰۹ـ افشای اسرار زوجین در کامیابی از یکدیگر حرام است.

۱۱۰ـ کسی که جنب شده است، قبل از خوابیدن وضو بگیرد اما غسل بهتر است تا با پاکی و طهارت به خواب رود.

۱۱۱ـ شایسته است که در عروسی مهمانی (ولیمه) مختصری داده شود و

همسایگان و خویشاوندان به جشن عروسی دعوت شوند.

۱۱۲ـ شایسته است که مهریه سبک باشد و به جای زیاده خواهی و اسراف، میانه‌روی مد نظر قرار بگیرد زیرا پر برکت‌ترین ازدواج، آن است که کم خرج‌تر باشد.

۱۱۳ـ زوجین از مسافرت به خارج بلافاصله بعد از ازدواج پرهیز نمایند زیرا [ممکن است] باعث اسراف و عدم توجه به حجاب و پوشش اسلامی و حیا و نیز شبیه نمودن خود به بیگانگان گردد.

۱۱٤ـ واجب است که از اختلاط مردان و زنان و تصویربرداری [از آنان] اجتناب شود زیرا انجام دهنده و گسترش دهنده این عمل بنابر قول پیامبر اسلامﷺ ملعون است.

۱۱۵ـ برای داماد و سایر مردان تراشیدن ریش، پوشیدن لباس‌های بلند [ناشی از تکبر] و انگشتر طلا حرام است.

۱۱٦ـ دعوت نمودن ثروتمندان و عدم دعوت فقرا برای جشن عروسی مکروه است زیرا پیامبر اسلامﷺ می‌فرماید: «بدترین طعام، طعام ولیمه‌ای است که ثروتمندان به آن فرا خوانده شوند و فقرا از آن بی‌بهره باشند».

۱۱۷ـ جواب مثبت دادن به دعوت عروسی [که آداب اسلامی در آن رعایت شده باشد] واجب است، حتی اگر شخص روزه‌دار باشد.

۱۱۸ـ اعلان عروسی با زدن دف توسط زنان بدون خواندن آواز و استفاده از بلندگوها عملی شرعی است.

۱۱۹ـ [سنت است که]به زوجین تبریک گفته شود با این عبارت: «بَارَكَ اللّٰهُ لَكَ وَ بَارَكَ عَلَيْكَ وَ جَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ» یعنی خداوند بر شما مبارک گرداند و شما را در خیر و خوشی گردهم آورد و از گفتن تبریکات جاهلی مانند: «با خوشی و فرزندان» اجتناب شود.

۱۲۰ـ عدم رابطه‌ی جنسی در هنگام قاعدگی و زایمان. انجام دهنده این

عمل ملعون است مگر این‌که توبه کرده و از خداوند طلب بخشش نماید.

۱۲۱- ارتباط و معاشرت نیک شوهر با همسرش واجب است.

۱۲۲- بر زوجین واجب است که هم‌دیگر را به اطاعت از خدا و پیامبرﷺ نصیحت نمایند و در مورد آن از هم‌دیگر تعهد بگیرند.

۱۲۳- بر زوجین واجب است که هر کدام از آنان انتخاب دیگری را با دیده‌ی نیک و بر اساس صلاح، دین و رفتار شایسته بنگرد. اگر شوهری زنش را دوست داشته باشد او را گرامی بدارد و اگر از او بدش آید، به او توهین نکند و ظلم و ستم روا ندارد.

۱۲۴- بر زوجین واجب است که از خداوند بخواهند فرزندانی صالح و نیکوکار به آن‌ها عطا نماید.

به دنبال خوش‌بختی

«فواید ازدواج»

اسلام زود ازدواج کردن و آسان‌گیری در امر ازدواج را سفارش و تشویق نموده است تا بدین‌وسیله از خدا و پیامبر اطاعت شده، از عفت، نسب، نفس و ناموس انسان پاسداری و محافظت شود و فواید دیگری از قبیل فواید دینی، دنیایی، اجتماعی و بهداشتی نصیب انسان گردد که به ذکر تعدادی از آن‌ها می‌پردازیم:

۱۲۵ـ فرمانبرداری از دستور خدا و پیامبرش که کمال خوش‌بختی بنده را در دنیا و آخرت در پی دارد.

۱۲۶ـ پیروی از سنت و روش پیامبرانی که ما به تبعیت و اقتدا به آنان امر شده‌ایم.

۱۲۷ـ کام گرفتن، دلخوشی و شادمانی و آرامش درونی.

۱۲۸ـ پاک‌دامنی، پاسداری از ناموس، فرو بستن چشمان [از نامحرم] و دوری از فتنه و وسوسه.

۱۲۹ـ افزایش امت اسلام و افزایش قوت و هیبت آن در میان سایر ملل و عدم وابستگی این امت به سایر امت‌ها به شرط به‌کارگیری نیروهایش آن گونه که شریعت پاک اسلام فرمان داده است.

۱۳۰ـ محقّق شدن مباهات پیامبرﷺ بر سایر امت‌ها در روز قیامت.

۱۳۱ـ ارتباطات خانوادگی و تقویت پیوندهای محبت‌آمیز بین خانواده‌ها و ارتباطات اجتماعی زیرا جامعه‌ای که افراد آن دارای ارتباطات محکمی با هم

باشند، جامعه‌ای قوی و خوش‌بخت می‌باشد.

۱۳۲ـ ازدواج سبب فزونی روزی و ثروت می‌گردد آن گونه که پیامبر برگزیده‌ی خداﷺ می‌فرماید: خداوند وظیفه‌ی خود می‌داند که سه نفر را مورد کمک و حمایت خود قرار دهد و یکی از آن سه نفر کسی است که به خاطر حفاظت از عفت تصمیم به ازدواج گرفته است.

۱۳۳ـ بقای نوع انسان با تولید نسل ناشی از ازدواج و روشن شدن دیدگان با تولد فرزندان.

۱۳۴ـ نیاز هریک از زوجین به طرف مقابل از لحاظ آرامش درونی، روحی و جسمی.

۱۳۵ـ جواب مثبت دادن به تمایل طبیعی موجود در نهاد زن و مرد که خداوند آن را برای کامل نمودن زندگی بشری قرار داده است.

۱۳۶ـ همکاری هریک از زن و مرد برای تربیت نسل و بنای خانواده و محافظت از آن.

۱۳۷ـ تنظیم ارتباط بین زن و مرد بر اساس تبادل حقوق طرفین و همکاری مفید در دایره‌ی رحمت و مهربانی و محبت و احترام و حق‌شناسی.

۱۳۸ـ دست‌یابی به اجر بزرگ و ثواب فراوان با ادا نمودن حقوق همسر و فرزندان و پرداخت نفقه آنان همان گونه که پیامبر برگزیده‌ی خداوندﷺ می‌فرماید: «هیچ چیزی را به خاطر رضای خداوند انفاق نمی‌کنید مگر این‌که به شما پاداش داده شود حتی لقمه‌ای که در دهان همسرت می‌گذاری [بدون پاداش نمی‌ماند]».

۱۳۹ـ کامل شدن دین، پاکی نفس، بدن، حفظ آبرو و... حصول دعای فرزند صالح و نیکوکار آن گونه که پیامبر اسلامﷺ می‌فرماید: «هنگامی که بنی‌آدم از دنیا می‌رود اعمال او نیز قطع می‌شوند مگر در سه مورد: صدقه‌ی جاریه، علم سودمند که دیگران از آن بهره‌مند شوند و فرزند صالح که

دعاگوی او باشد.

۱۴۰ـ مصون ماندن از شیطان، دفع ضرر و زیان شهوت، هوس و دوری از زنا.

۱۴۱ـ حفظ نسب و حقوق مرتبط با ارث و میراث.

۱۴۲ـ شادابی درون و خوش مشربی با نشست و برخاست، همدمی و نظر مباح و شوخی و مزاح با همسر که باعث آرامش قلب و تقویت آن برای انجام عبادت می‌گردد.

۱۴۳ـ ازدواج برای سلامتی و تندرستی مرد و زن مفید می‌باشد.

۱۴۴ـ مجاهدت و ریاضت نفس با رعایت نمودن افراد خانواده و سرپرستی و ادای حقوق آنان و تحمل این مسؤولیت و صبر در مقابل مشکلات آن و انتظار اجر و پاداش به علت آن.

۱۴۵ـ ازدواج عبادت است زیرا سبب محافظت نفس از گرفتار شدن به فتنه‌های شهوانی، نظر به نامحرم و افتادن در دام فحشاء می‌گردد.

۱۴۶ـ سلامت فرد و جامعه از انهدام اخلاقی و بیماری‌های جسمی و روانی.

«ویژگی‌های یک ازدواج سالم»

شرایط و ویژگی‌هایی برای یک ازدواج سالم وجود دارد که شایسته است کسانی که درصدد شوهر دادن دخترانشان هستند، آن‌ها را مورد توجه قرار دهند.

۱۴۷ـ خواستگار باید به تعالیم دین حنیف اسلام از لحاظ قولی، اعتقادی و عملی پای‌بند و ملتزم باشد.

۱۴۸ـ خواستگار باید به ادای نمازهای پنج‌گانه و همراه با جماعت محافظت نماید زیرا نماز ستون دین و ارتباط دهنده‌ی بنده با پروردگار جهانیان است. شوهر دیندار و ملتزم به تعالیم دینی در صورت دوست

داشتن همسرش، او را گرامی می‌دارد و در صورت بیزار شدن از همسرش به او ظلم و ستم روا نمی‌دارد. دختر دادن به کسی که نماز نمی‌خواند، حلال نیست زیرا ترک نماز کفر است.

۱۴۹ـ خواستگار باید به طور کلی به سنت پیامبرﷺ پای‌بند باشد.

۱۵۰ـ [خواستگار باید از لحاظ ظاهر و پوشاک تابع سنت باشد] و نباید لباس‌هایش به پایین‌تر از قوزک پاهایش کشیده شود زیرا این عمل یکی از مظاهر کبر و از گناهان کبیره است.

۱۵۱ـ خواستگار باید از مشروبات الکلی و مواد مخدر که باعث دشمنی، کینه و مانع ذکر خداوند و نماز می‌گردند، به شدت دوری کند.

۱۵۲ـ خواستگار باید با افراد خوب و نیکوکار دوست باشد و از همنشینی با افراد ناباب پرهیز کند زیرا انسان با دوستش شناخته می‌شود و بر مرام و عقیده دوستش می‌باشد پس هرکس باید بنگرد که چه کسانی را به دوستی برمی‌گزینند.

۱۵۳ـ مرد باید با همسرش رفتار خوبی داشته باشد و از لحاظ گفتار و کردار به نیکی با او معاشرت کند.

۱۵۴ـ مرد، رفیق‌باز و شب‌گرد نباشد و زبانش آلوده به سخنان زشت، لعن و دشنام نگردد زیرا این‌ها از صفات مؤمن نیست.

۱۵۵ـ مرد، تعالیم دین حنیف اسلام را در خوراک و پوشاک و رفتار خانوادگی و پرداخت نفقه مراعات نماید تا نمونه و الگویی نیک برای دیگران باشد.

۱۵۶ـ همراه با همسرش به کشورهای خارجی مسافرت نکند مگر با رضایت همسرش در هنگام ضرورت و آن هم بعد از اطلاع از حکم شرعی این سفر.

۱۵۷ـ اوقات گران‌بهای خود را با کارهای ناپسند و بی‌فایده تباه نکند زیرا

زمان محدود و نفس‌های انسان معدود است.

۱۵۸- [هیچکدام از طرفین ازدواج] به مبلغ مهریه نیفزایند زیرا پر برکت‌ترین ازدواج کم خرج‌ترین آن است.

۱۵۹- زن نیز باید نیکوکار و به تعالیم اسلام در عبادات، معاملات و آداب و اخلاق پای‌بند باشد.

«بنای خوب و پایدار»

برای موفقیت در زندگی زناشویی و استمرار آن، پایه‌هایی وجود دارند که بنای ازدواج بر روی آن‌ها استحکام می‌یابد و نتایج مفید ناشی از تشریع ازدواج حاصل می‌شود. این پایه‌ها عبارتند از:

۱۶۰- پایه‌ی اول: زن باید مسلمان باشد زیرا رابطه‌ی ازدواج قوی‌ترین و بادوام‌ترین رابطه بعد از رابطه‌ی عقیده است و با وجود این پایه است که ازدواج ثمرات خود را کامل و بدون نقص ارائه می‌نماید.

۱۶۱- پایه‌ی دوم: همان گونه که زن باید یک مسلمان واقعی باشد، مرد نیز باید چنان باشد به این معنی که زن و شوهر هر دو فهمی حقیقی از اسلام و احکام و آداب آن داشته باشند. این پایه در موفقیت ازدواج دارای فایده بسیار بزرگی است تا حدی که باعث می‌شود زوجین واجبات و وظایف خود را به صورت کامل انجام دهند.

۱۶۲- پایه‌ی سوم: هر کدام از زوجین از خانواده‌هایی همسر خود را برگزینند که در شرافت و صلاح و نیکوکاری اصالت داشته باشند زیرا پیامبرﷺ می‌فرماید: «برای نطفه‌های خود جایگاه مناسبی را بیابید زیرا ریشه‌ی والدین به فرزندان کشیده می‌شود»[1] و طفل ویژگی‌های والدین را از لحاظ جسمی، عقلی و رفتاری به ارث می‌برد.

---

۱. [شیر بچه را همی ماند به او]. مترجم.

۱۶۳ـ پایه‌ی چهارم: زن و شوهر نسبت خویشاوندی نزدیک با هم نداشته باشند تا ارتباطات خانوادگی و اجتماعی گسترش بیشتری پیدا کند و فرزند نیز از نجابت و سلامت نفسی و روانی برخوردار باشد.

۱۶۴ـ پایه‌ی پنجم: [بهتر است که] زن باکره باشد نه بیوه تا انس و الفت حاصل شود و از مکر و فریب دوری گردد زیرا پیامبرﷺ می‌فرماید: «باکره‌ها را به همسری برگزینید زیرا زبانی شیرین‌تر و رحمی پاکیزه‌تر دارند، کم‌تر پنهان‌کاری می‌کنند و به مقدار کم راضی‌ترند».

۱۶۵ـ پایه‌ی ششم: [بهتر است که] زن نازا نباشد زیرا فرزند برای زن و شوهر دارای اهمیت می‌باشد و اسلام نیز خواهان افزایش نسل است همان گونه که پیامبر اسلامﷺ می‌فرماید: «با زنان مهربانی که نازا نباشند، ازدواج کنید به راستی که من با شما نسبت به سایر امت‌ها طلب فزونی می‌کنم».

۱۶۶ـ پایه‌ی هفتم: خواستگار باید به دختر مورد نظر نگاه کند زیرا باعث دوام معاشرت و بقای زندگی زناشویی می‌شود و از احتمالات زیادی که از نگاه نکردن ناشی می‌شوند، اجتناب می‌شود.

۱۶۷ـ پایه‌ی هشتم: رضایت زوجین نسبت به هم‌دیگر.

۱۶۸ـ پایه‌ی نهم: [بهتر است که] زن از میان دختران آن سرزمینی باشد که مرد در آن‌جا زندگی می‌کند تا به علت یکی بودن محیط و آداب و رسوم، ازدواج موفق و بادوام باشد.

«برای تمام عروسانی که در شرف ازدواجند»

خوش‌بختی زناشویی آرزویی دست نیافتنی نیست، برای محقق شدن آن لازم است که هریک از طرفین ازدواج وظایف خود را نسبت به هم بشناسد و از پیوند مقدس زناشویی با مهربانی، محبت و ایثار محافظت نماید.

از جمله وظایف و پایه‌ها برای زندگی زناشویی پر از خوش‌بختی به ویژه

برای کسانی که در شرف انتقال از مرحله‌ی مجرد بودن به مرحله‌ی زندگی زناشویی هستند، عبارتند از:

۱۶۹ـ اساس معاشرت نیک، شوهر لازم است که بداند همسرش مخلوقی است که نیازمند نیکی، ملاطفت و نرمخویی است و در غیر این صورت ارتباط و معاشرت بین آنان به تدریج از بین می‌رود. خداوند متعال در این مورد می‌فرماید: ﴿با همسرانتان به نیکی معاشرت کنید﴾.[1]

۱۷۰ـ ملاطفت با همسر: و نیز بر شوهر لازم است که با همسرش خشک، سخت‌گیر و تندخو نباشد و لازم است که با وی ملاطفت نماید و احساساتش را با محبت و بخشش نوازش کند. از عقبه بن عامر رضی الله عنه روایت شده است که پیامبر ﷺ فرمود: «سه چیز از اعمال بیهوده و لهوهای مکروه نمی‌باشند: تعلیم اسب، تیراندازی با کمان و نیزه و شوخی و بازی با همسر».

۱۷۱ـ سرپرستی همسر و دادن نفقه به او: یکی از وظایف شوهر نسبت به همسرش این است که سرپرستی او را به عهده بگیرد، خوراک و پوشاک او را فراهم آورد، از او حمایت کند و به او زشتی روا ندارد.

۱۷۲ـ در صورتی که زن از شوهرش اطاعت نکند، اسلام مرد را از تنبیه همسرش منع ننموده است اما مرد نباید در تنبیه زن زیاده‌روی کند و بهترین نوع تنبیه دوری از همخوابگی با او و یا زدنی سبک و بدون شدت و خشونت می‌باشد.

۱۷۳ـ زن وظیفه دارد که در تمام امور به جز معصیت پروردگار از شوهرش اطاعت نماید.

۱۷۴ـ شوهر نباید به همسرش زور بگوید و به او ستم نماید زیرا خداوند سبحان به اعمال او آگاه است و از ستمکاران انتقام می‌گیرد.

---

۱. نساء: ۱۹.

۱۷۵ـ اگر زنی از شوهرش اطاعت نماید و نمازهای پنج‌گانه‌اش را بخواند و ماه رمضان روزه بگیرد و پاک‌دامنی اختیار کند، به بهشت پروردگارش وارد خواهد شد.

۱۷۶ـ اطاعت زن از شوهر از لحاظ ثواب مانند جهاد در میدان کارزار است.

۱۷۷ـ زن نباید از خانه شوهرش بیرون رود مگر با اجازه‌ی او و شوهر می‌تواند او را از بیرون رفتن منع نماید و اگر زن بدون اجازه بیرون رود، لعنت خداوند و فرشتگان بر اوست تا زمانی که توبه کند و یا برگردد.

۱۷۸ـ زن باید در زمان غیبت شوهرش نسبت به حفظ مال او حریص باشد و با خرد و حکمت با شوهرش رفتار نماید و چیزی را که خارج از توانایی شوهرش است از او نخواهد.

۱۷۹ـ هنگامی که شوهر حاضر و در خانه است، زن حق ندارد روزه‌ی سنت بگیرد مگر با اجازه‌ی شوهرش.

«تا همای سعادت بر بام خانواده به پرواز در آید»

ازدواج از مهم‌ترین ارزش‌های زندگی، کامل کننده وظایف بشری و اصلی برای ارزیابی انسان از منظر اجتماعی بودن است. استحکام ازدواج بر پایه‌ی محبت همراه با احترام متقابل زوجین و حکمفرما بودن روحیه‌ی بخشش و تسامح استوار است. اسلام وسایل و مواردی را برای تربیت زوجین به منظور محقق شدن خوش‌بختی زناشویی اتخاذ نموده است؛ تعدادی از این موارد عبارتند از:

۱۸۰ـ اول، **آمادگی عقلی**، و آن عبارت است از پرورش قوه‌ی فکر در انسان و تشویق او برای به‌کارگیری عقل و خردش در خلال آمادگی علمی برای هر فرد که باعث به وجود آمدن یک قید دینی محرک برای او گردد که عقلیتی مناسب و شایسته نسبت به طرف مقابل در وی بیافرینند و در نهایت

منجر به پیدایش خانواده‌ای صالح گردد.

۱۸۱ـ دوم، آمادگی روانی و رفتاری: با دمیدن روح قوّت و اراده و پر نمودن ذهن با افکار نیک و کنترل نمودن انفعالات درونی و آن‌ها را در مسیر خیر قرار دادن.

۱۸۲ـ سوم، احترام به زندگی زناشویی، رعایت و حفاظت از آن و حریص بودن بر تداوم آن.

۱۸۳ـ چهارم، دادن حق سرپرستی و مدیریت به مرد به شرط عقل و التزام به مسایل دینی زیرا حق سرپرستی برای مردی که کودن و فاسق یا نادان و ستمکاری باشد که علناً به گناه و معصیت مبادرت ورزد، محقق نیست.

۱۸۴ـ پنجم، مشورت به این معنی که شوهر رأی و نظر شریک زندگیش را نادیده نگیرد بلکه تا آن‌جا که شایسته است به نظرات او توجه کرده و اهتمام ورزد.

۱۸۵ـ دادن حق قیمومیت و سرپرستی به مرد به معنی استبداد و سخت‌گیری در قبولاندن رأی و نظر و فرمان نیست.

۱۸۶ـ توانایی رهبری زندگی زناشویی به معنی توانایی بدنی، عقلی، مالی و روانی است.

۱۸۷ـ حق زن در انتخاب شوهر تا حدی است که عقد جز با رضایت وی صحیح نمی‌باشد.

۱۸۸ـ حق زن درگرفتن مهریه تا حدی است که کسی در آن منازعه‌ای ندارد.

۱۸۹ـ معاشرت و ارتباط نیک و پسندیده بین زوجین.

۱۹۰ـ حق شوهر بر زن بزرگ‌تر از حق زن بر شوهر است زیرا شوهر، بهشت و جهنم زن است.

۱۹۱ـ از حق شوهر بر زن این است که او را آرایش شده، آراسته و خندان ببیند.

۱۹۲ـ حق دیگر شوهر بر زن، دوام حیا در زن و نظر نداشتن او به نامحرم است.

۱۹۳ـ حق شوهر است که در کنار زنش احساس آرامش روانی، راحتی و محبت نماید.

۱۹۴ـ شوهر وظیفه دارد با همسرش نیکی و ملاطفت نماید [و اگر از او رنجشی ببیند] صبر پیشه نماید و در معاشرت، حق‌شناسی و احترام حق زنش را ادا نماید.

۱۹۵ـ حق زن است که از شوهرش کام دل بگیرد و شوهر عشق و احساساتش را بدون پرده با وی در میان گذارد تا فضایی پر از شادی، اطمینان و آرامش در خانواده به وجود آید.

۱۹۶ـ حق غیرت داشتن برای هر دو زوج نسبت به هم‌دیگر محفوظ است زیرا غیرت عاطفه‌ای متعالی از عواطف عشق حقیقی است اما به شرطی که در آن مبالغه و زیاده روی صورت نگیرد.

۱۹۷ـ از حق زن بر شوهر این است که شوهر او را به انجام اعمال خیر و عبادت خداوند راهنمایی نماید زیرا هر اندازه که زن در اطاعت خداوند باشد به همان اندازه در اطاعت شوهر و محافظت از او نیز هست.

۱۹۸ـ رسول گرامی اسلامﷺ درست فرمودند که: «هرکس که ازدواج کند، نیمی از دینش را کامل نموده است پس در نیمه‌ی باقیمانده تقوای الهی پیشه کند».[۱]

۱۹۹ـ مقصود از حقوق و وظایف زوجین نسبت به هم‌دیگر، قوانینی مانند قوانین و مقررات نظامی خشک و دور از عاطفه و محبت نیست بلکه از آن‌جایی که این حقوق متکی بر بخشش و محبت است، از نرمش و انعطاف زیادی برخوردار می‌باشد.

---

۱. روایت از طبرانی است.

شوهر نمونه:

۲۰۰ـ مردی است که از همان لحظه‌ی اول زندگی مزیت او راست‌گویی و صراحت باشد و هنگام خواستگاری آن‌چه را که زن نمی‌پسندد، پنهان ننماید.

۲۰۱ـ با همسرش معاشرت و ارتباطی نیک داشته باشد، با او مهربان و لطیف باشد و شخصیت او را چه در تنهایی و چه در میان خانواده و با تمام دارایی‌اش گرامی بدارد.

۲۰۲ـ بهترین شوهر آن است که با همسرش بهترین رفتار را داشته باشد و زنان را گرامی نمی‌دارد مگر شخصی که خود گرامی باشد و به آن‌ها اهانت نمی‌کند مگر کسی که پست و فرومایه باشد.

۲۰۳ـ شوهر نمونه مردی است که با زنش نرمخو باشد، با او شوخی و اظهار عشق نماید و حق او را در مزاح و شادی و عشقبازی رعایت نماید.

۲۰۴ـ شوهر نمونه در غیرتمندی میانه رو است به طوری که افسارش را به دست ظن و گمان‌های بیهوده نمی‌سپارد، کنجکاوی بیش از حد و جاسوسی نمی‌کند و بیش از حد شکاک نیست.

۲۰۵ـ شوهر نمونه با همسرش به نیکی سخن می‌گوید و از کلمات صریح و شایسته و لطیف استفاده می‌کند و به رأی و نظر همسرش احترام گذاشته آن را ارج می‌نهد.

۲۰۶ـ شوهر نمونه در خرج کردن برای خانواده، میانه‌رو است، نه اسراف می‌کند و نه خست به خرج می‌دهد.

۲۰۷ـ شایسته نیست که شوهر جوان‌مرد و صاحب مروت خود از چیزی بهره ببرد و همسرش را از آن محروم نماید.

۲۰۸ـ شوهر نمونه همواره با ظاهری آراسته و قیافه‌ای زیبا در مقابل

همسرش ظاهر می‌شود و در نظافت شخصی از سنت محمدی ﷺ پیروی می‌کند.

۲۰۹ـ شوهر نمونه آن کسی است که از اسرار زندگی زناشویی محافظت می‌کند و چیزی از آن را بر زبان نمی‌آورد زیرا افشای اسرار خانواده از بدترین اعمال به حساب می‌آید.

۲۱۰ـ شوهر نمونه از مظاهر مردانگیش محافظت می‌کند و در هیچ‌یک از صفات مردانگیش چه از لحاظ ظاهری و چه از لحاظ روانی افراط نمی‌کند و نیز در این صفات به حدی نرمش نشان نمی‌دهد که هیبت و وقارش از دست برود.

۲۱۱ـ در حقیقت والاترین و بهترین الگو برای شوهران نمونه، رفتار پیامبر گرامی اسلام ﷺ در خانواده و سادگی و روراست بودن ایشان با همسرانش همراه با قاطعیت ایشان می‌باشد.

زن نمونه:

۲۱۲ـ زن نمونه زنی است که شوهرش همواره با آرایش و زیبایی او دلش آرام می‌گیرد.

۲۱۳ـ همواره بر پاکی و نظافت خود و خانه‌اش کوشاست.

۲۱۴ـ زن نمونه همواره از شوهرش به غیر از معصیت پروردگار اطاعت می‌کند.

۲۱۵ـ در غیاب شوهرش از خود و اموال شوهرش محافظت می‌کند و اسرار زناشویی را پاس می‌دارد.

۲۱۶ـ فرزندانش را بر صلاح و رفتار نیک تربیت می‌کند و آن‌ها را به دست مستخدمان و یا افراد دیگری نمی‌سپارد زیرا او مسؤول تربیت و پرورش آن‌هاست.

۲۱۷ـ زن نمونه به آن‌چه که قسمت اوست، چه کم و چه زیاد، قانع و راضی است و از شوهرش آن‌چه را که خارج از توانایی اوست، نمی‌خواهد.

۲۱۸ـ زن نمونه اداره‌ی امور منزل را به نیکی انجام می‌دهد و رفتار و تدبیرش نیک و پسندیده است.

۲۱۹ـ با خوش‌رفتاری به خود زینت می‌بخشد و جز با الفاظ نیک سخن نمی‌گوید و باعث نگرانی و ناراحتی شوهرش نمی‌گردد.

۲۲۰ـ همواره با کلماتی زیبا و تبسمی گرم از شوهرش استقبال می‌کند و بساط الفت و گشاده‌رویی را برای او می‌گستراند.

۲۲۱ـ زن نمونه با خانواده و خویشان شوهرش رابطه‌ای نیک دارد، به آن‌ها محبت می‌کند و نسبت به آن‌ها لطف دارد و به آن‌ها احترام می‌گذارد.

۲۲۲ـ به احساسات شوهرش احترام می‌گذارد و در احساسات و عواطف او شریک می‌شود.

۲۲۳ـ عفت زبان دارد و گفتار و کرداری را برمی‌گزیند که شوهرش را نگران نکند و یا عواطف و احساساتش را جریحه‌دار ننماید.

۲۲۴ـ به شوهرش نشان می‌دهد که او را دوست دارد و به او افتخار می‌کند اگرچه تا اندازه‌ای از راست‌گویی نیز تجاوز کند.

۲۲۵ـ زن نمونه به خاطر کارهای خوب شوهرش از او تشکر می‌کند زیرا این کار او باعث افزایش محبت می‌گردد و فضل و احسان بیشتر شوهر را دربر خواهد داشت.

صفاتی از زن که مورد پسند شوهر است

۲۲۶ـ اطاعت از خداوند منزه و بلندمرتبه در نهان و آشکار و اطاعت از پیامبر گرامی او ﷺ.

۲۲۷ـ زن، صالح و نیکوکار باشد.

۲۲۸ـ در غیاب شوهرش از خود و دارایی و مال شوهرش محافظت نماید.

۲۲۹ـ باعث شادمانی و مسرت شوهرش گردد زمانی که شوهر به زیبایی جسمی، روحی و عقلی او نظر دارد. هر چه زن زیباتر و آراسته‌تر باشد، تعلق شوهر به او بیشتر است.

۲۳۰ـ بدون اجازه‌ی شوهرش از خانه خارج نشود.

۲۳۱ـ مرد دوست دارد که همواره زنش را تبسم بر لب ببیند.

۲۳۲ـ زن به خاطر نعمت ازدواج که مایه‌ی عفت و محافظت نفس از افتادن به دام شهوت می‌گردد، از خداوند و شوهرش سپاسگزار باشد.

۲۳۳ـ زن در هنگام درخواست کاری و یا مطلبی زمان و روش مناسب را برگزیند و از کلمات و سخنان مناسب استفاده نماید.

۲۳۴ـ زن خوش‌رفتار باشد.

۲۳۵ـ بزک کرده از خانه خارج نشود.

۲۳۶ـ در هنگام مجادله با شوهر صدایش را بر او بلند نکند.

۲۳۷ـ اگر شوهر تنگدست باشد، بر تنگدستی او بردبار و اگر غنی است بر غنایش شکرگزار باشد.

۲۳۸ـ شوهرش را تشویق نماید که با والدین، دوستان و نزدیکان شوهر پیوند و رابطه داشته باشد.

۲۳۹ـ دوستدار خیر و در نشر آن کوشا باشد.

۲۴۰ـ با راستگویی خود را بیاراید و از دروغگویی اجتناب کند.

۲۴۱ـ فرزندانش را بر محبت خدا و پیامبرش و نیز بر احترام والدین و اطاعت از آن‌ها تربیت نماید.

۲۴۲ـ از خشم و عصبانیت دوری گزیند.

۲۴۳ـ دیگران را مسخره نکند و به آن‌ها طعنه نزند.

۲۴۴ـ متواضع و دور از تکبر، غرور و خودنمایی باشد.

۲۴۵ـ هنگام خارج‌شدن از منزل، چشمانش را پایین اندازد.

۲۴۶ـ در دنیا زهد پیشه کند و آخرت را در نظر داشته باشد و امیدوار به لقای پروردگار باشد.

۲۴۷ـ در نهان و آشکار بر خداوند توکل نماید و از او رنجیده و ناامید نباشد.

۲۴۸ـ از عبادتی که خداوند بر او فرض نموده است، محافظت نماید.

۲۴۹ـ معترف باشد به این‌که شوهرش آقای اوست زیرا خداوند می‌فرماید: «و آقای او (زلیخا) را در کنار در، یافتند».[1]

۲۵۰ـ بداند که حق شوهر بر او حقی بزرگ است و بزرگ‌تر از حق او بر شوهرش می‌باشد.

۲۵۱ـ در اعتراف به خطا و اشتباه مردد نباشد بلکه به سرعت اعتراف نماید و دلایل آن را توضیح دهد.

۲۵۲ـ به یاد خدا بوده و زبانش به ذکر خدا مشغول باشد.

۲۵۳ـ خواسته‌های او در محدوده‌ی توان شوهرش باشد و زندگی را بر او سخت و سنگین ننماید و به کم راضی باشد.

۲۵۴ـ به جوانی، زیبایی، علم و شغلش مغرور نشود زیرا تمام این‌ها زایل‌شدنی هستند.

۲۵۵ـ نظافت و پاکی را در جسم و پوشاک، ظاهر و لطافتش رعایت نماید.

۲۵۶ـ از دستورات شوهرش که در آن معصیت خدا و پیامبرش نباشد، اطاعت نماید.

۲۵۷ـ اگر چیزی را به شوهرش عطا نمود، بر او منت نگذارد.

---

۱. یوسف؛ ۲۵.

۲۵۸ـ بدون اجازه‌ی شوهرش روزه‌ی سنت نگیرد.

۲۵۹ـ در زمان عدم حضور شوهر در خانه به احدی غیر از محارم خود به جز با اذن شوهر، اجازه‌ی ورود به خانه را ندهد زیرا باعث شبهه و گمان می‌گردد.

۲۶۰ـ غیر خود را برای شوهرش وصف نکند زیرا این عمل خطر بزرگی برای کیان خانواده به حساب می‌آید.

۲۶۱ـ به شرم و حیا آراسته باشد.

۲۶۲ـ هنگامی که شوهرش او را به بستر بخواند، دریغ نورزد.

۲۶۳ـ از شوهرش نخواهد که او را طلاق دهد زیرا این عمل بر او حرام است.

۲۶۴ـ خواسته‌ها و اوامر شوهرش را بر خواسته‌های دیگران و حتی پدر و مادرش مقدم بدارد.

۲۶۵ـ لباس‌هایش را در غیر خانه‌ی شوهرش نگذارد.

۲۶۶ـ از شبیه‌نمودن خود به مردان دوری گزینند.

۲۶۷ـ اگر شوهرش دعای زمان جماع را فراموش کرد، آن را به یاد او بیاورد.

۲۶۸ـ اسرار زناشویی را افشا نکند و روابط خود با شوهرش را برای زنان دیگر بیان نکند.

۲۶۹ـ احساسات شوهرش را جریحه‌دار ننماید و از لحاظ روحی و معنوی او را نیازارد.

۲۷۰ـ مرد دوست دارد که زنش با او شوخی و بازی نماید همان گونه که پیامبرﷺ به جابر فرمود: «چرا دختری را به زنی نمی‌گیری که با او بازی کنی و او نیز با تو بازی کند».

۲۷۱ـ از مال و دارایی شوهرش انفاق نکند مگر با اجازه‌ی او.

۲۷۲ـ اگر رفتار ناخوشایندی را از شوهرش ببیند بر آن صبر کند زیرا رفتارهای بهتر و زیباتری را در وجود او درک می‌کند که در صورت طلاق گرفتن در شوهر دیگر نمی‌یابد.

۲۷۳ـ عورت خود را جز برای شوهرش محافظت نماید.

۲۷۴ـ خواسته‌ها و غذاهای مورد علاقه شوهرش را بشناسد.

۲۷۵ـ دیندار باشد و اوامر الهی را به جای آورد و حافظ حقوق شوهر، دارایی و فرزندان او باشد، در اطاعت از اوامر پروردگار به شوهرش کمک نماید، در صورت فراموشی آن‌ها را به یاد شوهرش آورد، در صورت سنگین احساس کردن اوامر الهی از طرف شوهر، او را به نشاط وادارد و در حالت خشم شوهر درصدد رضایت او برآید.

۲۷۶ـ [رفتار زن باید به گونه‌ای باشد] که شوهر احساس کند نزد همسرش مرد مهمی است و همسرش نیازمند اوست و منزلت او نزد همسرش مانند آب و غذاست تا نزدیکی بین آن‌ها بیشتر گردد و هر قدر شوهر احساس کند که زنش او را به حساب نمی‌آورد و نیازمند او نیست، بیشتر افسرده و ناراحت می‌گردد.

۲۷۷ـ از ذکر لغزش‌ها و اشتباهات شوهرش نزد او دوری گزیند بلکه همواره تلاش نماید که خاطرات زیبایی را که در گذشته داشته‌اند و تأثیر نیکی بر آن‌ها داشته است، به یاد او آورد.

۲۷۸ـ محبت، احترام و قدرشناسی خود را نسبت به خانواده‌ی شوهرش ابراز نماید و اجازه دهد شوهرش به این مسأله پی ببرد و در حضور و عدم حضور شوهر آنان را دعای خیر کند و به آنان ابراز دوستی نماید.

۲۷۹ـ تلاش نماید که بر خواسته‌ها و علایق شوهرش در مورد پوشاک، خوراک و رفتار جویا شود و در برآورده‌کردن آن‌ها تلاش نماید زیرا این عمل باعث افزایش محبت و تعلق خاطر شوهر به همسر می‌گردد.

۲۸۰ـ در هنگام خروج شوهر از خانه با عباراتی عاشقانه و خوشایند با او وداع گوید زیرا این عمل نمایانگر اهتمام زیاد و تعلق خاطر زن به شوهر است.

۲۸۱ـ هنگام بازگشت شوهر به منزل با خوش‌رویی و لبخند از او استقبال نماید و در تخفیف بار سنگین کار روزانه‌اش کوشش نماید.

۲۸۲ـ در رفتار و گفتار و با هر شیوه‌ی مناسب و خوشایند عشق خود به شوهرش را ابراز نماید.

۲۸۳ـ شوهرش را بر نزدیک‌ترین خویشان خود و حتی بر پدرش نیز ترجیح دهد.

۲۸۴ـ هنگامی که شوهرش خواست چیزی بگوید، سکوت نماید و به او فرصت سخن گفتن بدهد و به سخنانش گوش فرا دهد، با کار او، شوهرش احساس می‌کند که زنش به او علاقه‌مند است.

۲۸۵ـ از تکرار اشتباهاتش دوری گزیند زیرا تکرار اشتباه، از احترام او نزد شوهرش می‌کاهد.

۲۸۶ـ نزد شوهرش از مرد بیگانه‌ای مدح و ستایش نکند مگر به خاطر وجود صفتی دینی در او زیرا این عمل غیرت مرد را به جوش می‌آورد و مشکلات زیادی به دنبال دارد و باعث رویگردانی شوهر از زن می‌گردد.

۲۸۷ـ سر و راز شوهرش را به عنوان امانت نزد خود پاس بدارد و آن را افشا ننماید.

۲۸۸ـ هنگامی که شوهرش با او و در کنار اوست، خود را به چیز دیگری مشغول ننماید تا شوهرش احساس نماید که همسرش از لحاظ جسمی، روحی و ذهنی همراه اوست.

۲۸۹ـ کم سخن بگوید و از پرگویی بپرهیزد، زیرا سخن همانند نقره و سکوت همانند طلاست.

۲۹۰ـ اوقات خود را صرف آن چیزی نماید که در دنیا و آخرت سودمند باشد تا جایی که اوقات فراغت خود را در امور سودمند و پسندیده بگذراند.

۲۹۱ـ از سپری‌نمودن اوقات خود در پرگویی، یاوه‌گویی، بدزبانی و غیبت دوری گزیند.

۲۹۲ـ به آن‌چه که ندارد، مباهات ننماید.

۲۹۳ـ همواره به قرائت قرآن کریم و خواندن کتاب‌های سودمند علمی مشغول باشد، تا جایی که مطالعه، کار روزانه‌ی او باشد.

۲۹۴ـ از آرایش‌نمودن و استعمال عطر در خارج از منزل اجتناب ورزد.

۲۹۵ـ دعوتگری به سوی خداوند و پیامبر گرامیش ﷺ باشد و پیش از همه شوهرش و سپس افراد خانواده، همسایگان، دوستان و خویشانش را به راه آن‌ها دعوت نماید.

۲۹۶ـ به رأی و نظر شوهرش احترام بگذارد.

۲۹۷ـ به آراستگی و پوشاک و ظاهر شوهرش اهتمام ورزد و بهترین شیوه را برای او برگزینند.

۲۹۸ـ تمامی حقوق مربوط به قیومیت و سرپرستی خانواده را که خداوند متعال واجب نموده است، با رضایت کامل و بدون درنگ، با روشی پسندیده به شوهرش واگذار نماید.

۲۹۹ـ از بدعت‌گذاری در دین، چشم‌بندی و جادو و جنبل به دور باشد زیرا این اعمال باعث خروج از دین می‌گردد و مایه‌ی هلاک و تباهی در دنیا و آخرت می‌باشد.

۳۰۰ـ تمام امور منزل و خانواده را تحت کنترل و رعایت خود داشته باشد زیرا واگذار نمودن امور منزل از طرف زن به مستخدم باعث نابودی و فروپاشی و پراکندگی امور خانواده می‌گردد.

۳۰۱ـ چنان خود را نیاراید که او را از وقار و آداب پسندیده‌ی اسلامی

خارج نماید.

۳۰۲ـ به محض خشمگین‌شدن شوهرش به سرعت او را راضی کند و خشمش را فرو نشاند تا مشکل دامنه‌دار نگردد و انس و الفت به خانواده برگردد.

۳۰۳ـ تعامل و رفتارش را در وهله‌ی اول با شوهرش و در وهله‌ی بعد با سایر افراد نیکو گرداند.

۳۰۴ـ باید رفتارش در نزد دوستان و همسالان خود الگویی نیک باشد و آراستگی، متانت، کلام، ادب و اخلاقش زبانزد همگان باشد.

۳۰۵ـ حجاب اسلامی و شرعی را رعایت نماید و از پوشیدن لباس‌های تنگ و نامناسب پرهیز کند.

۳۰۶ـ در پوشاک، زینت و آرایش باید ساده‌پسند بوده و سخت‌گیر نباشد.

۳۰۷ـ به دیگران اجازه دخالت در امور خانواده‌اش را ندهد و در صورت بروز مشکل، تلاش نماید که بدون دخالت نزدیکانش آن را حل و فصل نماید.

۳۰۸ـ هنگام مسافرت شوهرش، برای او آرزوی سلامتی و دعای خیر کند و در نبودش پاسدار خانواده باشد و با بدرقه‌نمودن او با سخنانی آرام‌بخش و زیبا، سفر او را خوش و باعث بازگشت سریع او به خانه گردد.

۳۰۹ـ در امور خاص و عام خود با شوهرش مشورت نماید و بذر اطمینان و اعتماد را در درون شوهر خود بکارد و بر اعتماد و احترام به رأی و نظر شوهر اهتمام ورزد.

۳۱۰ـ احساسات شوهر را رعایت نماید و از هر کردار، گفتار و رفتار بدی که باعث اذیت و آزار شوهر گردد، اجتناب ورزد.

۳۱۱ـ به شوهرش عشق بورزد و صدق مودت خود را به او آشکار نماید و با گفتن سخنانی زیبا و عباراتی گرم و آتشین، سردی را از وجود شوهرخود

بزداید و همای سعادت را برفراز خانواده به پرواز درآورد.

۳۱۲- با شوهرش در اندیشه‌ی بهبود زندگی زناشویی وکوشش در عمران و آبادانی خانه و خانواده مشارکت نماید.

۳۱۳- با آرایش فتنه‌انگیز و پوششی که زیبایی‌های بدنش را آشکار نماید در انظار افراد نامحرم و حتی افراد خانواده به جز همسرش حاضر نشود.

۳۱٤- اگر شوهرش به او هدیه‌ای تقدیم نمود، از او تشکر نماید و برای اثبات محبت خود به شوهرش آشکارا اعلام نماید که از آن هدیه خوشش آمده است.

۳۱۵- زن، باید دارای زیبایی جسمی که کمال خلقت است و زیبایی معنوی که کمال دین و رفتار است، باشد.

۳۱٦- زن باید در شناخت روان و مزاج شوهرش بکوشد تا بفهمد که شوهرش چه هنگامی شاد، غمگین و یا خشمگین می‌گردد، چه چیزی باعث خنده او می‌گردد و چه چیزی او را می‌گریاند زیرا این شناخت از بسیاری از مشکلات زندگی زناشویی جلوگیری می‌کند.

۳۱۷- از نصیحت و ارشاد شوهرش کوتاهی ننماید و شوهرش باید به رأی و نظر او احترام بگذارد و به آن عمل کند زیرا پیامبر گرامی اسلامﷺ که الگوی همه ما می‌باشد، در موارد متعددی به رأی و نظر همسرش عمل نموده است.

۳۱۸- نسبت به شوهرش احساس مودت نماید و به او احترام بگذارد، در چیزی که شایسته‌ی تعجیل است، تأخیر ننماید و در آن چه تأخیر بهتر است، شتاب نورزد.

۳۱۹- عیب‌های خود را بشناسد و درصدد اصلاح آن‌ها برآید و روشنگری شوهر در مورد عیوبش را بپذیرد. عمر بن خطاب رضی الله عنه می‌فرماید: «خداوند رحمت کند کسی را که عیب‌هایم را به من هدیه نماید».

۳۲۰ـ قدرشناسی و احترام را با تمام معنی با شوهرش مبادله نماید.

۳۲۱ـ دارای شخصیتی متمایز باشد و از تقلید دیگران در پوشاک، گفتار و اخلاقش به صورت کلی اجتناب ورزد.

۳۲۲ـ در تمامی امور واقع‌بین باشد.

۳۲۳ـ همراه با شوهرش و در محدوده‌ی امور شرعی به گشت و گذار و تفریح برود و در شادمان نمودن اعضای خانواده بکوشد.

۳۲۴ـ سخن زیبا و شیرین، کلید دل است و هر زمان که زن سخنی شیرین، بامعنی و عاطفی را که صادقانه از دل بجوشد به شوهرش بگوید، عشق و محبت شوهر به او بیشتر می‌گردد.

۳۲۵ـ ای زن، تو ریحان خانه‌ات هستی و شوهرت به محض ورود به خانه باید عطر و بوی این ریحان را احساس کند.

۳۲۶ـ با رفتار و سخنانت در جست‌وجوی آرامش شوهرت باش و با روح و روانی زیبا و مؤثر به سمت این آرامش حرکت کن.

۳۲۷ـ در بحث و گفت‌وگو با شوهرت آرام و نرمخو باش و از مجادله و اصرار بر رأی و نظر خودت اجتناب کن.

۳۲۸ـ مفهوم سرپرستی از طرف شوهر را از نقطه نظر شرعی و زیبای آن که طبیعت زنانه نیازمند آن است، به خوبی درک نما و آن را به عنوان ظلم و ستم بر زن و پایمال نمودن رأی و نظر او تصور ننما.

۳۲۹ـ صدایت را خصوصاً در مقابل شوهرت بالا مبر.

۳۳۰ـ گهگاهی بر خواندن نماز شب همراه با شوهرت حریص باش زیرا نور و خوش‌بختی و مودت و آرامش را برای خانواده به ارمغان می‌آورد. همانا دل‌ها با نام خداوند آرام می‌گیرند.

۳۳۱ـ در هنگام خشم شوهرت، تلاش نما که نهایت آرامش را داشته باشی و شب را به روز نرسان مگر این‌که او را شادمان و راضی نمایی زیرا

شوهرت، بهشت و جهنم تو می‌باشد.

۳۳۲ـ هنگام پوشیدن لباس برای خارج‌شدن از منزل در کنار او باش.

۳۳۳ـ بگذار شوهرت احساس نماید که در پوشیدن لباس او رغبت به خرج می‌دهی و لباس‌های معینی برای او برگزین.

۳۳۴ـ در درک نیازهای شوهرت دقیق باش زیرا این کار معاشرت نیک را بدون از دست‌دادن وقت برایت سهل و آسان می‌نماید.

۳۳۵ـ از شوهرت انتظار نداشته باش که معذرت خواهی و یا اظهار تأسف نماید و چنین موقعیتی را برای او پیش نیاور مگر این‌که او خودش از عملی که لازم به عذرخواهی است، معذرت بخواهد.

۳۳۶ـ به ظاهر و لباس شوهرت اهتمام ویژه‌ای داشته باش حتی اگر خود او توجه چندانی به ظاهر و لباسش نداشته باشد زیرا ظاهر او تعریف و تمجید همکاران و دوستانش را به دنبال دارد.

۳۳۷ـ بر این‌که او خود به ظاهرش توجه دارد، اعتماد مکن و رغبت خود را در این امر به او نشان بده.

۳۳۸ـ هر شب برای شوهرت به‌سان عروسی باش و پیش از او به خواب مرو مگر این‌که ضرورتی داشته باشد.

۳۳۹ـ در مقابل رفتار خوبت از او انتظاری نداشته باش زیرا بسیاری از شوهران چنان مشغول امور روزمره می‌شوند که ناخودآگاه از بیان احساساتشان غافل می‌شوند.

۳۴۰ـ در مقابل شرایط و احوال شوهرت واکنش نشان بده اما از سختگیری در این مورد به دور باش.

۳۴۱ـ هنگام استقبال از شوهر در بازگشتش از سفر به خانه، با نشاط، شادمان و پر از احساس باش.

۳۴۲ـ همواره به یاد داشته باش که شوهر سبب نزدیکی به خداوند است.

۳۴۳ـ همواره در سخنانت، ظاهر و استقبال از شوهرت نوآوری داشته باش.

۳۴۴ـ هنگام درخواست چیزی از طرف شوهر به او جواب رد مده و سستی نشان مده بلکه فعالانه و با نشاط آن چیز را به او تقدیم نما.

۳۴۵ـ وضعیت اسباب و لوازم و دکور خانه را به ویژه قبل از برگشت شوهر از سفر تغییر داده و به شوهرت چنان نشان بده که این کار را برای خوش‌حال نمودن او انجام داده‌ای.

۳۴۶ـ بر حسن اداره‌ی خانواده، تنظیم وقت و اولویت بندی در کارها مواظبت نما.

۳۴۷ـ بعضی از مهارت‌ها و امور مربوط به زنان را با دقت یاد بگیر زیرا برای امور خانه به آن‌ها نیاز داری و انجام آن امور امور زنانگی‌ات را به یادت می‌آورد.

۳۴۸ـ از هر خوراکی و یا چیزی که شوهرت به خانه می‌آورد، با تشکر و ستایش استقبال نما.

۳۴۹ـ در آراستگی، نظافت و تربیت امور منزل کوشا باش حتی اگر آن را از تو نخواسته باشند و آراستگی و سادگی را با هم مدنظر داشته باش.

۳۵۰ـ فضای خانه را موافق با نظرات شوهرت مرتب و منظم نما و چنان نباش که شوهرت احساس نماید در ادای امور منزل آشفته و پریشان می‌باشی.

۳۵۱ـ قانع باش و از اسراف و زیاده‌روی به دور باش تا حدی که مواد خریداری شده برای منزل نباید از مواد مصرفی منزل بیشتر باشد.

۳۵۲ـ محفلی خانوادگی و زیبا راکه برای شوهر ناگهانی باشد و در زمانی که برای او مناسب باشد، برگزار نما.

۳۵۳ـ چنان باش که شوهرت همواره احساس نماید که در امور مهم

مربوط به خودت و فرزندان خواهان رأی و نظر او هستی و به موضوعات بیهوده و بی‌اهمیت پناه نمی‌بری.

۳۵۴ـ زنانگی خودت را همواره به یاد داشته باش و به آن و نیز بر آشکارنمودن آن با شکلی مناسب و در زمان مناسب بدون زیاده‌روی پای‌بند باش.

۳۵۵ـ هنگام بازگشت شوهر به خانه به ویژه بعد از غیبت طولانی، با ناراحتی و شکایت از او استقبال ننما اگرچه این امر بسیار سخت به نظر بیاید.

۳۵۶ـ هنگام استقبال از شوهرت، بچه‌هایت را با توجه به سن آن‌ها در این استقبال همراه خود نما.

۳۵۷ـ هرگز هنگام بازگشت شوهر به خانه، هنگام از خواب برخاستن او و یا هنگامی که بر سر سفره است، از رفتار بچه‌ها نزد او شکایت ننما زیرا این عمل آثار بدی بر پدر و فرزندان دارد.

۳۵۸ـ هنگامی که پدر، فرزندان را نصیحت یا تنبیه می‌کند، در کارش دخالت مکن.

۳۵۹ـ بر ایجاد ارتباط خوب و پایدار بین پدر و فرزندان بکوش و در این مورد حکمت داشته باش چنان‌که این ایجاد ارتباط باعث تعطیلی اعمال پدر نشود.

۳۶۰ـ چنان باش که شوهرت احساس کند به رغم نبودنش در محیط خانه، همسرش وظیفه‌ی رعایت و تربیت فرزندان را به عهده می‌گیرد و در امور مربوط به فرزندان با شوهرش مشورت می‌کند و مسایل تربیتی را با او در میان می‌گذارد.

۳۶۱ـ هنگام اجرای روش‌های تربیتی در تربیت فرزندان برای مشاهده نتایج این روش‌ها عجله نکن زیرا اگر زمان لازم و وقت کافی متناسب با سن فرزند سپری نشود، عدم مشاهده نتیجه لازم باعث سرخوردگی و عدم

استمرار در اجرای روش تربیتی می‌گردد.

۳۶۲ـ روشی زیبا و مطلوب را در توجیه فرزندان برگزین که عقل و وجدان را با هم مدنظر داشته باشد و فقط بر تنبیه فرزندان تکیه نکن تا به قلب فرزندانت نزدیک‌تر شوی (یعنی چنان رفتار کنی که فرزندت به اشتباهی که مرتکب شده است، آگاه شود و فقط از سرزنش و تنبیه استفاده نکنی).

۳۶۳ـ در پر نمودن اوقات فراغت فرزندان با امور جایز و درست و پرورش مهارت‌ها و به‌کارگیری توان و استعداد آن‌ها در چیزهای مفید و سودمند، نوآوری داشته و کوشا باش.

۳۶۴ـ با دخترانت مانند یک دوست باش و از تغییرات روانی که هر دختر جوان در هر مرحله از زندگی با آن روبروست، شناخت و درک کافی داشته باش.

۳۶۵ـ با روش‌های تربیتی گوناگون، فرزند کوچکت را چنان کمک کن که به خود اعتماد به نفس پیدا کند.

۳۶۶ـ بین وظایف خودت نسبت به همسر و فرزندان و کار و خانه توازن و تعادل ایجاد نما.

۳۶۷ـ به پدر و مادر شوهرت احترام بگذار و نسبت به آن‌ها قدرشناس باش و آن چنان با آنان رفتار کن که با پدر و مادر خودت رفتار می‌کنی زیرا آن‌ها هدیه‌ای ارزشمند به تو تقدیم نموده‌اند و آن هم شوهر گرانبهایت است.

۳۶۸ـ از خانواده و خویشان شوهرت با گشاده‌رویی و احترام استقبال نما و در صورت امکان در مناسبت‌های مختلف به آنان هدایایی تقدیم نما و شوهرت را حتی اگر خودش تمایل چندانی نداشته باشد به دیدار و رفت و آمد با آن‌ها تشویق نما.

۳۶۹ـ به مهمانان شوهرت اهمیت زیادی بده و از سرزده آمدن و رفت و آمد زیاد آنان به خانه اوقات تلخی نکن بلکه در گرامیداشت آنان بکوش زیرا این کار تو باعث افتخار و سرافرازی شوهرت می‌گردد.

۳۷۰ـ به اوراق و یادداشت‌ها و ادوات و وسایل شوهرت اهمیت بده و به خوبی از آن‌ها نگهداری کن.

۳۷۱ـ خانه را در هر زمان برای استقبال از هر مهمانی مهیا نما و کتاب‌ها و اوراق شوهرت را با دقت و با شکل طبیعی چنان مرتب نما که در هر زمان، پیدا کردن آن‌ها آسان باشد مگر این‌که خود شوهر اجازه چنین کاری ندهد.

۳۷۲ـ به علت دیر آمدن و یا غیبت شوهر از منزل بر او عتاب مگیر بلکه چنان رفتار کن که شوهرت احساس نماید تو مشتاقانه منتظر او بوده‌ای و نیز از او تقدیر نما تا لبریز از افتخار به تو گردد.

۳۷۳ـ شوهرت را ناچار نکن که از تنگی و مشکلات زندگی زبان به شکایت گشاید و آن‌ها را صریحاً بیان کند بلکه اشاراتی از طرف او کافی است و زنْ باید برای رفع آن‌ها سریعاً اقدام نماید.

۳۷۴ـ به شوهرت بفهمان که هر چند خودت دارای مسؤولیت‌ها و وظایفی هستی، اما رعایت حقوق شوهر در اولویت قرار دارند.

۳۷۵ـ در مورد اعمال مربوط به مهمان‌داری و اعمال مربوط به خانه‌داری خیلی به شوهرت شکایت نبر.

۳۷۶ـ بدان که حق شوهر است از اعمالی که انجام می‌دهی آگاه باشد اما لازم نیست که تمام جزئیات آن چه را که بین تو و زنان دیگر اتفاق می‌افتد برایش توضیح دهی.

۳۷۷ـ شوهرت را آگاه کن که به او اهمیت می‌دهی و حضور خود را همواره در خانه ثابت کن به گونه‌ای که شوهرت نیز این موضوع را احساس کند و همواره حتی اگر زمان نیز تنگ باشد در دسترس باشی.

۳۷۸ـ آگاه باش که طبیعت زنانگی‌ات بر اکثر اعمال مربوط به مهمان‌داری و یا اعمال مربوط به خانه‌داری تأثیرگذار است.

۳۷۹ـ از اسرار خانواده‌ات محافظت نما و با هوشیاری و شناخت از ماهیت کار شوهرت، در دل‌گرم نمودن او به شغل و کارش به او کمک نما.

۳۸۰ـ هرگز شوهرت را در مقام مقایسه با دیگران قرار مده بلکه همواره از صفات و ویژگی‌های خوب او سخن به میان آور.

۳۸۱ـ نسبت به اعمال مربوط به مهمانی شناخت کافی داشته باش زیرا این عمل به تو کمک می‌کند که با آسانی و از روی حکمت در میان جمع زنان به وظایف خود اقدام نمایی تا این‌که بدون از دست‌دادن وقت در زمان مطلوب به اهداف مورد نظر خود تحقق بخشی.

۳۸۲ـ بر معیارهای مادی که عموم زنان را به خود مشغول نموده است، شناخت و آگاهی داشته باش تا به راحتی بتوانی آنان را از این معیارها خارج نموده و راهکارهای جدید و مناسب برای آنان را برگزین.

۳۸۳ـ هنگام دنبال نمودن کارت، در میان خواهرانت بکوش که دل را قبل از عقل مورد خطاب قرار دهی زیرا این روش با طبیعت زنانگی تناسب بیشتری دارد.

۳۸۴ـ بر واگذاری امور بین افراد و اولویت بندی بین کارها کوشا باش تا مسؤولیتهایت زیاد و خسته‌کننده نباشند و کسی که به جای تو به آن اقدام می‌کند، دارای شرایط آن باشد.

۳۸۵ـ و در نهایت کاملاً بر تلاش بشری تکیه و اعتماد نکن و فراموش نکن که ما همواره نیازمند توفیق الهی هستیم.

برخورد و ارتباط نمونه خانوادگی

«چگونه زنی موفق خواهی شد»

بدون شک هر زنی در جست‌وجوی سعادت و خوش‌بختی در زندگی زناشویی است و با راه و روش‌های متفاوت تلاش می‌کند که این هدف مهم را تحقق بخشد. پس اگر خواهان دست‌یابی به این هدف مهم می‌باشی، از پند و اندرزهای زیر پیروی کن:

۳۸٦ـ شوهر خسته‌ات را که از کار روزانه به خانه برمی‌گردد با گشاده‌رویی و عباراتی نیک و زیبا که نشان‌دهنده‌ی عشقت به اوست، استقبال کن.

۳۸۷ـ به حاضرنمودن غذا چنان اهمیت بده که به محض بازگشت شوهر از کار و حضور در خانه آماده باشد تا انتظار برای غذا باعث بی‌تابی و آزردگی او نشود.

۳۸۸ـ در شکایت از تنگناها، ناراحتی‌ها و دردها و ارائه نمودن شرح مفصل از آنان زیاده روی نکن مگر در حالت ضرورت.

۳۸۹ـ در دیدار از خانواده‌ی افرادِ نزدیک، خویشان و دوستان و شب‌نشینی‌های مداوم خانوادگی زیاده‌روی نکن زیرا حق شوهر است که از یک زندگی زناشویی آرام و متعادل لذت ببرد.

۳۹۰ـ دوستان، افراد خانواده و خویشان شوهرت را که مهمان شما می‌شوند، به عنوان بار سنگین به حساب نیاور بلکه لازم است از آنان استقبال نموده و با گشاده‌رویی از آنان مهمانداری کنی تا شوهرت احساس نکند از مهمانانش آزرده خاطر می‌باشی.

۳۹۱ـ مشکلات خانوادگی و زناشویی خود را با دوستان، همسایگان و در اماکن عمومی مورد بحث قرار نده.

۳۹۲ـ از افشای مکنونات و اسرار زندگی زناشویی و ویژگی‌های گوناگون آن، چه مثبت و چه منفی پرهیز کن.

۳۹۳ـ کوشش نکن که به شوهرت القاء نمایی که او مجموعه‌ای از معایب و نقایص است، به زندگی زناشویی احترام نمی‌گذارد و احساس مسؤولیت کم‌تری نسبت به آن دارد.

۳۹٤ـ کوشش کن که با تشکر از تلاش‌های شوهرت او را به سمت احساس مسؤولیت بیشتر هدایت نمایی و او را بر استمرار در عطایایش تشویق نمایی تا احساس کند که از تلاش‌هایش قدردانی می‌شود و موقعیت او در منزل مورد احترام است.

۳۹۵ـ مپندار که خواسته‌های مادی تو نباید به تأخیر بیفتند و یا مورد مناقشه قرار بگیرند.

۳۹٦ـ از اصرار نمودن به نظرات و پیشنهادهای خودت پرهیز کن و گمان مبر که آن افکار و پیشنهاد صحیح و بدون نقص می‌باشند.

۳۹۷ـ تفاهم دو طرفه و مناقشه‌ی دوستانه را برای دست‌یابی به رأی و نظری صحیح و مناسب که تحقق بخش خیر و صلاح در زندگی مشترک شماست، مبنای کار خود قرار ده.

۳۹۸ـ پافشاری تو برای موفقیت زندگی زناشویی و اراده‌ی قوی و درک و فهم هوشمندانه‌ی تو، از اموری می‌باشند که تحقق بخش خوش‌بختی در زندگی زناشویی هستند.

«چه هنگام دروغ حلال است؟»

۳۹۹ـ اسلام دروغ گفتن زن به شوهر در مورد احساساتش نسبت به او را

حلال اعلام نموده و حرمتی بر آن وارد نیست.

۴۰۰ـ بر تو ای زن گرامی واجب است که احساس خشم و کراهت خود را پنهان نمایی و آن را آشکارا و هنگام صحبت با دیگران به ویژه با شوهر و خانواده‌اش اعلام ننمایی تا از مشکلات خانوادگی جلوگیری شود.

۴۰۱ـ پیامبر اسلامﷺ دروغ گفتن زن به شوهرش در مورد احساساتش نسبت به او را مباح اعلام نموده است و این‌که عیوبش را آشکارا اعلام ننماید و با سخنانش اظهار موافقت نماید تا بدین وسیله مودت و رضایت شوهرش را به دست آورد.

۴۰۲ـ از ام کلثوم دختر عقبه روایت شده است که گفت: از پیامبرﷺ نشنیدم که به دروغی رخصت داده باشد مگر در سه مورد؛ مردی سخن دروغی بگوید که هدفش اصلاح میان مردم است، سخن دروغی که در جنگ با کفار گفته شود و سخن دروغ زن به شوهر یا شوهر به زن [در بیان احساسات].[۱]

۴۰۳ـ زن عاقل زنی است که همواره در طلب رضایت شوهرش باشد و سخنانی را به گوش او برساند که او را لبریز از غرور و افتخار نماید.

۴۰۴ـ زن باهوش و دارای حکمت زنی است که از کرم و بخشش شوهرش ستایش کند و در مدح او و عطوفت و مهربانی او مبالغه نماید.

۴۰۵ـ زن گرامی! از مقایسه نمودن شوهرت با مردان دیگر پرهیز کن زیرا این عمل مشکلات زیادی را به دنبال دارد و به تنفر و لجاجت دامن می‌زند.

۴۰۶ـ آشکارا بیان کردن اشتباه شوهر و گوشزد نمودن به او فایده‌ای ندارد زیرا مرد بنا بر طبیعتش دوست دارد این‌گونه درک کند که بهتر از دیگران می‌داند که چه کار کند.

---

۱. امام مسلم آن را روایت کرده است.

۴۰۷- موافقت با رأی شوهر و زمزمه نمودن کلماتی هوشمندانه و آرام‌بخش در گوش او باعث توجه او به رأی و نظر زن می‌گردد و در بیشتر اوقات باعث تعدیل در نظرات و رفتار او می‌گردد. ﴿و با نیکوترین روش با آنان مجادله کن﴾.[1]

«چگونه از منزلت محیطی امن بسازی»

زن عزیز و گرامی بدان که تو می‌توانی منزل و خانواده‌ات را محیطی امن بسازی به گونه‌ای که شوهر و فرزندانت در سایه آن به آسودگی به سر برند:

۴۰۸- [کارهای خانه را چنان تنظیم نما که] زمان استراحت شوهرت در خانه همزمان با زمان کار خودت در منزل نباشد زیرا باعث خستگی بیشتر او می‌گردد.

۴۰۹- به محض وارد شدن شوهر به خانه با سیلی از شکایات از فرزندان و خستگی کارهای خانه با او روبرو نشو.

۴۱۰- بکوش که هنگام استراحت شوهر در خانه از سر و صدای فرزندان در خانه بکاهی.

۴۱۱- همواره از لحاظ ظاهری و روانی آنگونه باش که شوهرت دوست دارد تو را ببیند.

۴۱۲- در نگرانی‌ها و تمایلات شوهرت شریک باش.

۴۱۳- در حقیقت انسان زمانی احساس رضایت و خوش‌بختی می‌کند که ببیند آن کسی که در کنار اوست، شریک غم‌ها و شادی‌های اوست و هرگز او را تنها نمی‌گذارد.

۴۱۴- بدان که یک زندگی موفقیت‌آمیز بر اساس ارتباط دو طرفه همراه با

---

۱. النحل: ۱۲۵.

عشق و اطمینان استوار است.

۴۱۵ـ در کنار شوهرت در خوشی و ناخوشی صبور و بردبار باش.

۴۱۶ـ بر زن و شوهر لازم است که سختی‌ها و مصائب را تحمل نموده و بر آن‌ها فایق آیند و سر خورده و نا امید نشوند.

۴۱۷ـ خواهر گرامی بر تو لازم است که با اصول، اهداف و افکار شوهرت هماهنگ باشی، چه‌قدر زیباست که زن و شوهر برای هدفی واحد و آمال و آرزوهایی مشترک با هم زندگی کنند.

۴۱۸ـ بر زن لازم است که با داشتن نگرشی واقع گرایانه از زندگی و وقایع آن، زندگی را شیرین و لذت‌بخش نماید.

۴۱۹ـ بدان که تعامل با واقعیت‌ها، نیازمند قلبی ثابت، یقینی راسخ و اطمینان و اعتماد به خداوند است.

«چگونه شوهری تمام عیار شوی؟»

در جست‌وجوی بهترین راه، پاکیزه‌ترین محیط و پاک‌ترین و باصفاترین شهدی که هریک از زن و شوهر نوشیده‌اند تا جایگاه و منزلی نیک برای زندگی زناشویی داشته باشند، روش‌ها، مطالعات، تحقیقات و نظریات روانشناسی و جامعه‌شناسی متفاوتی وجود دارد.

برای این‌که شوهری موفق، تمام عیار و وفادار به همسرت و راست‌گو و درست‌کردار باشی، لازم است که به موارد زیر عمل نمایی.

۴۲۰ـ حق سرپرستی و سخن محکم و قاطع را برای خودت محفوظ نما زیرا مردان حق سرپرستی بر زنان را دارند.

۴۲۱ـ احترام تو به همسرت نقش سازنده‌ای در ایجاد تفاهم، عشق و محبت بین شما دارد و در آینده نیز به همسرت نقش سازنده‌ای در شخصیت فرزندانت عطا می‌کند.

۴۲۲ـ بگذار همسر و فرزندانت نیز در امور زندگی تو و زندگی خودشان دارای رأی باشند و حق اظهار نظر داشته باشند. خداوند متعال می‌فرماید: ﴿و در کارها با آنان مشورت کن﴾.[۱]

۴۲۳ـ تحقیر و ناچیز شمردن شأن و مقام همسرت در خانه بر شخصیت تو در مقابل فرزندانت و نیز بر ارتباط زناشویی اثرات بسیار بدی دارد.

۴۲۴ـ بکوش به جای آن‌که خواسته‌های منزل را به دوش دیگری بیندازی، خودت به آن‌ها جوابگو باشی.

۴۲۵ـ آرامش، شادی و سرور و عصبانی نشدن نقش مهمی در روان اهل خانواده و فرزندانت دارد.

۴۲۶ـ با آغوش باز و سینه‌ای فراخ در کنار فرزندانت بنشین و به مشکلات و آرزوهای آنان گوش بده و نگذار آنان درد دل‌هایشان را با دیگران در میان گذارند.

۴۲۷ـ فرزندانت را خارج از منزل دنبال کن تا از رفتار دوستان و هم‌کلاسی‌هایشان مطمئن شوی.

۴۲۸ـ بین همسرانت در دوست داشتن، هدیه دادن و توجه کردن در حد توان عدالت را رعایت کن.

۴۲۹ـ مردان موفق کسانی هستند که در کارهای خانه و بیرون از آن و در تمام مراحل زندگی منظم باشند.

۴۳۰ـ درک و شعور همراه با پشتکار، دوری از خستگی و سرخوردگی و کوشش مداوم و مکرر از صفات مردان بزرگی است که پیش از دیگران به قله موفقیت رسیده‌اند.

۴۳۱ـ رفتار آرام، متعادل و مؤثر تو در کارنامه‌ی اعمال تو ثبت می‌شوند.

---

۱. آل عمران؛ ۱۵۹.

۴۳۲ـ تعادل و تعقل و رفتار تو نقش مهمی در هدایت درست خانواده دارد.

۴۳۳ـ به خاطر زن و فرزندانت به منزل وارد شو و نه به خاطر اموری مانند تلفن زدن و یا دنبال کردن کارهای بیرون.

۴۳۴ـ نظرت را چنان بیان کن که آخرین و درست‌ترین نظر باشد.

۴۳۵ـ به آرامی در خانه رفتار نما زیرا هر رفتاری می‌تواند به زیان تو تمام شود.

۴۳۶ـ بسیار بر خودت سخت نگیر به گونه‌ای که خسته و فقط برای خوابیدن به منزل بیایی زیرا کسانی که در منزل تو هستند به نشستن و سخن گفتن با تو نیاز دارند.

۴۳۷ـ بکوش که با همسر و فرزندانت با زبانی شیرین سخن بگویی و کلام شیرینت فقط برای افراد خارج از منزل نباشد.

۴۳۸ـ مرد کوشا کسی است که در زمان استراحت کوتاه، با زن و فرزندانش به سر برد تا با شوق و نشاط و روحیه‌ای تازه به سر کار و زندگی برگردد.

۴۳۹ـ به هر صاحب حقی، حق خود را عطا کن و بدان که خانواده، همسر و فرزندان بر تو حق دارند.

۴۴۰ـ نگرانی‌ها و خستگی‌های ناشی از کار روزانه را بیرون از خانه رها کن و آن را به خانه نیاور.

۴۴۱ـ با تبسم و چهره‌ای خندان با زن و فرزندانت روبرو شو.

۴۴۲ـ مرد موفق کسی است که نسبت به همسرش وفادار باشد و در گفتار و کردارش صادق و راست‌گو باشد.

۴۴۳ـ گاه‌گاهی به همسر و فرزندانت هدیه بده و آن را فراموش نکن.

۴۴۴ـ اگر به تشویق و تعریف از یکی از فرزندانت تمایل داشتی، از اظهار دوستی و ستایش از او بدون توجه به دیگر فرزندانت پرهیز کن.

۴۴۵ـ در خوشی‌هایت همسر، فرزندان، خانواده‌ی خودت و خانواده‌ی همسرت را شریک گردان.

۴۴۶ـ دیدارت از منزل پدر و مادر و خانواده‌ات به همراه همسر و فرزندان باعث تقویت رابطه‌ی انسانی و صله‌ی رحم می‌گردد.

۴۴۷ـ دیدارت از خانواده همسرت باعث افزایش محبت بین افراد خانواده می‌گردد و پیوستگی و ارتباطات دو طرفه را به دنبال دارد.

۴۴۸ـ در امری که سزاوار سرزنش است، اغراق و مبالغه نکن به گونه‌ای که از کاهی کوهی بسازی و مسأله را چنان تصورنمایی و برایش مقدمه تراشی نمایی که وجود خارجی نداشته باشد و سپس بر اساس آن استنباط نمایی و نتایجی عجیب و غریب از آن بگیری.

۴۴۹ـ سرزنش را با ایما و اشاره و به صورت غیر مستقیم بیان نما زیرا سرزنش صریح در ابتدا باعث دل آزردگی می‌شود.

۴۵۰ـ سرزنش باید به صورت سری باشد و نباید در میان مردم و یا حتی نزدیکان صورت بگیرد.

۴۵۱ـ شوهری که بخواهد همسرش را در امری از امور سرزنش نماید باید زمان مناسبی را برای این کار انتخاب نماید که خشمگین و عصبانی نباشد و روابطش با همسرش تیره نباشد.

۴۵۲ـ سرزنش نمودن نباید به ضرر بزرگتری منجر شود زیرا هدف از سرزنش، علاج اشتباه بدون باز نمودن زخم و ضرری بزرگ‌تر است.

۴۵۳ـ در هنگام سرزنش نمودن باید از خود برتر بینی، خالی کردن خشم و عصبانیت، اصرار و لجاجت به دور بود.

۴۵۴ـ بر شوهر لازم است که بداند زیاد سرزنش نمودن همسر به ویژه در امور جزئی و بی‌اهمیت باعث ایجاد تیرگی روابط می‌گردد و موانعی روانی را در دل زن نسبت به شوهر به وجود می‌آورد.

«هنر برخورد زناشویی»

برخورد با شوهر یا زن هنری است که دارای اصول و قواعد مشخصی است و با کمی هوش و ذکاوت هریک از زن و شوهر می‌توانند زن و یا شوهری نمونه در زندگی زناشویی و خانوادگی گردند و خوش‌بختی خانوادگی را برای خود و همسر و فرزندان تحقق بخشند، فقط کافی است که هریک از طرفین بر کلیدهای شخصیتی و مزاجی طرف دیگر انگشت بگذارد و در ارضای او تلاش نماید. در زیر مجموعه‌ای از رهنمودها برای به دست آوردن خوش‌بختی زناشویی برگرفته از تجارب عملی و نظرات آگاهان در علوم روانشناسی و جامعه‌شناسی ارائه شده است.

زن و شوهر گرامی! خواهر و برادر عزیز!

۴۵۵ـ شوهر باید بداند که غیبت کوتاه مدت از خانه باعث تقویت رابطه‌ی زناشویی اما غیبت طولانی مدت مانند کلنگی است که باعث انهدام بنیان خانواده می‌گردد.

۴۵۶ـ شوهر باید طبیعت و روحیه‌ی همسر خود را به خوبی درک کند تا درک و فهم برخورد صحیح با او بدون زیاده‌روی و یا کوتاهی ممکن گردد.

۴۵۷ـ شوهر نباید اجازه دهد که اختلاف با همسرش به روز بعد کشیده شود.

۴۵۸ـ شوهر باید از بیان تجارب گذشته‌ی خود در ارتباط با زنی دیگر چه خواستگار و چه همسر سابق اجتناب ورزد.

۴۵۹ـ از خیال‌پردازی به دور باش و به روشی طبیعی زندگی کن و انتظار معجزه نداشته باش.

۴۶۰ـ هر زمان که برایت فرصتی مهیا شد، عشق به همسرت را به او

گوشزد نما.

۴۶۱ـ در درون خود با تسلیم شدن در مقابل غم و نگرانی مبارزه کن و همواره بشاش، گشاده رو و خوش‌بین و امیدوار باش.

۴۶۲ـ به شدت از هرگونه انتقاد گزنده یا مداوم از هر امری چه بزرگ و چه کوچک پرهیز کن.

۴۶۳ـ همواره بکوش که نزاع خانوادگی را در دایره‌ای تنگ و کوچک محصور نمایی و به آن پر و بال ندهی و بر مشکل به وجود آمده مسلط باشی و اجازه ندهی که از دستت خارج شود.

۴۶۴ـ غیرت بیش از حد و شک و شبهه زیاد دشمنان تو هستند، پس با واقعیات سر و کار داشته باش و از شک و گمان‌ها بپرهیز.

۴۶۵ـ در درون خودت و درون شریک زندگیت نهال اعتماد بکار، به او اعتماد کن و رضایت درونی او را برانگیز.

۴۶۶ـ کافی نیست که برای خوش‌بخت شدن در امر ازدواج، با شخص مناسبی ازدواج کنی بلکه واجب است که خود تو نیز شخص مناسبی باشی.

۴۶۷ـ نظافت و پاکیزگی از نشانه‌های ایمان و رهنمونی به سمت عشق و محبت است.

۴۶۸ـ از بعضی از چیزهایی که آن را جزئی از شخصیت خود می‌دانی، دست بکش تا بتوانی از صفات و ویژگی‌هایی که دوست داری شریک زندگیت آن‌ها را دارا باشد، بهره‌مند شوی.

۴۶۹ـ به شریک زندگیت آن‌گونه اهمیت بده که به خودت اهمیت می‌دهی و برای او دوست داشته باش آن‌چه را که برای خود دوست داری.

۴۷۰ـ داده‌ها و گرفته‌ها باید بر اساس تفاهم دو طرف باشد، خودپرست نباش به گونه‌ای که بخواهی بیشتر بگیری و کم‌تر عطا کنی یا این‌که همه چیز را بگیری و چیزی عطا نکنی.

۴۷۱ـ مرد می‌خواهد که زنش، زنی نمونه باشد و در هر موردی به درستی و به صورتی شایسته رفتار نماید و عشق، توجه و التفات و مهربانی را برایش به ارمغان آورد و زن نیز می‌خواهد که شوهرش دارای چنان شخصیتی قوی باشد که بتواند بر او اعتماد کند و بتواند نیازهایش را برآورده نماید و نیز یقین حاصل کند که او آخرین زن او در طول زندگیش می‌باشد.

۴۷۲ـ در هر مصیبت و ناراحتی فوراً گناه را بـه گـردن شـریک زنـدگیت نگذار بلکه با دیدی منصفانه به موضوع بنگر و از وقایع و حـوادث پـیشی نگیر.

۴۷۳ـ امروزت را زندگی کن و در غم فردایی که هنوز نیامده است، مباش و در محدوده‌ی امکانات خودت دخل و تصرف نما.

۴۷۴ـ فهم این نکته بر تو لازم است که رابطه‌ی زناشویی، رابطه‌ای مقدس و پیمانی بسیار استوار و عمیق است. قبل از انجام هر کاری هزار بار در مورد آن اندیشه کن زیرا پشیمانی بعد از آن سودی دربر ندارد.

۴۷۵ـ اگرچه عشق و محبت در زندگی زناشویی مهم و ضروری می‌باشد، اما فقط بر آن تکیه و اعتماد نکن.

۴۷۶ـ از خودت الگو و سرمشقی در اختیار شریک زندگیت قرار بده و بگذار که رفتار و اعمالت سخن بگویند و از شخصیت تو خبر دهند.

۴۷۷ـ به خویشان و همسایگانت فرصت مداخله در امور خانوادگی‌ات را نده و بکوش که در حد توان مشکلاتتان را خودتان حل‌وفصل کنید.

۴۷۸ـ در تصحیح نمودن اشتباهی که از شریک زندگیت می‌بینی، عجله نکن زیرا عاداتی وجود دارند که تغییر آن‌ها زمانی طولانی نیاز دارد و بکوش که مسایل کوچک را بزرگ جلوه ندهی.

۴۷۹ـ از پذیرش عواقب ازدواج و مسؤولیت‌های آن با رضایت و اطمینان، گریزی نیست.

۴۸۰ـ تا حد امکان از اسباب اختلاف بین خود و همسرت دوری گزین و از تنگ نمودن عرصه بر شریک زندگیت اجتناب ورز.

۴۸۱ـ به انجام اعمال مشترکی با همسرت مبادرت نما، زیرا در آینده خاطرات خوشی از آن در ذهن شما مرور می‌شود و شما را بیشتر به هم نزدیک می‌سازد.

۴۸۲ـ مرد باید به زنش مجالی کاملاً آزادانه بدهد تا بتواند سخنان و احساسات خود را بیان کند و استعداد خود را پرورش دهد و مرد نباید توانایی‌های زن را به ریشخند بگیرد.

۴۸۳ـ باید به حقوق مادی شریک زندگی احترام گذاشته شود و تساهل در آن به هیچ‌وجه جایز نیست زیرا چشم‌پوشی از این حقوق از بزرگ‌ترین اسباب اختلاف خانوادگی به حساب می‌آید.

۴۸۴ـ همسرت را در غمهایت شریک نکن و تلاش کن که خودت به تنهایی بر مشکلات و غم‌هایت غلبه کنی اما او را در شادی‌هایت فراموش نکن.

۴۸۵ـ ای زن گرامی! از دوستانی که به بهانه‌ی نصیحت و راهنمایی در زندگی خصوصی تو دخالت می‌کنند، پرهیز کن.

۴۸۶ـ زن گرامی چنان رفتار کن که شوهرت احساس نماید که او همان مرد نمونه‌ای است که با او می‌توان رابطه‌ای دوستانه برقرار کرد و تو به او و شخصیتش احساس افتخار می‌کنی.

۴۸۷ـ در صورت بروز اختلاف با شوهرت، خوبی‌های او را به یاد بیاور و اجازه نده که بدی‌هایش ذهن تو را به خود مشغول نماید زیرا در این صورت مزایا و خوبی‌های شوهرت را فراموش می‌کنی.

۴۸۸ـ برای پی بردن به مزایای شریک زندگیت و موفق شدن در غلبه بر مشکلات، این سؤالات را از خودت بپرس:

ـ چه رفتارهایی از هرکدام سبب تحسین و افتخار طرف دیگر است؟

ـ از چه شادی‌ها و نشاط مشترکی با هم بهره‌مند شده‌اید؟

ـ هریک از شما برای جلب توجه دیگری چه کارهایی انجام داده‌اید؟

ـ برای این‌که احساس کنی که شریک زندگیت تو را دوست دارد و برای تو احترام و ارزش قائل است، چه انتظاراتی از او داشته‌ای؟

ـ چه رؤیاها و آرزوهای مشترکی برای آینده داشته‌اید؟

۴۸۹ـ در اختلافات زناشویی از به کار بردن الفاظ و سخنان زننده که احساسات شوهرت را جریحه‌دار نماید، پرهیز کن.

۴۹۰ـ به هم‌دیگر هدیه بدهید تا محبت میان شما بیشتر شود، اگرچه این شعاری کلی است اما در زندگی زناشویی در هر مناسبتی شادی آفرین و لذت بخش باید به آن عمل شود.

۴۹۱ـ زنی با هوش و دارای ذکاوت است که برای درخواست‌های خود و فرزندانش و نیز برای بیان ملاحظاتی در مورد سبک رفتار شوهر زمان مناسبی را برگزیند. ممکن است زمانی را که زن انتخاب می‌کند، در حقیقت زمان مناسبی نباشد، پس در این مورد باید چندین بار به خوبی تأمل و اندیشه نماید.

۴۹۲ـ عباراتی مانند «کرامت و بزرگواریم... غرور و عظمتم...» عباراتی هستند که شیطان در دل و درون هریک از زوجین در هنگام بروز اختلاف بین آن‌ها القا می‌کند و بدین وسیله به شدت می‌کوشد که هریک از زوجین خطا و اشتباه خود را توجیه کند و از صلح و آشتی دوری گزینند... پس آیا گفتن چنین عباراتی برای زن و شوهر رواست؟

۴۹۳ـ همسرتان را نادیده نگیرید، مشورت در زندگی زناشویی از اهمیت زیادی برخوردار است و هریک از زوجین باید احساس نماید که یکی از شرکای زندگی زناشویی است و این حقیقت را نباید به فراموشی سپرد.

۴۹۴ـ هنگام بروز مشکلات و اختلافات خانوادگی، از منزل فرار نکنید، زیرا فرار راه علاج نیست، اما برای آرام شدن اوضاع می‌توان مدت کوتاهی از منزل بیرون رفت و سپس برای رفع اختلاف دو باره به خانه بازگشت.

۴۹۵ـ با پرسش‌های زیادی که به تو ربطی ندارد و با تلاش برای اطلاع از اسراری که شوهرت نمی‌خواهد تو بر آن، مطلع شوی، او را در تنگنا قرار نده که در این صورت شوهر خانه را ترک می‌کند و جای دیگری را برای استراحت برمی‌گزیند.

۴۹۶ـ هرگز از شوهرت دور نشو و برای خودت صدفی نسازکه به تنهایی در آن بنشینی بلکه تاحد نیاز در امور شوهرت مشارکت کن.

۴۹۷ـ زن عاقل همواره به یاد دارد که مسؤولیت اول او در قبال خانه و خانواده می‌باشد پس باید بکوشد با شرایط کار و وظایف خانه، خود را تطبیق دهد.

۴۹۸ـ هرگز هنگام حضور خانواده‌ی شوهر در منزلت، ترش‌رو و اخمو نباش بلکه باید در خوشامدگویی و لطف و مهمان‌داری زبانزد دیگران باشی و بدان که شوهرت در چنین مواقعی تو را مد نظر داشته و بر رفتار و اخلاق تو آگاه خواهد شد.

۴۹۹ـ مادر شوهرت راگرامی بدار و با زیباترین نامی که در عرف و عادت خانواده رایج است، او را صدا بزن و بکوش که با او اختلاف پیدا نکنی و در حضورش از پسرش به نیکی یاد کن.

۵۰۰ـ پیامبر گرامی اسلامﷺ نیکی با همنشین، کمک به او در اطاعت پروردگار و مشارکت در شادی‌ها و غم‌هایش را سفارش نموده است.

۵۰۱ـ اختلاف در رأی و نظر غالباً به اختلاف دل و درون منجر می‌شود، گاه‌گاهی با نظر شوهرت موافقت کن حتی اگر رأی و نظر او، تو را قانع نکرده باشد اما بدان که پیروی از نظرات او زمانی درست است که در غیر معصیت

پروردگار و در امور پسندیده و معروف باشد.

۵۰۲- آرامش مورد نیاز شوهر در خانه را می‌توان با مشغول نمودن فرزندان با بازی‌های ذهنی مانند جورچین و غیره به دست آورد.

۵۰۳- فرزندانت از بزرگ‌ترین نعمت‌های الهی می‌باشند، پس با سستی و تربیت نادرست و عدم توجه، آنان را نقمت و بلای زندگیت نگردان.

۵۰٤- در مورد مراحل رشد اطفال و چگونگی برخورد با آنان مطالعه کن تا برخوردی نیک با آنان داشته باشی و از آن‌چه که بر سلامت روانی آن‌ها تأثیرگذار است و باعث کشمکش‌های روانی در آینده می‌گردد، اجتناب کن.

۵۰۵- شوهرت را در پیروی از اوامر الهی کمک نما و همان گونه که خواهان دنیا هستی، خواهان آخرت باش.

۵۰٦- اسراف مایه‌ی تباهی زندگی زناشویی و ضایع کننده نعمت‌های الهی است و خداوند اسراف کاران را دوست ندارد، پس میانه‌روی پیشه کن تا هرگز احساس نیاز نکنی.

۵۰۷- خوش‌بختی خانوادگی به مفهوم خالی بودن زندگی زناشویی از مشکلات نیست بلکه به معنی توانایی تو در محدود نمودن و غلبه بر آن مشکلات است و اجازه ندهی آن مشکلات در ارتباط بین تو و همسرت تأثیرگذار باشد.

۵۰۸- از اختلاف و درگیری با شوهر و بلند نمودن صدا در حضور فرزندان بپرهیز زیرا آنان قبل از هر چیز از الگو و تقلید یاد می‌گیرند و این مشکلات در آینده در ذهن فرزندان حاضر شده و بر زندگی آنان تأثیر می‌گذارد.

۵۰۹- به هیچ‌کس اجازه‌ی دخالت در زندگیت را نده و خودت نیز سبب این کار نشو و اسرار خانواده‌ات را نزد هیچ دوست و خویشاوندی فاش نکن.

موانع و مشکلات در مقابل خوش‌بختی زناشویی

«سردی و بی‌روحی روابط زناشویی»

۵۱۰ـ به ندرت اتفاق می‌افتد که زندگی زناشویی آن‌گونه که انسان آرزوی آن را دارد با خوش‌بختی و در مسیری آرامش بخش جریان یابد بدون این‌که دوره‌ای از رکود، سستی و سردی ارتباط بین زن و شوهر در آن تجربه نشود.

۵۱۱ـ زمان این دوره از رکود و سردی روابط زناشویی از یک زندگی به زندگی دیگر متفاوت است و آثار منفی و شدت آن نیز با هم تفاوت دارد.

۵۱۲ـ جمود و سردی در ارتباط زناشویی به معنی سستی تمام و یا بعضی از فعالیت‌ها در رابطه‌ی زناشویی و کم شدن ارتباطات متقابل بین زن و شوهر می‌باشد.

۵۱۳ـ دوره‌ی سستی و جمود به مثابه‌ی زنگ خطر و هشداری است تا رابطه‌ی زناشویی به بن بست نرسد.

۵۱۴ـ دلایل سردی روابط زناشویی ممکن است به یک عامل اجتماعی، عدم سازش و همنشینی بین زن و شوهر و عدم داوری بر اساس عقل و منطق برگردد.

۵۱۵ـ عامل مادی و عدم وجود زمان کافی برای گفت‌وگو در مورد مشکلات در مراحل اولیه‌ی آن، علتی دیگر در ایجاد شکاف بزرگ بین زن و شوهر می‌باشد.

۵۱۶ـ عامل روانی و عدم قدرشناسی از تلاش‌ها و زحمات زن در منزل از طرف شوهر و احساس زن به این‌که تمام تلاش‌هایش به عنوان وظیفه‌ی او در

قبال، منزل و سعادتش نگریسته می‌شود، باعث افزایش شکاف و دوری بین زن و شوهر می‌گردد.

۵۱۷ـ یکی دیگر از دلایل اساسی سردی روابط زناشویی عدم توافق فکری و تفاوت در روش تفکر و نیز تفاوت در سطوح فکری و فرهنگی بین زن و شوهر می‌باشد.

۵۱۸ـ زندگی یکنواخت و بدون تغییر سهم بزرگی در سستی و سردی روابط زناشویی دارد و تنظیم نکردن زمان بین کار و استراحت و بهره نبردن از اعمال مباح [مانند گردش و تفریح] و یکنواخت زندگی کردن به افسردگی و سکوت میان زن و شوهر منجر می‌شود.

«سکوت وحشتناک»

۵۱۹ـ سکوت و عدم گفت‌وگو بین زن و شوهر یکی از نمودهای سردی در روابط بین زن و شوهر می‌باشد.

۵۲۰ـ سکوت و خاموشی بین زن و شوهر خطراتی را برای ارتباطات زناشویی دربر دارد و رابطه‌ی زناشویی را به جدایی تهدید می‌کند.

۵۲۱ـ عدم صراحت و رک گویی بین زن و شوهر سهم مهمی در ایجاد سکوت بین آن‌ها دارد.

۵۲۲ـ سکوت و صحبت نکردن در خانواده یک نوع بیماری است که بیشتر دامنگیر مردان می‌شود و زنان کم‌تر به آن دچار می‌شوند زیرا زنان به ندرت می‌توانند سکوت کنند و سخنان مباح و غیر آن را به زبان نیاورند.

۵۲۳ـ سکوت بیانگر چیزهای متعددی است: سکوت ممکن است نشانه‌ی رضایت باشد یا نمایانگر ترس، ضعف، نوعی از عصیان یا عدم رضایت باشد.

۵۲۴ـ سکوت ممکن است به علت ترس از رویارویی و یا تسلط بر طرف

دیگر باشد.

۵۲۵ـ و ممکن است سکوت به علت فشار شرایط اقتصادی و عدم راه‌حل جایگزین باشد.

۵۲۶ـ تناقض افکار و نظریات در امور زندگی بین زن و شوهر باعث پناه بردن آنان به سکوت می‌شود.

۵۲۷ـ سکوت باعث پاره شدن پیوند زناشویی می‌گردد، شادی و نشاط بین زن و شوهر را تباه می‌کند و آن‌ها را از چشیدن طعم شیرین ارتباط دوستانه محروم می‌کند.

۵۲۸ـ لازم است که با سکوت خانوادگی، چه از طرف شوهر باشد و چه از طرف زن، مقابله شود و به خاطر بقای خانواده باید با گفت‌وگو، زنجیر سکوت را پاره نمود.

۵۲۹ـ بر زن و شوهر لازم است این حقیقت را درک کنند که گفت‌وگو یکی از مهم‌ترین عناصر تفاهم بین زن و شوهر و فرزندان است.

۵۳۰ـ غلبه بر سکوت خانوادگی در دست هریک از زن و شوهر می‌باشد و بر هریک از آن‌ها واجب است که حقوق طرف دیگر را رعایت نماید زیرا مشکل اساسی زمانی بروز می‌کند که هریک از طرفین حقوق طرف مقابل را نادیده بگیرد.

«چگونه می‌توان بر افسردگی زناشویی غلبه نمود»

۵۳۱ـ زن و شوهر گرامی! ازدواج مانند یک موجود زنده نیازمند سیراب‌شدن و توجه و رعایت است تا روحی تازه، پاک و بی‌آلایش در آن دمیده شود.

۵۳۲ـ افسردگی پدیده‌ای روانی است که غالباً از درون انسان نشأت می‌گیرد تا شرایط بد را بر شمع فروزانی که در نهاد انسان است مسلط نماید و آن را به خاموشی بکشاند.

۵۳۳ـ هدفی را در زندگی برگزینید و برای رسیدن به آن بکوشید. ازدواج به خودی خود هدف نیست بلکه وسیله‌ای است برای رسیدن به هدفی بزرگ‌تر و والاتر که همانا حفظ نوع انسان و تربیت نسلی صالح و نیکوکار است که حدود الهی را رعایت نماید.

۵۳۴ـ زن با گوشه نشینی و دوری از مردم و جامعه احساس افسردگی می‌کند پس بر او لازم است که در شادی‌ها و برنامه‌های همسایگان و اعمال خیر مشارکت نماید و با اهل خانواده و خویشاوندان در حد توان با نیکی رفتار نماید.

۵۳۵ـ زن و شوهر گرامی بدانید که [بنا به گفته پیامبر اسلامﷺ] «آن کس که با مردم نشست و برخاست نماید و بر آزار و اذیت آنان صبر نماید بهتر از آن کسی است که با آنان مخالطت ننماید و بر آزار و اذیتشان صبور نباشد».[۱]

۵۳۶ـ لازم است که در سبک و روش زندگی روزمره تنوع و نوآوری وجود داشته باشد.

۵۳۷ـ سفرهای دوره‌ای، چالاکی و شادابی در زندگی لازم است و کسی که در هنر آسوده زیستن خوب نباشد از هنر خوب عمل کردن نیز بی‌بهره است.

۵۳۸ـ توجه و تمایل به روابط اجتماعی، خانوادگی و پیوند خویشاوندی [لازم است].

۵۳۹ـ بر هریک از زن و شوهر لازم است که روزانه دعاها و اورادی را تکرار نماید حتی اگر چند آیه‌ای از قرآن باشد و و آنچه از قرآن، حدیث، شریعت و سیره‌ی اصحاب ـرضی‌الله‌عنهم‌ـ که برایش میسر است، حفظ نماید.

---

۱. روایت از ترمذی است.

۵۴۰- اگر همسرت سکوت و خاموشی را برگزیده است، او را به سخن گفتن مجبور نکن و یا با شکایت از افسردگی او، بر او عیب مگیر بلکه روش‌هایی را برای خارج شدن از افسردگی به او پیشنهاد کن.

۵۴۱- بر شوهر لازم است که سخنان عاشقانه و محبت‌آمیز به همسرش هدیه کند و ستایش از او را فراموش ننماید زیرا زن همواره نیازمند چنین برخوردی است.

۵۴۲- بر هریک از زن و شوهر لازم است که مناسبت‌های خوشایند و غافل‌گیرکننده را برای طرف دیگر فراهم نماید زیرا این عمل تأثیر بسیار مثبتی بر خانواده دارد.

۵۴۳- بر هریک از زن و شوهر لازم است که در ارتباطش با طرف مقابل تحول و دگرگونی مثبتی ایجاد کند زیرا هریک از آنان انتظار دارد طرف مقابل به ایجاد تحول در خود اهتمام ورزد پس لازم است که این تحول و دگرگونی محقق شود.

۵۴۴- گسترده نمودن دایره‌ی توجهات و آرزوها در محیط خانواده به نشاط رابطه‌ی زناشویی، نوآوری در زندگی و باز نمودن افق‌های جدید برای گفت‌وگوی خانوادگی منجر می‌شود.

۵۴۵- در خود رابطه‌ی زناشویی موانع و خطراتی وجود ندارد که باید از آن‌ها اجتناب شود بلکه این موانع در درون و نهاد زن یا شوهر وجود دارند.

۵۴۶- مناسبات و مراسمات زناشویی و خانوادگی مانند مولودی گرفتن برای نوزاد و یا مراسم برای موفقیت و قبولی فرزندان و یا شفایافتن یکی از اعضای خانواده از بیماری نشان دهنده توجه و اهتمام به زندگی و شریک زندگی می‌باشد.

۵۴۷- جشن‌ها و مراسمات برای مناسبت‌های مختلف زندگی یکی از ابزار مؤثر و هدفمند برای بیان عشق و احساسات و فزونی محبت بین زن و

شوهر می‌باشد.

۰۴۸ـ دقت در هنر پیشکش نمودن هدایا حتی اگر سمبولیک و یا ساده باشند، لازم است زیرا این عمل، روش مهمی در بیان عشق و احساسات بین زن و شوهر می‌باشد.

«خشکی احساسات»

زن گرامی! اگر از کمبود عبارات و سخنان عاشقانه و محبت‌آمیز از طرف شوهرت در رنج و ناراحتی هستی، لازم است که موارد زیر را مورد توجه قرار دهی

۰۴۹ـ اگر خواهان تغییر در رفتار شوهرت می‌باشی، اول به تمرین در تغییر رفتار خودت بپرداز.

۰۵۰ـ به شوهرت فرصت بده تا بر احساسات تو که در هنگامه‌ای عاطفی و یا در حین توجه و اهتمام به او از تو صادر می‌شود، آگاه شود.

۰۵۱ـ نتیجه‌ی توجهات تو به شوهرت، او را تحریک می‌کند تا با روشی عاطفی همواره تو را مورد توجه قرار دهد.

۰۵۲ـ کلمات عاشقانه را در گوش او بخوان تا او نیز یاد بگیرد چگونه آن‌ها را به کار گیرد و همراه با سخنانی عاطفی و بیاناتی احساس برانگیز به او اجازه بده که انس و الفت را در کنار تو احساس کند.

۰۵۳ـ با خودبینی بر شوهرت بخل نورز و بر توست که با تبسم و پذیرش کامل تلاش‌های او در زندگی را تشویق نموده و او را دلگرم نمایی.

۰۵۴ـ منتظر مبان تا او آن‌چه را که تو می‌دانی، کاملاً برایت بازگو نماید و از کوشش و تلاش‌های خود در ارتباط با شوهرت ناامید نشو و بر آن صبر کن.

۰۵۵ـ از افکاری که باعث خشم و غضب تو می‌شود، دور باش و اجازه‌ی پرورش آن‌ها را در ذهن خود نده و بهانه‌هایی برای دفع آن پیدا کن.

۵۵۶- هنگامی که به علت رفتاری نادرست از شوهرت، خشمت برانگیخته می‌شود، رفتارهای دیگر او را که درست می‌باشد، به یادآور و زمانی راکه با شوهرت هستی با زمانی که او در کنارت نیست، مقایسه نما. در این صورت به زودی در می‌یابی که با او بودن برایت بهتر است.

۵۵۷- به تمام ستایش و تعریفاتی که از دوستان و یا همسایگانت در مورد شوهرانشان می‌شنوی، باور نکن زیرا بعضی از آنان بدین وسیله می‌خواهند مباهات نمایند و عده‌ای دیگر می‌خواهند خشم تو را برانگیزند و گروهی دیگر می‌خواهند که بین تو و شوهرت اختلاف ایجاد شود.

۵۵۸- اگر بدانی که صبر تو بر رفتارهای شوهرت، چه اجر و پاداشی برای تو دارد، آرزو می‌کردی که رفتارهای ناخوشایندش بیشتر از رفتارهای خوشایندش بود زیرا حلم و صبر تو بر آن رفتارها اجر و پاداش زیادی نزد خداوند برای تو دربر دارد.

۵۵۹- اگر شوهرت بخواهد با تو آشتی کند، آن را بپذیر و او را بر این کار تشویق نما و اگر اشتباه از طرف تو بوده است و رفتار نادرستی با شوهرت داشته‌ای تو بر آشتی پیشقدم باش.

۵۶۰- زن گرامی تا آن‌جا که می‌توانی از سرزنش و انتقاد بر اعمال شوهرت کم کن زیرا سرزنش و انتقاد زیاد باعث می‌شود احساساتش جریحه‌دار گردد و در نهایت به تنفر او از تو منجر می‌شود.

۵۶۱- زن گرامی حتی اگر به خاطر سلامتی و صحت بدنی‌ات شده است، از زندگی زناشویی‌ات محافظت نما زیرا مطالعات نشان داده است که زن متأهل و راضی از زندگی زناشویی نسبت به زنی که دارای گرفتاری خانوادگی است، از دستگاه دفاعی بدنی قوی‌تری برخوردار است و به طور کلی افراد متأهل از دستگاه دفاعی بدنی قوی‌تری نسبت به افراد مجرد برخوردارند.

۵۶۲- نسبت به ازدواج و نتایج آن از جمله ثبات روحی و روانی حریص باش زیرا خیر تمام برای زن و جامعه در آن نهفته است.

۵۶۳- آن گونه که روان‌شناسان و جامعه‌شناسان تأکید نموده‌اند، شستشوی روزانه و تازه نمودن احساسات و عواطف، ازدواج را از مشکلات بزرگ مصون می‌دارد.

۵۶۴- بر زن و شوهر درک این امر لازم است که درخواست‌ها از شریک زندگی باید به صورتی واضح و روشن باشد، زیرا هیچ‌یک از زوجین نمی‌تواند همواره افکار طرف مقابل را بخواند.

۵۶۵- قانع شدن هریک از زوجین به این‌که او عاری از خطا و اشتباه است به معنی سپری نمودن زمانی طولانی در سرزنش طرف مقابل بدون اندیشه در حل مشکل می‌باشد.

۵۶۶- بر هر انسانی لازم است به یاد داشته باشد که عدم موافقت باطرف مقابل امری مشروع است و به معنی سوء نیت هیچ‌یک از طرفین نیست.

۵۶۷- درست نیست که به علت ترس از دست دادن عشق طرف مقابل، نکات منفی در مورد او را آشکار نکرد.

۵۶۸- زن و شوهری که به خاطر سلامت رابطه‌ی زناشویی از بیان لازم در مورد رفتار یکدیگر اجتناب می‌کنند و با هم صحبت نمی‌کنند در آینده بهای سنگینی برای سکوت خود خواهند پرداخت.

۵۶۹- لازم به ذکر است که مردان دوست دارند در نظر همسرانشان نمونه به نظر بیایند و هنگامی که بعضی از نواقص آن‌ها آشکار شود، تلاش می‌کنند احساسات خود را پنهان نمایند تا زنان بر آن‌ها آگاه نشوند.

۵۷۰- هر چه تمایل مردان به پنهان نمودن احساساتشان بیشتر شود، خشم آنان نسبت به همسرانشان بیشتر می‌شود و فاصله میان آن‌ها نیز بیشتر می‌گردد.

۵۷۱ـ هریک از زن و شوهر باید بداند که انسان کامل یافت نمی‌شود و کوشش برای نشان دادن هریک از طرفین به این‌که انسانی کامل است، نتایج معکوسی بر امر ازدواج می‌گذارد.

۵۷۲ـ بر هریک از زن و شوهر لازم است درک نماید که هر انسانی گاهی نیاز دارد که تنها باشد، در این صورت طرف مقابل باید این مسأله را بپذیرد و آن را به عنوان وجود مسأله‌ای خصوصی و یا عدم عشق و نیاز به همسر به حساب نیاورد.

۵۷۳ـ هنگامی که برای هریک از زوجین مشکلی پیش آید، به همدلی و پشت گرمی از سوی طرف مقابل بدون نصیحت و امر و نهی نیاز دارد.

۵۷۴ـ بر هریک از زن و شوهر در بنیاد خانواده واجب است که مسؤولیت ایجاد خوش‌بختی را به عهده بگیرد و به علت عدم خوش‌بختی در خانواده، طرف مقابل را سرزنش ننماید.

«برانگیختن احساسات زناشویی»

۵۷۵ـ هنگامی که سستی و افسردگی به زندگی زناشویی رخنه کند، چاره‌ای جز تازه کردن روابط زناشویی و تقویت پیوندهای آن نیست.

۵۷۶ـ تقویت پیوندهای زندگی زناشویی مسؤولیتی مشترک بین زن و شوهر می‌باشد و از هریک از زوجین خواسته می‌شود که احساسات و عواطف خوابیده در نهاد خود و شریک زندگیش را برانگیخته و بیدار نماید.

۵۷۷ـ بر زن و شوهر لازم است که در پرورش احساسات عاشقانه و محبت‌آمیز و درک طرف مقابل کوشش نمایند. در حقیقت تلاش مداوم برای تازه کردن احساسات زندگی زناشویی، آن‌گونه که روان‌شناسان بر آن تأکید نموده‌اند، با پیروی از توصیه‌های زیر تحقق می‌یابد:

۵۷۸ـ اختصاص دادن زمانی برای گفت‌وگو به منظور استوار نمودن

روابط محکم بین زوجین و این‌که گفت‌وگو به صورت مستقیم باشد یعنی به دور از هر چیزی باشد که توجه زوجین را به خود جلب کند مانند تلویزیون، روزنامه و یا تلفن.

۵۷۹ـ گفت‌وگو از طریق تلفن نیز نقش مهمی در نزدیکی زن و شوهر دارد.

۵۸۰ـ لازم است که گفت‌وگو فقط به ناگواری‌ها و یا در مورد غذا و خوراک محدود نشود بلکه از احساساتی خوشایند یا هدفی معین و یا طرح و نقشه‌ای برای آینده سخن گفته شود.

۵۸۱ـ تمایل بر بقای احساسات عاشقانه و رومانتیک موجود بین دو شریک زندگی در گفتار و کردار لازم است.

۵۸۲ـ به کار بردن کلماتی شیرین و آرام‌بخش و عباراتی ناشی از ستایش و تعریف و تشکر اثر بزرگی در تقویت روابط محبت‌آمیز بین زن و شوهر دارد.

۵۸۳ـ احساسات عاشقانه و رومانتیک نباید فقط بر حرف و سخن محدود شود بلکه لازم است که اعمال انسان نیز بیانگر آن باشد برای مثال هدایای ساده، کنار هم بودن و رفتار مهربانانه در زندگی روزمره برای زن و شوهر لازم است.

۵۸۴ـ پناه بردن زن و شوهر به تغییر در روش زندگی و نوآوری و تنوع در آن یکنواختی و افسردگی در زندگی را از بین می‌برد.

«نجوایی در گوش تو ای زن!»

به رغم این‌که مرد در بسیاری از اوقات به زنش احترام می‌گذارد و عشق و محبت خود را نثار او می‌کند، اما صفاتی وجود دارند که مرد نمی‌خواهد آن‌ها را در وجود همسرش ببیند. از این رو، ای زن گرامی و با هوش آهسته در گوش تو می‌خوانم تا این حقیقت را درک نمایی و محبت و احترام شوهرت را به خود از دست ندهی.

از بارزترین این صفات عبارتند از:

۵۸۵ـ زن سلطه طلب که همواره وجود شوهرش را نادیده می‌گیرد و با او در امور خانواده مشورت نمی‌کند و همواره به او دستور داده و امر و نهی می‌کند. این عمل باعث می‌شود که شوهر احساس نماید غرورش پایمال و شخصیتش خُرد گشته است و از این رو درصدد جدایی بر آمده و یا آن‌چه را که از دست داده است، نزد شخص دیگری بجوید.

۵۸۶ـ دروغ، زیرا صداقت و راستی از مهم‌ترین عناصر پایداری و خوش‌بختی خانواده می‌باشد و شوهر به شدت از نیرنگ و دروغ زنش بیزار است و اگر گاهی سخنان او را باور کند با دیدی حقارت‌آمیز آن‌ها را می‌پذیرد.

۵۸۷ـ زن تندخو و بد اخلاق که به علت وجود پرخاشگری در نهادش، زندگی را بر شوهرش تنگ می‌نماید و همواره شوهرش را به علت اعمالی که انجام می‌دهد، مورد عقوبت قرار می‌دهد و با سخنانی تند و زبانی گزنده و کاشت نهال بیزاری و تنفر در درون افراد خانواده، برای شوهر و فرزندانش مشکلات زیادی به وجود می‌آورد.

۵۸۸ـ زن سخت‌گیر و بهانه‌جو که فقط در جوی طوفانی و التهاب‌آمیز می‌تواند زندگی کند و باعث به وجودآمدن اختلافات خانوادگی می‌گردد و رفتار و گفتاری غیر قابل تحمل دارد و خلاصه این‌که به اختلافاتی دامن می‌زند که باعث فرار شوهر از زندگی می‌گردد.

۵۸۹ـ زن گوشه‌گیر که تنها به امور مربوط به خود توجه می‌کند و از امور مختص به شوهرش فاصله می‌گیرد و از خلوت با خودش لذت می‌برد.

۵۹۰ـ زن بی‌تفاوت که تمام امور خانواده را برای شوهرش رها می‌کند تا او به انجام آن‌ها اقدام نماید و کاملاً خود را تسلیم اراده‌ی شوهرش می‌کند بدون این‌که شخصیت و وجود خود را به عنوان شریک زندگی اثبات نماید.

۵۹۱- زن لج‌باز و یک‌دنده که فقط برای نشان دادن لجاجت و عناد خود در هر مورد خودسری می‌کند و لذت را فقط در اصرار بر خواسته‌های خود می‌بیند حتی اگر خواسته‌هایش اشتباه باشند. مرد از چنین زنی متنفر است.

۵۹۲- زن یک‌نواخت که ازدواج را آخرین هدف خود پنداشته است و از این رو زندگیش را به صورتی یک‌نواخت جلو می‌برد و آمال و آرزوهای دیگری ندارد.

۵۹۳- بر هر زنی لازم است که به سبک و روش زندگی خود نظری بیندازد تا خود را از این صفات دور نموده و هدف والای ازدواج در خوش‌بختی و آرامش را تحقق بخشد.

«نقش خانواده‌ی زن و شوهر در موفقیت ازدواج»

۵۹۴- رفتار انسان در هر مرحله از زندگی به زمان کودکی او برمی‌گردد و به این دلیل خوش‌بختی پسران و دختران در امر ازدواج به رفتارها و طبیعت اولیه دوران کودکی برمی‌گردد.

۵۹۵- پسر بچه و یا دختر بچه‌ی پرورش یافته در خانواده‌ای خوش‌بخت که در آن زن و شوهر با عشق و محبت و تفاهم با هم رفتار نموده‌اند، در آینده همسری موفق خواهد شد.

۵۹۶- زن و شوهر در خوش‌بختی و یا بدبختی زناشویی پسران و دختران خود در آینده نقش سرنوشت‌ساز و مهمی را بازی می‌کنند.

۵۹۷- نقش والدین دختر به مراتب سنگین‌تر و سخت‌تر از نقش والدین پسر است زیرا ناکامی و عدم موفقیت در امر ازدواج در درجه اول به رفتار زن مربوط می‌شود.

۵۹۸- لازم است که پدران پسران خود را در انتخاب شریک زندگیشان کمک نمایند.

۵۹۹ـ هنگامی که پسر شریک زندگیش را انتخاب نمود بر والدین لازم است که بر این انتخاب بازنگری نمایند.

۶۰۰ـ والدین باید از خود پرستی، وابستگی، سلطه‌طلبی و عشق افراطی شبیه به بیماری نسبت به فرزندان که بر خوش‌بختی آن‌ها خدشه وارد می‌کند به دور باشند.

۶۰۱ـ اگر پسر گزینه‌ی صحیح و مناسب را نپذیرد، باید با نرمی و مدارا و روشی آرام که احساساتش را جریحه‌دار نکند، پند و اندرز داده شود.

۶۰۲ـ نقش پدر و مادر مانند مجلس شورا می‌باشد که جوانب مسأله را به روشنی مورد بررسی قرار داده و توصیه‌ها و پیشنهادهایی را ارائه می‌نماید و امر مشورت را به نحو احسن به انجام می‌رساند.

۶۰۳ـ بر مادر لازم است که دخترش را برای ازدواج آماده نماید تا با ازدواج و وظایف آن آشنا گردد و در آینده زنی عاقل و فرزانه شود که بتواند امور خانواده‌اش را به بهترین شیوه اداره نماید.

۶۰۴ـ پرورش اجتماعی و تربیت در کودکی، زن و شوهری را در آینده به وجود می‌آورد که شخصیتی متکی به خود دارند.

۶۰۵ـ روش تربیتی که متکی بر ناز و نوازش و عدم تحمل مسؤولیت و سهل‌انگاری و چشم‌پوشی در هنگام ارتکاب عمل نادرست باشد، پسر و دختر را تشویق می‌کند که در آینده نیز این روش را در پیش گیرند.

۶۰۶ـ مردد بودن والدین در به‌کارگیری روش‌های تشویق، تنبیه و زمان، موضوع، چگونگی و نتیجه‌ی آن در ایجاد شخصیتی وابسته تأثیرگذار است که در نهایت به عدم انسجام و هماهنگی رفتار و عدم نشست و برخاست با دیگران منجر می‌شود.

۶۰۷ـ مداخله‌ی آشکار والدین برای محدودنمودن روابط زناشویی بین زن و شوهر باعث ایجاد مشکلات دشوار و سخت‌شدن حل آن‌ها می‌گردد.

۶۰۸ـ زن و شوهر باید از بیان تمام جزئیات زندگی خود برای والدینشان پرهیز نمایند زیرا این عمل باعث ایجاد فاصله‌ی زیاد بین زن و شوهر می‌گردد و بذر عدم امنیت و دوری از گفت‌وگو را در درون آن‌ها می‌کارد.

۶۰۹ـ زن و شوهر باید در تمام امور کوچک و بزرگ میان خود، تفاهم داشته باشند و به جای ریختن بنزین بر آتش و شعله‌ور نمودن اختلافات، باید ضامن پیداکردن و رسیدن به راه‌حلی باشند که هر دوی آن‌ها را راضی نماید.

۶۱۰ـ زن گرامی، بدان که از عوامل موفقیت تو در زندگی زناشویی، رابطه‌ی درست و مناسب تو با خانواده‌ی شوهرت می‌باشد.

۶۱۱ـ شوهرت نباید از رفتار تو با خانواده‌اش احساس تأسف نماید و مداخلات آنان در اختلاف بین تو و شوهرت هر چه باشد نباید تو را وادار کند که با آنان به بدی رفتار نمایی.

۶۱۲ـ زن نباید شوهرش را وادار نماید که بین او و مادرش یکی را برگزیند. هرگز نزد مادر شوهرت از شوهرت شکایت نکن زیرا هر چه باشد شوهر تو پسر اوست و امکان ندارد تو را بر او برتری دهد و این عمل ممکن است باعث دشمنی بین تو و مادر شوهرت گردد.

۶۱۳ـ دوستی، ارتباط و تمایل به خانواده‌ی شوهرت را بدون مبالغه و اغراق به شوهرت نشان بده تا او باور نکند که تو خلاف آن‌چه را که در باطن نهفته داری، آشکار نموده‌ای.

۶۱۴ـ زن گرامی، درست نیست که برای هر امر کوچک و بزرگی به خانواده‌ات پناه ببری بلکه لازم است در زندگیت استقلال داشته باشی و چنان رفتار کن که آنان احساس نمایند تو نیازمند پند و اندرز و پشتیبانی آن‌ها هستی.

۶۱۵ـ از مقایسه نمودن خانواده‌ات با خانواده‌ی شوهرت بپرهیز بلکه

بکوش که آن‌ها را به هم نزدیک نمایی تا محبت و سازگاری بین خانواده‌ها بیشتر شود.

۶۱۶ـ زن گرامی بدان که وابسته بودن بیش از حد زن به مادرش و مداخلات پی‌درپی مادرش در امور زندگی زناشویی او از دلایل و عواملی است که باعث در تنگنا قرار گرفتن شوهر و برانگیختن خشم او می‌شود.

۶۱۷ـ زنان نباید در وابسته بودن به مادرانشان و تکیه بر آنان در هر امر کوچک و بزرگی زیاده‌روی نمایند.

۶۱۸ـ وابسته بودن بیش از حد زن نشان دهنده‌ی نقص در پختگی شخصیت اوست و او را در استقلال فکری و رفتاری از والدینش ناتوان می‌سازد.

۶۱۹ـ شوهر نیز باید این حقیقت را درک کند که وابسته‌بودن زن به ویژه در ابتدای زندگی زناشویی به خانواده و به ویژه به مادرش امری طبیعی است اما تا حدی منطقی و معقول که باعث تباهی زندگی زناشویی نشود.

۶۲۰ـ اگر شوهر درک کند که در نتیجه‌ی مداخلات آشکار مادرزنش، در منزلش استقلال ندارد و کسی دیگری غیر از او زمام امور خانواده را در دست دارد، باعث می‌شود که زن به درون خود مراجعه نماید و حدودی را برای استقلال خود قرار دهد.

۶۲۱ـ درگیری خانواده‌ی زن با خانواده‌ی شوهر بیشتر بر سر تصاحب مقام فرماندهی در زندگی زوجین می‌باشد.

۶۲۲ـ شوهر نباید بکوشد که زنش را به طور کامل از مادرش جدا کند زیرا این کار ستم و جفایی بزرگ است.

۶۲۳ـ شوهر نباید در امور منزل با زنش نزاع نماید به ویژه در زمانی که او را بر حق ببیند و نباید زنش را از مشورت با مادرش به ویژه در آن‌چه که اطمینان و اعتماد به نفس زن را بالا می‌برد و به تدریج وابستگی او را به

مادرش کم می‌کند، منع نماید.

۶۲۴ـ بر شوهر لازم است که حق مادرش را رعایت نموده و توجه و محبت بیشتری به او بنماید تا مادر احساس نکند که فرزندش ازآنِ کس دیگری غیر از او شده است و عشق به فرزند باعث شود که او را به نزاع‌های حاشیه‌ای بکشاند.

۶۲۵ـ شوهر نباید تمام آن‌چه راکه زنش در مورد مادرش می‌گوید، معتبر بداند و نباید به زنش اجازه دهد که پشت سر مادرش از او بدگویی کند تا دروازه‌ای برای بدی و شرارت در خانواده باز نشود.

۶۲۶ـ همواره این امکان وجود دارد که مادرزن یا مادرشوهر به علت دوست داشتن زیاد فرزندشان احساس کنند که فرزندشان دیگر به آن‌ها تعلق ندارد، در نتیجه در زندگی زن و شوهر مشکلات و دردسرهایی را ایجاد می‌نمایند، از این رو توجه به این مسأله بسیار لازم است.

۶۲۷ـ زن و شوهر باید با حکمت و بردباری به علاج مشکلات کوچک ناشی از دخالت خانواده‌های دو طرف بپردازند و حدودی را برای زندگی خود برگزینند و تلاش نمایند که آن حدود را مراعات نمایند و به آن‌ها نزدیک نشوند.

۶۲۸ـ شوهر نباید تمام راهنمایی‌ها و سخنان مادرش را بر زندگی خود تطبیق نماید زیرا هر زن و شوهری طبایع و زندگی مخصوص به خود را دارند به این معنی که آن چیزهایی که برای خانواده‌ای سودمند است ممکن است مایه‌ی بدبختی خانواده‌ای دیگر گردد.

۶۲۹ـ زن نباید تمام وقایع جاری منزلش و به ویژه نزاع‌ها و اختلافات خانوادگی را برای مادرش بیان نماید تا شکاف اختلاف خانوادگی تنگ‌تر گردد و این اختلافات به خارج از خانواده سرایت نکند.

۶۳۰ـ زن باید مادر شوهرش را مادر خود به حساب آورد، با او مشورت

کند، قدردان او باشد و به او احترام بگذارد.

۶۳۱ـ مادر شوهر نیز باید این حقیقت را درک نماید که عروسش تجربه‌ی زیادی در زندگی زناشویی ندارد و از این رو واجب است که با او به نرمی و مدارا رفتار کند، عذرخواهی او را بپذیرد و برای تقویت پیوندهای میان خود، او را مانند دختر خود به حساب آورد.

«حوزه‌های ایجاد شکاف در رابطه‌ی زناشویی»

۶۳۲ـ در ارتباطات زناشویی ده منطقه‌ی خطر وجود دارد که از نزدیک شدن به آن‌ها باید پرهیز نمود زیرا باعث شکاف در زندگی زناشویی می‌گردد.

۶۳۳ـ اولین حوزه‌ی خطر، آتش غیرتی است که اگر جلو آن گرفته نشود و تحت تصرف قرار نگیرد، می‌تواند رابطه‌ی زناشویی را از بین برده و نابود کند.

۶۳۴ـ زن و شوهر باید از اعمال مخاطره‌آمیز که آن‌ها را در حوزه‌ی خطر قرار می‌دهد، دوری گزینند از جمله‌ی این اعمال تجسس و بازرسی است که به عنوان وسیله‌ای برای سلطه‌داشتن و خودکامگی به حساب می‌آید.

۶۳۵ـ غیرت بیش از حد که آدمی را به سمت خودکامگی می‌کشاند، باعث به وجودآمدن مشکلات بی‌شماری می‌گردد.

۶۳۶ـ دومین حوزه‌ی خطر در مورد اطفال است به این معنی که زوج‌های جدید تاب تحمل تغییر بزرگی را ندارند که از اضافه شدن عضوی جدید به اعضای خانواده و در نتیجه گرفتاری و مشغول شدن مادر به او ناشی می‌شود.

۶۳۷ـ زن باید در این حالت به شوهرش بی‌توجهی نکند بلکه حقوقش را رعایت نماید و به او اطمینان دهد که هنوز هم او را دوست دارد.

۶۳۸ـ براساس تحقیقی که مؤسسه‌ی گالوپ انجام داده است، تأثیر اطفال در ایجاد مشکلات و اختلافات خانوادگی پنجاه و پنج درصد است.

۶۳۹ـ هرزگی و دلبستگی به دوران مجردی سومین حوزه‌ی خطر به حساب می‌آید، حالتی که برای مرد انتقال از زندگی مجردی و آزادی آن به زندگی زناشویی و استقرار آن، سخت به نظر می‌رسد. پس بر زن و شوهر لازم است به تفاهمی برسند که ارتباط مداوم بین آن‌ها را در چارچوبی سالم و مشارکتی فعال قرار دهد.

۶۴۰ـ چهارمین حوزه‌ی خطر سکوتی است که مردان بیش از زنان به آن دچار می‌شوند؛ زمانی که شوهران هنگام ورود به منزل مانند فردی لال سکوت می‌کنند و زن احساس می‌کند که شوهرش به او بی‌توجهی می‌کند.

۶۴۱ـ اگر انسان ساکت بماند و امور خانواده را رها کند تا بر روی هم انباشته گردد و زندگی زناشویی را با از بین رفتن تدریجی آن به خطر اندازد، نشانه‌ی حماقت است.

۶۴۲ـ بسیار مشکل است که از شریک زندگیت انتظار داشته باشی که به طور مداوم افکار درونیت را بخواند.

۶۴۳ـ مشارکت فعال بین زن و شوهر در هنگام خشم و اندوه و لحظات عادی و یا مشکل زندگی باعث به وجودآمدن تفاهم و انسجام خانوادگی می‌گردد.

۶۴۴ـ پنجمین حوزه‌ی خطر، پول و مادیات می‌باشد. اختلاف نظر در مسایل مادی و دخل و خرج خانه باعث به وجودآمدن مشکلات خانوادگی می‌گردد.

۶۴۵ـ توافق در مورد دخل و خرج و نیازمندی‌های زندگی چه زیاد باشد و چه کم، لازم و ضروری است.

۶۴۶ـ نباید پول به عنوان برگ برنده در ارتباطات زناشویی از طرف زن یا

شوهر به کار برده شود.

۶۴۷ـ ششمین حوزه‌ی خطر، کار می‌باشد به این معنی که اگر کار به عنوان عاملی اساسی در ایجاد مشکلات زناشویی از طرف زن یا شوهر در آید، لازم است به خود رجوع نموده و در مورد آن فکری اساسی کنیم.

۶۴۸ـ لازم است که بین کار و خانه تعادل وجود داشته باشد زیرا زمانی که یکی از طرفین تمام وقت خود را صرف کار نماید، رابطه‌ی زناشویی با دشواری روبرو می‌شود.

۶۴۹ـ توجه به خانه و خانواده، ادای حق آن و اختصاص زمان مناسب برای آن از وظایف هریک از زن و شوهر می‌باشد.

۶۵۰ـ خشونت، هفتمین حوزه‌ی خطر به حساب می‌آید و آن روش و برخوردی حیوانی است که با تمدن هیچ تناسبی ندارد اما متأسفانه بعضی از مردان در برخورد با همسرانشان از خشونت استفاده می‌کنند که در این صورت زن قربانی تحقیر و اهانت جسمی و روحی می‌گردد.

۶۵۱ـ زن نباید بهانه و فرصت به کاربردن خشونت را برای شوهرش مهیا نماید و نباید با لجاجت‌های بیش از حد خود و تحریک شوهر عرصه را چنان بر او تنگ نماید که عقل از کله‌اش بپرد و به خشونت روی آورد.

۶۵۲ـ خیانت زن و شوهر به یکدیگر از بالاترین درجات خیانت است و هشتمین حوزه‌ی خطر به حساب می‌آید.

۶۵۳ـ ارتکاب این گناه و حماقت یعنی به مسلخ کشیدن زندگی زناشویی و نابودی کامل آن.

۶۵۴ـ خانواده‌ی زن و شوهر و خویشاوندان آن‌ها به عنوان نُهمین حوزه‌ی خطر مشکلی واقعی می‌باشند زمانی که در امور شخصی زن و شوهر دخالت کنند.

۶۵۵ـ خطر زمانی به کمین می‌نشیند که مادر شوهر موضعی دشمنانه

بگیرد و برای شکار خطاها و اشتباهات زن کمین نماید و درصدد تیره‌نمودن روابط صاف و زلال زوجین باشد.

۶۵۶ـ برای بسیاری از پدران و مادران سخت و دشوار است این حقیقت را بپذیرند که پسرشان پس از ازدواج اولویت دوست داشتن را به خانواده‌ی جدیدش بدهد.

۶۵۷ـ زن و شوهر لازم است که در ارتباطات با افراد خانواده و خویشان خود حدود و چارچوبی سالم و مناسب وضع نمایند.

۶۵۸ـ ارتباطات کاملاً خصوصی زناشویی دهمین و یکی از مشکل‌ترین حوزه‌های خطر به حساب می‌آید که باعث مناقشه بین زن و شوهر می‌گردد.

۶۵۹ـ بسیاری از مردم معتقدند که مرد، مسؤول هرگونه اشتباه در این نوع رابطه است.

۶۶۰ـ تحقیق مؤسسه‌ی گالوپ نشان می‌دهد که دوازده زنان یکی از دلایل اختلاف و جدایی را به ماهیت رابطه‌ی کاملاً خصوصی بین زن و شوهر نسبت می‌دهند.

۶۶۱ـ هنگامی که رابطه‌ی انسانی بین زن و شوهر تیره و بد باشد، آمیزش زناشویی همانند آینه‌ای است که واقعیت را نشان می‌دهد.

«سازگاری زناشویی»

۶۶۲ـ خوش‌بختی زناشویی همراه و همگام با سازگاری زناشویی می‌باشد.

۶۶۳ـ سازگاری زناشویی به پرورش و رشد پیوندهای عاطفی ناشی از محبت و همدردی، زیادشدن نگرانی‌ها و اندیشه‌های مشترک، تعدد نمادهای نشاط زناشویی، موضعگیری‌های همسان، ایمان و اعتقاد به ارزش‌های مشترک و احترام هریک از زن و شوهر به شخصیت طرف مقابل

بستگی دارد.

۶۶۴ـ سازگاری زناشویی مستلزم سازگاری با خانواده‌ی طرف مقابل است.

۶۶۵ـ برای سازگاربودن ناگزیر باید بین زن و شوهر رابطه‌ای صمیمی براساس همدردی و رضایت طرفین از یکدیگر وجود داشته باشد.

۶۶۶ـ سازگاری مستلزم این است که هریک از زن و شوهر با آسودگی خاطر و رضایت کامل مسؤولیت ازدواج و عواقب زندگی خانوادگی را بپذیرد.

۶۶۷ـ سازگاری به توانایی هریک از زن و مرد، به تبادل وجدانی یعنی درک احساس طرف مقابل و دادن پاسخ مناسب به آن بستگی دارد.

۶۶۸ـ سازگاری با روح اجتماعی همگانی و تعداد دوستان مشترک رابطه‌ی مستقیم دارد.

۶۶۹ـ کشمکش‌های تنبیهی و کینه‌جویانه‌ی مداوم ناگزیر به قطع پیوندهای عاطفی و رابطه زن و شوهر می‌انجامد.

«گفت‌وگوی زن و شوهر»

۶۷۰ـ گفت‌وگو فرایندی است که ما در خلال آن کوشش می‌کنیم به اصول و شرایطی برسیم که از طرف مقابل می‌خواهیم و یا او از ما می‌خواهد.

۶۷۱ـ گفت‌وگو روشی است برای حل نزاع بین طرفین درگیر و دست‌یابی به سازگاری و راه‌حل‌های مورد قبول.

۶۷۲ـ گفت‌وگو نظامی برای تبادل و سازش است و زمانی رخ می‌دهد که طرفین احساس کنند مشکل مشترکی برای آن‌ها پیش آمده است و بین آن‌ها مقدار اطمینانی وجود دارد.

۶۷۳ـ آن‌چه که برای تمام نمودن گفت‌وگوی میان زن و شوهر مهم

می‌باشد، توجه و استفاده از معلومات و روش‌های قانع‌نمودن طرف مقابل به صورتی سازنده و فعال است. اگرچه برای گفت‌وگوی موفق و مفید، احاطه بر مطالب، مهم است اما دست‌یابی بر آن خودبه‌خود امکان‌پذیر نمی‌باشد.

۶۷۴ـ گفت‌وگو منجر به گشودن پرونده‌هایی می‌گردد که راه‌حل‌های جدیدی را در مقابل راه‌حل‌هایی که ممکن است به ضرر طرف مقابل تمام شود، ارائه می‌دهد.

۶۷۵ـ چانه‌زنی در مورد موضوعات یعنی ارائه‌نمودن بعضی از چیزها در مقابل چیزهای دیگر و ارائه‌نمودن راه‌حل‌ها برای مشکلات موجود و ثبت واضح آن‌چه در نهایت به دست آمده است، آخرین مرحله از مراحل گفت‌وگو می‌باشد.

۶۷۶ـ در گفت‌وگو نباید تقوای الهی و دعا و طلب رهنمونی به حق و عدل را فراموش نمود.

۶۷۷ـ در گفت‌وگو لازم است که مطالب مشخص و تعریف شده باشد، حقایق مورد جست‌وجو و کنجکاوی قرار گیرند و از فریبکاری و در هم آمیختن مطالب مختلف پرهیز شود.

۶۷۸ـ لازم است که زمان و مکان گفت‌وگو به گونه‌ای معین گردد که ویژگی‌های طرفین گفت‌وگو و آمادگی روحی و روانی آن‌ها را مد نظر داشته باشد.

۶۷۹ـ معین نمودن دستاوردها و توافقات و اصل قراردادن گفت‌وگوهای باقیمانده برای مرحله‌ای دیگر

۶۸۰ـ در گفت‌وگوهای زناشویی لازم است که برای راه‌حل‌های پیشنهاد شده جایگزین‌هایی نیز قرار داد.

۶۸۱ـ مهلت خواستن برای تفکر و بررسی موضوع غیر منتظره‌ای که طرف مقابل خواستار عرضه‌نمودن آن است.

۶۸۲- هر دو طرف باید به این پندار رسیده باشند که گفت‌وگو چیزی نیست مگر وسیله‌ای برای تصحیح و تعدیل میزان وظایف و حقوق طرفین همراه با لطف و مهربانی در زندگی زناشویی.

«اجتناب از اختلافات زناشویی»

۶۸۳- انتخاب صحیح در امر ازدواج که مهم‌ترین معیار برای تحقق بخشیدن به انسجام و پایداری خانواده است بر توافق در اصول، ارزش‌ها، افکار، جهت‌گیری‌ها و تمایلات استوار است.

۶۸۴- اعتماد و اطمینان طرفین به یکدیگر، اساس ارتباط میان زوجین است تا در زندگی آن‌ها آرامش و انسجام جریان داشته باشد.

۶۸۵- هیچ‌یک از زن و شوهر نباید بیش از حد غیرت داشته و بدگمان باشد و یا این‌که بسیار ساده و نسبت به هر گمانی بی‌تفاوت باشد.

۶۸۶- غیرت و تعصب بیش از حد به پاره‌شدن ریسمان محبت و گل‌آلود نمودن آب زندگی منجر می‌شود.

۶۸۷- میانه‌روی در غیرت باعث افزایش محبت و دوستی می‌گردد و طرف مقابل احساس می‌کند که مورد توجه و عنایت همسرش می‌باشد.

۶۸۸- بر زن و شوهر لازم است که هنگام بروز غیرت و بدگمانی نسبت به هم‌دیگر، خود را به صفت حلم بیارایند و عفو و بخشش را مدنظر داشته باشند.

۶۸۹- شوهر باید چنان رفتار کند که زنش مرتکب عمل حرام نشود و باید غریزه‌ی او را اشباع نموده و به آن جواب مثبت دهد زیرا صیانت و حفاظت از زن بر او واجب است.

۶۹۰- مرد به خاطر حفاظت از عفت و پاک‌دامنی زنش نباید مدتی طولانی از او دور باشد و او را در تنگنای شدید قرار دهد.

۶۹۱ـ زن باید از جواب ندادن به خواسته‌ی غریزی شوهرش بپرهیزد زیرا تن در ندادن به خواسته‌ی غریزی شوهر همچون کلنگی است که بنیان خانواده را منهدم می‌کند و یا باعث گرفتاری خانواده می‌شود و نیز خشم خداوند را به دنبال دارد.

۶۹۲ـ از روزه‌ی سنت زن بدون اجازه‌ی شوهرش نهی شده است زیرا عبادت سنت، عبادتی است که در درجه‌ی دوم قرار دارد ولی نزدیکی زن و شوهر عبادتی برتر است زیرا عبادتی بازدارنده از گناه است.

۶۹۳ـ بر شوهر لازم است که به این گفته‌ی پیامبر اسلامﷺ توجه و عمل نماید که فرمود: «هرگاه یکی از شما با زنش نزدیکی نمود با نیکی و انصاف رفتار نماید به گونه‌ای که اگر قبل از زنش نیازش برآورده و ارضا شد صبر نماید تا زنش نیز نیازش برآورده شود».

۶۹۴ـ زن باید یار و یاور شوهرش در حالت فقر او باشد و اگر خود ثروتمند و دارا می‌باشد، به شوهرش کمک نماید و از مال خود به او عطا کند.

۶۹۵ـ باید از بخل پرهیز نمود زیرا پیامبر اسلامﷺ می‌فرماید: «برای گناه انسان کافی است که در مورد نفقه دادن به آنان که خوراکشان بر او واجب است، بخل ورزد».[1]

۶۹۶ـ اگر شوهر بر بخل اصرار ورزد، زن حق دارد به شیوه‌ای پسندیده از مال او به اندازه‌ی ضروری برای خود و فرزندانش بدون اجازه‌ی او بردارد.

۶۹۷ـ تولد فرزند دختر نباید باعث خشم و اوقات تلخی گردد زیرا دختران بخشش‌هایی از طرف پروردگار می‌باشند که خداوند در کتابش قبل از پسران از آنان نام برده است، آن‌جا که می‌فرماید: «به هرکس که بخواهد دختر می‌بخشد و به هرکس که بخواهد پسر می‌بخشد»،[2] پس فرزندان چه

---

۱. روایت از مسلم است.　　۲. شوری: ۴۹.

دختر و چه پسر، بخشش و نعمت خداوند می‌باشند.

۶۹۸ـ شوهر نباید در خوراک و لباس فقط خودش را در نظر داشته باشد و توجهی به همسرش نکند زیرا این عمل تخم کینه را در دل می‌کارد و پیوندهای دوستی و محبت را قطع می‌کند.

۶۹۹ـ [با توجه به حدیث پیامبرﷺ] خلوت کردن و نشستن با برادر و یا نزدیکان شوهر به مثابه‌ی مرگ است و منظور تساهل و آسانگیری در ورود و خروج افراد به منزل، باعث تزلزل ارکان خانواده، فتنه‌انگیزی و از بین رفتن خانواده می‌گردد.

۷۰۰ـ به شدت باید از توصیف زنی برای دیگری در حضور شوهر، آن گونه که شوهر، او را در ذهن خود مجسم کند و هم‌چنین از توصیف شوهرش در مقابل زنان دیگر پرهیز نمود زیرا باعث به وجود آمدن دغدغه‌های بزرگ در ذهن انسان می‌گردد و دروازه‌ای برای شیطان باز می‌کند تا آدمی را به افکار نادرست بکشاند.

۷۰۱ـ بر زن لازم است که برای آگاه‌نمودن و خبردادن به شوهر در مورد خواسته‌های منزل، فرزندان و مشکلات آن‌ها زمان مناسبی را برگزینند.

۷۰۲ـ زن باید از هر نوع آرایش، ظرافت و زیبایی جسمی و اخلاقی فقط برای شوهرش و در داخل منزلش استفاده نماید.

۷۰۳ـ زن باید مثبت‌گو باشد و از منفی بودن و سرد بودن در رابطه‌ی زناشویی به دور باشد تا زندگی زناشویی‌اش از انسجام و پایداری برخوردار باشد.

۷۰۴ـ شوهر باید از تغییرات جسمی و روانی که در دوره‌ی قاعدگی بر زن می‌رود، آگاه باشد و در این مدت با نرمی و مدارا با زنش رفتار نماید.

۷۰۵ـ خداوند می‌فرماید: «و با زنانتان به نیکی رفتار نمایید و اگر آن‌ها را نپسندیدید پس بدانید که چه‌بسا چیزهایی که شما نمی‌پسندید ولی خدا در

آن خیر زیادی قرار داده است».[۱]

۷۰۶ـ خداوند ارتباط نیک را با زنی که مورد پسند شوهر نیست، بر شوهر فرض نموده است تا شاید خداوند به علت فروخوردن خشم، به او جزای خیر دهد و او نیز همسرش را نگه دارد و از او جدا نشود.

۷۰۷ـ زن و شوهر باید بدانند که هیچ خانه‌ای با عشق خالی بنا نمی‌شود و در زندگی چیزهای دیگری چون رعایت و سرپرستی و حتی نکوهش و سرزنش نیز وجود دارند.

۷۰۸ـ زن و شوهر باید از بسیاری از امور ناچیز و بی‌اهمیت چشم‌پوشی نمایند و بدانند هیچ گلی بدون خار وجود ندارد.

۷۰۹ـ لازم است که زن و شوهر این حقیقت را درک کنند که ناگزیر صفتی که مورد پسند آن‌ها نیست ممکن است در طرف مقابل وجود داشته باشد و در صورت به یادآوردن آن‌ها، صفات پسندیده‌ی طرف مقابل را نیز به یاد آورند و چه راست فرموده است پیامبر گرامی اسلامﷺ که: «هیچ مرد مؤمنی از زن مؤمنی تنفر پیدا نمی‌کند زیرا اگر رفتاری از او مورد پسندش نباشد، رفتارهای دیگری نیز دارد که او از آن‌ها راضی است».[۲]

---

۱. النساء: ۱۹.

۲. مسلم و دیگران روایت نموده‌اند.

مشکلات زناشویی؛ شرّی که از آن گریزی نیست!

«تندبادهای زندگی خانوادگی»

۷۱۰ـ بسیار به ندرت اتفاق می‌افتد که کشتی زندگی زناشویی در مسیر تندبادها قرار نگیرد و مشکل است بتوان زن و شوهری را یافت که همواره از یک زندگی آرام و بدون رنج و ناگواری برخوردار بوده باشند.

۷۱۱ـ زن و شوهر باید اختلافات به وجود آمده در زندگی خودشان را امری واقعی و شری گریزناپذیر به حساب آورند.

۷۱۲ـ زن و شوهر باید این حقیقت را درک کنند که ثابت ماندن شرایط و احوال زندگی از محالات است و کمال، تنها ازآنِ خداوند است و هریک از ما در کنار داشتن صفات مثبت، دارای صفات منفی نیز می‌باشیم.

۷۱۳ـ روش تعامل با اختلافات زناشویی از شخصی به شخص دیگر متفاوت است و از این رو تأثیر این اختلافات بر مسیر زندگی نیز متفاوت می‌باشد.

۷۱۴ـ اختلافات ساده‌ای که زن و شوهر به ویژه در اوایل زندگی با آن‌ها مواجه می‌شوند به نزدیکی بیشتر و رشد محبت و تفاهم بین آن‌ها منجر می‌شود.

۷۱۵ـ «چه بسیار چیزهایی که به ظاهر زیان‌آورند اما در واقع سودمند می‌باشند» بنابر این می‌توان گفت هر مشکلی که زن و شوهر با حکمت و تفاهم با آن برخورد نمایند، باعث می‌شود که هریک از آن‌ها بکوشد خود را فدای دیگری کند و ردای خودپرستی را از دوش خود بردارد. در گرفتاری‌ها

و بحرانهاست که جوهر انسان آشکار می‌گردد.

۷۱۶ـ تعامل خوب و نمونه با دشواری‌ها و ناگواری‌های زناشویی، فضایی از تفاهم، محبت و اخلاص را به وجود آورده و از آن پرده بر می‌دارد و این چیزی است که زوجین پیش از وقوع آن دشواری‌ها و مشکلات، تجربه نکرده بودند.

۷۱۷ـ تعامل بد با درگیری‌ها و کینه‌توزی‌های اتفاقی باعث ایجاد خلل در زندگی زناشویی می‌گردد و به انباشته شدن نظرات منفی در روان انسان منجر شده و جوی تلخ و ناگوار را به وجود می‌آورد.

۷۱۸ـ زن و شوهر باید این حقیقت را درک کنند که بر روی این کره‌ی خاکی نمی‌توان انسانی را دقیقاً مطابق با انسانی دیگر یافت پس هر چه درجه‌ی شباهت، نزدیکی و تفاهم بین دو نفر زیاد باشد باز هم تفاوت‌هایی بین آن‌ها وجود دارد.

۷۱۹ـ در حقیقت، اختلاف بین زن و شوهر امری موجود، طبیعی و حتمی می‌باشد.

۷۲۰ـ همواره نگاه ایده‌آل و خیالی به زندگی زناشویی قبل از ازدواج با زندگی واقعی و عملی و تفاوت‌های فردی بین طرفین باهم منطبق نیستند.

۷۲۱ـ زن و شوهر باید بفهمند آن‌چه از ناگواری‌ها، درگیری‌ها، لجاجت‌ها و تنگناها که در زندگی دچار آن‌ها می‌شوند، امراضی عارضی و اتفاقی هستند که با اندکی مدارا و انعطاف می‌توان آن‌ها را درمان نمود.

۷۲۲ـ برای موفقیت در غلبه بر مشکلات چاره‌ای جز فداکاری و دوری از لجاجت و تحریکات منفی وجود ندارد.

۷۲۳ـ نگاه صحیح به مشکلات و ناگواری‌های زندگی و قرار دادن آن‌ها در اندازه‌ای مناسب و تعامل با آن‌ها با اندکی نرمخویی، انعطاف و عقلانیت باعث می‌شود که بتوان به راحتی بر آن‌ها غلبه نمود قبل از این‌که باعث تباهی

و پوسیدگی کیان زندگی زناشویی گردند.

۷۲٤ـ زن و شوهر باید بفهمند که با مرور زمان تفاهم بین طرفین بیشتر می‌شود و هریک از آن‌ها به اخلاق و سرشت طرف مقابل آشنایی بیشتری پیدا می‌کند و زمانی که تفاوت‌ها بین زن و شوهر محدود گشته و زمینه‌ی تفاهم و شناخت هریک از دیگری بیشتر شود، بسیاری از مشکلات حل می‌شود.

«روش‌های عملی برای حل اختلافات زناشویی»

۷۲۵ـ شایسته است که زن و شوهر با دیدی واقعی به اختلافات زناشویی بنگرند چرا که این اختلافات می‌توانند عاملی از عوامل گفت‌وگو و تفاهم باشند.

۷۲٦ـ روشی که زن و شوهر در مواجهه با اختلافات در پیش می‌گیرند، می‌تواند این اختلافات را از بین برده و یا این‌که باعث بزرگ شدن و دامنه‌دار شدن آن‌ها گردد.

۷۲۷ـ سکوت اختیار کردن در هنگام بروز مشکلات، راه حلی منفی و موقت است که در این صورت ناراحتی در درون انسان انباشته می‌گردد و باعث دلتنگی و عقده‌های روانی می‌گردد.

۷۲۹ـ هنگام حل مشکل، مصالحه باید شامل تمام جوانب گردد و از روی رضایت و آرامش خاطر باشد.

۷۳۰ـ از به کار بردن روش‌هایی که جولان دادن در آن‌ها امکان‌پذیر باشد و یکی از طرفین برطرف مقابل پیروز گردد، باید اجتناب نمود. به کار بردن این روش‌ها باعث می‌شود که با کوچک‌ترین تحریک و برخوردی آتشفشان درون به سرعت شروع به فوران کند.

۷۳۱ـ در حل اختلاف باید از به کار بردن روش‌هایی مانند طعنه زدن،

مسخره کردن، انکار کردن و اصرار برخواسته‌ی خود دوری گزید زیرا باعث عمیق‌تر شدن ریشه‌های اختلاف می‌گردند.

۷۳۲ـ بر همه‌ی ما واجب است که پیامبر گرامی اسلامﷺ را الگوی زندگی خود قرار دهیم؛ ایشان زیاده‌گو و ناسزاگو نبود و می‌فرماید: «بهترین شما خوش اخلاق‌ترین شماست».

۷۳۳ـ و نیز پیامبر خداﷺ می‌فرماید: «بدترین مردم در روز قیامت نزد خداوند کسی است که مردم از ترس شرش او را ترک کرده باشند».

۷۳۴ـ شوهر گرامی! بدان که اثر اختلافات و شدت فشار آن بر همسرت به ویژه اگر نسبت به تو عشق و محبت داشته باشد، باعث می‌شود که به علت طبیعت حساسش به ناراحتی‌ها و آشفتگی‌های زیادی دچار شود.

۷۳۵ـ از برتر دانستن خود به سبب مال، زیبایی، فرهنگ و نسب باید دوری گزید زیرا این عمل باعث گسستن پیوندهای رابطه‌ی زناشویی می‌گردد.

۷۳۶ـ هنگام برخورد با یک مشکل و یا حل آن باید از تعیین و یا پذیرش هرگونه قراری اجتناب ورزید مگر آنکه در مورد آن به خوبی تحقیق و مطالعه شده باشد.

۷۳۷ـ لازم است که موضوع مورد اختلاف به خوبی بررسی و شناخته شود و مشخص گردد که آیا اختلاف واقعی است و یا این‌که سوءِ تفاهم می‌باشد. توضیح و آشکار نمودن حقیقت اختلاف، هدف مورد نظر زن و شوهر است و بیان صریح چیزهایی که باعث شدت اختلاف شده‌اند، باعث رفع سوءِ تفاهم می‌گردد.

۷۳۸ـ با رجوع به نفس و محاسبه و شناخت تقصیرات آن و با احساس حضور در پیشگاه خداوند بزرگ و بلند مرتبه، خطایی را که طرف مقابل به تو نسبت داده است، ناچیز می‌شماری.

۷۳۹ـ زن و شوهر گرامی و عزیز! بدانید که هیچ بلایی نازل نمی‌شود مگر به واسطه‌ی گناهی و یکی از بلاها، اختلاف داشتن با کسی است که دوستش داری، محمد بن سیرین فرموده است: «من گناه و معصیت کردنم را در رفتار زن و حیوان سواری‌ام درک می‌کنم» [یعنی هر بار که گناه می‌کنم، آن‌ها نیز با من به خوبی رفتار نمی‌کنند].

۷۴۰ـ باید اختلاف را محدود نموده و از دامنه‌دار کردن و انتشار آن بین مردم به گونه‌ای که از کنترل زن و شوهر خارج شود، اجتناب ورزید.

۷۴۱ـ باید موضوع مورد منازعه را معین و محدود نموده بر آن تمرکز نمایید. بدون آنکه به اختلافات و اشتباهات گذشته رجوع نموده و یا پرونده‌های قدیمی را بگشایید زیرا این اعمال باعث دامنه‌دار شدن اختلاف می‌گردد.

۷۴۲ـ هریک از زن و شوهر باید مشکل خود را بشناسد و هیچ‌یک نباید درک و فهم خود را صحیح و عاری از اشتباه بداند و هر دوی آن‌ها لازم است بدانند که هر اختلافی قابل گفت‌وگو و مناقشه می‌باشد و هر اختلافی در همان ابتدا قابل حل است.

۷۴۳ـ در آغاز گفت‌وگو باید از نکات مثبت و مورد توافق و فضایل، سخن به میان آورده شود، زیرا این روش باعث رقیق شدن قلب، دور شدن شیطان، نزدیک شدن نظرها به هم و چشم‌پوشی آسان از بسیاری از چیزهایی که در درون آدمی نهفته است، می‌گردد.

۷۴۴ـ حقوقت را همواره مانند چلچراغی جلو چشم خود قرار نده و آن را بیش از حد بزرگ نگردان و حقوقی را که از حقوق واجب تو نیست، حق اکتسابی خود قلمداد نکن و آن را مطالبه مکن.

۷۴۵ـ اعتراف به حق، فضیلت به حساب می‌آید، پس بر تو لازم است هنگام آشکار شدن خطایت به آن اعتراف نموده و بر آن اصرار نورزی و هر

کدام از طرفین که چنین امری را تحمل کند و بپذیرد از شجاعت و اعتماد به نفس بالایی برخوردار است.

۷۴۶- اعتراف به خطا و اشتباه، راهی به سوی راستی و درست‌کاری می‌باشد و برطرف مقابل واجب است که از اعتراف کننده تشکر نموده و از او به خوبی یاد کند. «اعتراف به خطا بسیار بهتر از ادامه دادن به اشتباهات و امور باطل است».

۷۴۷- نباید از اعتراف به خطا به عنوان وسیله‌ای برای اعمال فشار استفاده نمود بلکه باید آن را در لیست فضایل و اعمال ارزشمند و برجسته در روابط زناشویی قرار داد.

۷۴۸- باید بر رفتارها و سرشت‌های ریشه‌دار در هریک از طرفین مانند غیرت، صبر نمود، بر سرشت‌ها و طبایع طرف مقابل آگاهی یافت و با نرمی و مدارا تعاملی نیک با آن‌ها داشت.

۷۴۹- باید بر قسمت الهی راضی بود؛ اگر زن و شوهر در زندگی خیر و نیکی دیدند، باید خداوند را سپاسگزار باشند و اگر غیر از این دیدند، لازم است بدانند که مشکلات و اختلاف نظر بین تمامی افراد بشر وجود دارد و کمال تنها ازآنِ خداوند است.

۷۵۰- هنگام خشم و عصبانیت نباید به مناقشه و حل مشکل پرداخت و لازم است آن را به فرصت دیگری موکول کرد تا خاطر انسان آسوده و اعصاب او آرام گیرد و بتواند به راه حلی درست دست یابد.

۷۵۱- باید از بعضی از حقوق چشم‌پوشی نمود، زیرا دست‌یابی به حل اختلاف زمانی که هردو بر مطالبه‌ی تمام حقوق خود اصرار داشته باشند، بسیار مشکل است.

۷۵۲- زوجین باید با شرایط و احوال مختلف سازگاری داشته باشند. آرامش و عدم شتاب و تهوّر بهترین شرایط را برای نگرش صحیح و راه حل

درست برای مشکلات فراهم می‌کند.

۷۵۳- زن و شوهر لازم است این حقیقت را بفهمند که خوش‌بختی در آرامش خاطر و راضی بودن به قسمت است و این‌که مال و ثروت سبب خوش‌بختی نمی‌گردد.

۷۵۴- در حقیقت موفقیت در یک زندگی آرام و بدون دغدغه و اضطراب و حرص و طمع نهفته است نه در قصرها و خانه‌های زیبا و مجلل.

۷۵۵- لازم است که از لغزش‌ها و خطاهای غیر عمد چشم‌پوشی نمود؛ کیست که در زندگی اشتباه نکرده باشد و کیست که تمام امورش نیک و درست بوده باشد؟

«اختلافات در خانواده‌ی پیامبرﷺ»

۷۵۶- پیامبر گرامی اسلام، حضرت محمدﷺ، با نرمی و مهربانی وصف‌ناپذیری با همسرانش رفتار می‌کرد.

۷۵۷- بین پیامبرﷺ و عایشه -رضی‌الله‌عنها- اختلافی پیش آمد، پیامبرﷺ به او فرمود: آیا راضی هستی که عمر رضی‌الله‌عنه بین من و تو داوری کند. عایشه جواب داد: هرگز راضی نیستم که عمر داور ما باشد زیرا او مردی خشن و سخت‌گیر است. پیامبرﷺ فرمود: آیا به داوری پدرت راضی هستی؟ عایشه گفت: بلی. ابوبکر رضی‌الله‌عنه فرا خوانده شد و زمانی که در خانه‌ی پیامبرﷺ حضور یافت، پیامبرﷺ به عایشه فرمود: تو سخن می‌گویی و یا من سخن آغاز کنم. عایشه گفت: تو سخن بگو، اما چیزی غیر از حقیقت نگو. ابوبکر برآشفته شد، دستش را بلند نمود بر صورت دخترش عایشه سیلی زد. عایشه از دست پدر گریخت و پشت پیامبرﷺ پناه برد تا این‌که پیامبرﷺ به ابوبکر فرمود: به خدا قسم تو را برای این نخواسته بودیم. هنگامی که ابوبکر از خانه‌ی پیامبرﷺ خارج شد، عایشه از پشت پیامبرﷺ برخاست و

پیامبرﷺ از او خواست که نزدیک او بیاید اما او نیامد. پیامبرﷺ با تبسم به او فرمود: چرا نمی‌آیی در حالی که چند لحظه قبل از ترس زدن پدرت به پشت من چسبیده بودی؟ هنگامی که ابوبکر برگشت، پیامبر و عایشه را دید که با هم صحبت می‌کردند و می‌خندیدند؛ پس به آن‌ها گفت: من را نیز در آرامش و آسایش خود شریک گردانید همان گونه که در ناراحتیتان من را شریک نمودید.

۷۵۸ـ آری، طریقه‌ی تعامل پیامبرﷺ با اختلافاتی که گاه‌گاه در خانواده‌اش بروز می‌کرد، بهترین راهنما و الگوی نیک برای زندگی ماست.

۷۵۹ـ روزی پیامبرﷺ وارد منزل همسرش صفیه دختر حیی شد و او را دید که گریه می‌کرد. از او پرسید چرا گریه می‌کنی؟ صفیه گفت: حفصه به من می‌گوید که یهودی‌زاده‌ای بیش نیستم. پیامبرﷺ فرمود: به او بگو همسرم محمد، پدرم هارون و عمویم موسی می‌باشد. پیامبرﷺ این‌گونه اختلافات را با روشی نیک و پسندیده و با کلماتی ساده و بدون مبالغه حل می‌نمود.

۷۶۰ـ پیامبرﷺ در رفتار و برخوردش با دیگران نمونه بود. ایشان هرگز با دستانش به زنی یا خدمتکاری و یا هیچ‌کس دیگری به جز در میدان جهادِ در راه خدا، ضربه‌ای نزده است.

۷۶۱ـ پیامبرﷺ هنگامی که از زنانش خشمگین می‌گشت روش دوری و ترک همخوابگی را به عنوان روشی برای علاج مشکل برمی‌گزید. ایشان مدتی از همسرانش دوری گزید، زیرا آنان در طلب نفقه بیشتر او را در تنگنا قرار داده بودند.

۷۶۲ـ سوده دختر زمعه بیوه‌زنی پیر بود و از زیبایی ظاهری بهره‌ای نداشت. پیامبرﷺ او را به عقد خود در آورد اما سوده همواره احساس می‌کرد که پیامبرﷺ به علت ترحم و نه به خاطر عشق او را به عقد خود در آورده است و از این رو همواره در رنج بود. پیامبرﷺ برای این‌که او را از این

حالت عذاب‌آور نجات دهد تصمیم گرفت که از او جدا شود و عزم خود را به اطلاع سوده رساند. سوده با این عمل، از ناراحتی روانی نجات یافت اما تقاضایی در دل داشت که آن را این‌گونه بیان نمود: «ای پیامبر خدا! من حرصی به زندگی زناشویی ندارم و پیر شده‌ام اما دوست دارم زمانی که خداوند در روز قیامت من را زنده می‌کند، همسر تو باشم پس من را طلاق نده و شبی راکه نوبت من قرار داده‌ای به عایشه ـرضی‌اللّٰه‌عنهاـ اختصاص ده». پیامبرﷺ از سخنان سوده متأثر شد، او را نگه داشت و با او با مهربانی رفتار کرد و بدین‌گونه درس دیگری از جوانمردی به ما داد.

۷۶۳ـ موضع پیامبرﷺ در داستان افک، آن داستانی که نه‌تنها خانه‌ی پیامبرﷺ بلکه تمام جامعه‌ی اسلامی را تکان داد، چراغی روشن فرا راه هر مسلمان می‌باشد به ویژه در زمانه‌ای که اتهام به زنان و یا شوهران با علت و یا بدون علت زیاد گشته است. پیامبرﷺ پس از شنیدن شایعه‌ی افک با نرمی و ملایمت مخصوص به خود با عایشه ـرضی‌اللّٰه‌عنهاـ سخن گفت و به او فرمود: «ای عایشه! خبرهایی این چنین به من رسیده است، اگر بی‌گناه باشی خداوند برائت تو را اعلام خواهد کرد و اگر دچار گناه گشته‌ای، از خداوند طلب بخشش نما و به سوی او توبه کن». و خداوند وحی خود را از بالای هفت آسمان مبنی بر برائت عائشه ـرضی‌اللّٰه‌عنهاـ نازل فرمود و قلب پیامبرﷺ، عایشه ـرضی‌اللّٰه‌عنهاـ و تمام مسلمانان را شاد نمود.

«نمونه‌هایی از مشکلات زناشویی و راه‌حل آن‌ها»

زن خودسر و سرکش

۷۶۴ـ لجاجت و خودسری زن به تربیت نادرست و ریشه‌های آن در دوران کودکی برمی‌گردد.

۷۶۵ـ سلطه‌ی شوهر و عدم مشورت او با همسر و نیز تحقیر رأی و نظر زن توسط شوهر، زن را به سمت لجاجت و سرکشی می‌راند.

۷۶۶ـ احساس نقص کردن توسط زن قبل از ازدواج به علت رفتار و برخورد خانواده‌اش منجر به لجاجت زن بعد از ازدواج می‌گردد تا بدین وسیله احساس نقص دوران پیش از ازدواج را تغییر دهد.

۷۶۷ـ لجاجت و خودسری می‌تواند در نتیجه‌ی عدم سازگاری با شوهر و احساس وجود دو سرشت متفاوت و دور از هم و پای‌بندی و اصرار شوهر به عادات نادرست خود به وجود آید که در این صورت زن با لجاجت و خودسری خود نشان می‌دهد که با رفتار شوهرش مخالف و خواهان ترک آن است.

۷۶۸ـ لجاجت می‌تواند از تقلید رفتار والدین زن نیز ناشی شود.

۷۶۹ـ اگر لجاجت در طبع و نهاد زن ریشه داشته باشد، شوهر باید صبر پیشه کند و از علت‌ها و اسبابی که باعث زیاد شدن لجاجت زن می‌گردد، اجتناب ورزد.

۷۷۰ـ شوهر با محبت، عطوفت، احترام و عدم اهانت به زن می‌تواند دل او را به دست آورد و بدین وسیله او را از صفت لجاجت خلاص نماید.

۷۷۱ـ بر زن نیز لازم است که بداند با لجاجتش، تیشه به ریشه‌ی خانواده‌ی خود زده و درصدد نابودی آن است.

۷۷۲ـ لجاجت با شوهر و عدم اطاعت از او را هیچ شریعت، دین و آداب و رسومی قبول ندارد.

۷۷۳ـ زن باید بداند که مرد حق سرپرستی بر زن را دارد و رفتار زن و اطاعت او از شوهرش اطاعت از پروردگار است و به خاطر آن اجر و پاداش می‌گیرد زیرا شوهر می‌تواند بهشت و یا جهنم زن باشد.

۷۷۴ـ زن گرامی! این وصیت را به گوش دل بشنو: «کنیز شوهرت باش تا او نیز برده‌ی تو گردد؛ زمین او باش تا او نیز آسمان تو گردد».

۷۷۵ـ زن گرامی! این حقیقت را درک نما که با اطاعت از شوهر و توجه به تمایلات مشروع او از ارزش و قدر تو کاسته نمی‌شود.

۷۷۶ـ آثار اطاعت از شوهر در خانواده‌ی تو منعکس می‌گردد به گونه‌ای که شوهرت تو را دوست داشته باشد و قدر و ارزش تو نزد او بالا می‌رود و خداوند نیز از تو راضی می‌گردد و این بهترین چیزی است که هر زن می‌تواند در این دنیا به دست آورد.

زن تندخو و سخت‌گیر

۷۷۷ـ تندخویی و سخت‌گیری زن از بزرگ‌ترین موانع موفقیت مرد است و همانند گردنه‌ای تنگ در راه موفقیت زندگی زناشویی می‌باشد.

۷۷۸ـ اگر زن تندمزاج، بد رفتار و سخت‌گیر باشد، تمام فضایلی که یک زن واقعی با آن تشخیص داده می‌شود، از بین رفته و قدر و ارزشی برای زن باقی نمی‌ماند.

۷۷۹ـ تندخویی و سخت‌گیری زن در اخم کردن‌های مداوم، اصرار بر خواسته‌ها، عیب‌جویی از مرد و اثرپذیری از هر امر آشکار می‌شود.

۷۸۰ـ سخت‌گیری زن از تندخویی و اثرپذیری سریع او ناشی می‌شود.

۷۸۱ـ زن باید متکبر و سرکش نباشد و به خطایش اعتراف کند و با جدیت، پشتکار و بردباری این صفت نگران کننده را درمان نماید.

۷۸۲ـ زن گرامی! بکوش که درصدد ساختن فضایی آرام در خانواده باشی و صدایت را پایین بیاوری و به جای شتاب در پاسخ، به تدریج به درک مسایل بپردازی که در این صورت صفت تندخویی تغییر خواهد کرد.

۷۸۳ـ اگر تندخویی زن ناشی از عدم رضایت او از سطح مادی و معیشتی خانواده باشد، لازم است بداند که پیامبر گرامی اسلامﷺ به ما دستور داده است که در امور دنیوی به پایین‌تر از خود بنگریم نه به بالاتر از خود.

۷۸۴- زن گرامی! به جای تندخویی و شکایت از زندگی، حتی اگر با سخنان خوب و عبارات زیبا هم شده است، به شوهرت کمک کن.

۷۸۵- زن گرامی! از زندگی خود راضی باش و بدان که قناعت و بی‌نیازی درونی، ثروت واقعی است نه زیادی مال و اموال؛ خوش‌بختی در آسودگی خاطر است نه در افزایش مال.

۷۸۶- اگر تندخویی زن به علت فرزندان زیاد و خستگی ناشی از کارهای زیادی است که بر دوش او گذاشته شده است، بر شوهر لازم است که وقت خود را چنان تنظیم نماید که در پرورش فرزندان به همسرش کمک نماید و از تجربه‌های دیگران نیز بهره‌مند شود.

۷۸۷- اگر تندخویی زن به علت بیماری باشد، بر او لازم است که نزد پزشک رفته و در کامل نمودن دوره‌ی درمان تا شفا یافتن از آن بیماری کوشا باشد.

۷۸۸- اگر تندخویی ناشی از روابط نزدیک و خصوصی زناشویی باشد، زن باید آشکارا و بدون ملاحظه آن‌چه را که باعث اوقات تلخی او شده است با شوهرش در میان بگذارد اما اگر علل اضطراری و پیشامدهای موقتی باعث تندخویی شده است، بر زن لازم است که صبر و بردباری پیشه نماید تا آن علت‌ها خود از میان بروند و اگر تندخویی به نقص اعضای بدن برگردد، چاره‌ای جز درمان و علاج نقص وجود ندارد.

۷۸۹- شوهر باید با نیکی و نرم‌خویی با زنش رفتار و مدارا نماید و این فرموده‌ی پیامبر گرامی اسلامﷺ را به خاطر داشته باشد که فرمود: «بهترین شما کسی است که بهترین رفتار را با خانواده‌اش داشته باشد و من بهترین شما از لحاظ رفتار با خانواده می‌باشم».

۷۹۰- زن نیز باید نسبت به سرشت و اخلاق شوهرش صبر نماید و با او به نیکی رفتار نماید تا این‌که خداوند به اذن خود رفتار شوهرش را اصلاح نماید.

زن ولخرج

۷۹۱ـ اسراف یعنی ریخت و پاش و گذشتن از حد معقول و منطقی و خداوند چه راست فرموده است که: «در حقیقت اسراف کنندگان، برادران شیاطین می‌باشند».[1]

۷۹۲ـ موفقیت شوهر در کارش بی‌ارزش می‌گردد زمانی که زن یا شوهر ولخرج باشد و نتواند به درستی در ثروت و دارایی خود تصرف نمایند.

۷۹۳ـ اسراف و ریخت و پاش ممکن است نتیجه‌ی سال‌ها زندگی در تنگدستی، فقر و بی‌پولی باشد اما علت هر چه باشد از اسراف و ولخرجی به شدت نهی شده است.

۷۹٤ـ در میان انواع زنان، نوعی وجود دارد که ثروت و دنیا را به عنوان دروازه‌ای برای چشم و هم‌چشمی و رقابت و سبقت با دیگران در نظر می‌گیرد و هرگاه چیز جدیدی را ببیند و یا در مورد آن بشنود، به سرعت درصدد خرید آن بر می‌آید در حالی که ممکن است اصلاً آن را در زندگی به کار نبرد و فقط برای فخر فروشی و چشم و هم‌چشمی مبادرت به خرید آن نموده است.

۷۹۵ـ زن عزیز و گرامی بدان که رقابت و سبقت تنها در چیزی جایز است که خدا و پیامبرش به آن راضی باشند و آن هم سبقت گرفتن در اعمالی است که باعث مغفرت الهی می‌گردد آن‌جا که خداوند متعال می‌فرماید: «به سوی مغفرت پروردگارتان و بهشتی که عرض آن به اندازه‌ی آسمان و زمین است و برای پرهیزگاران آماده شده است، سبقت گرفته و بشتابید».[2]

۷۹٦ـ زن گرامی! بدان که ثابت ماندن شرایط و احوال از محالات است و

---

۱. الإسراء؛ ۲۷.　　۲. آل عمران؛ ۱۳۳.

روزگار در میان مردم می‌چرخد، کسی که امروز ثروتمند است، فردا ممکن است وضع زندگیش تغییر یابد.

۷۹۷ـ بدان که اسراف و ولخرجی باعث از دست رفتن و تباهی مال دنیا می‌گردد و در آخرت نیز عقاب الهی را به دنبال دارد.

۷۹۸ـ اسراف و ولخرجی شخصیتی شکننده را به وجود می‌آورد که قادر به تحمل سختی‌های زندگی و صبر و بردباری بر مشکلات نیست، پس فرزندانت را از این فساد و تباهی دور نگه دار.

۷۹۹ـ بدان که در مورد خرج کردن مال، محاسبه خواهی شد؛ چه بسیارند گرسنه‌ی محروم، یتیم بینوا، بیمار نالان و افتاده و آواره‌ی مال از دست داده؛ پس در هنگام ناز و نعمت، به نیازمندان صدقه بده زیرا صدقه خشم خدا را فرو می‌نشاند و مایه‌ی فزونی مال و اموال می‌گردد.

۸۰۰ـ اسراف باعث می‌شود که انسان برای برآورده کردن نیازهای مادی‌اش به حرام پناه ببرد که مایه‌ی تباهی و گناهی بزرگ است.

۸۰۱ـ زن گرامی! لازم است به سیره‌ی نیکوکارانی که خداوند به آنان نعمت مال و دارایی بخشیده است نظری بیفکنی و ببینی که آنان عدالت جو بوده و از اموال خود صدقه داده‌اند و عمر بن خطاب چه راست گفته است آنگاه که به فرزندش عبدالله فرمود: «آیا هر چیزی را که آرزو کنی و مورد اشتهایت باشد، می‌خری؟» (نباید چنین کنی).

زن سهل انگار و نامنظم

۸۰۲ـ بسیاری از شوهران از بی‌نظمی و شیوه‌ی نظافت خانه به گونه‌ای که مورد رضایت آنان باشد، اظهار شکایت می‌کنند.

۸۰۳ـ بی‌توجهی به بچه‌هاو نزاع و درگیری آنان با یکدیگر خانه را زیر و رو کرده و باعث ایجاد مشکلات می‌شود.

۸۰۴ـ زن همانند کارگری کوشا در خانه عمل می‌کند و کارهای سنگینی مانند پخت غذا، غذا دادن به بچه‌ها و تمیز نمودن اطاق‌ها و محیط خانه را بر عهده دارد.

۸۰۵ـ با تنظیم درست و توافق بین زن و شوهر می‌توان مشکلات مربوط به بچه‌ها را حل نمود مثلاً می‌توان بچه‌ها را به مهد کودک فرستاد تا با همسالان خود در اوقات فراغت بازی کنند.

۸۰۶ـ زن و شوهر با توافق بین خود می‌توانند زنی را به عنوان مستخدم به خانه آورده تا در امور مربوط به منزل و سرپرستی بچه‌ها به زن خانه کمک کند اما باید در این امر احتیاطات لازم را مد نظر داشت و نباید تمام مسؤولیت خانه را حتی برای چند ساعت و یا اوقاتی محدود به دوش مستخدم گذاشت بلکه او باید به عنوان دستیار زن خانه باشد و به او کمک کند.

۸۰۷ـ شوهر باید به زنش کمک نماید و مسؤولیت امور منزل را همراه با او متحمل شود و در این مورد پیامبر گرامی اسلامﷺ بهترین الگو می‌باشد.

۸۰۸ـ پرورش بچه‌ها و تمرین دادن آن‌ها برای داشتن نظم و تنظیم وقت و امور مربوط به خود از طرف والدین، به حل مشکل کمک می‌کند.

۸۰۹ـ زن گرامی! تنظیم وقت، هنری است که بدون تمرین فراگرفته نمی‌شود.

۸۱۰ـ عمل نمودن به برنامه‌ها و جدول‌های روزانه، هفتگی و ماهانه برای تنظیم امور منزل همراه با مقداری انعطاف، فایده‌ی زیادی برای خانه و زن خانه دارد.

۸۱۱ـ تنظیم وقت باعث صرفه‌جویی در وقت و تلاش آدمی می‌گردد.

۸۱۲ـ تنظیم وقت و امور منزل دل شوهر را شاد نموده و شوهر در فضای تمیز، پاکیزه و نیروبخش احساس آرامش و راحتی می‌کند.

۸۱۳ـ تنظیم وقت درس تربیتی مهمی برای فرزندان است و نظم و نظافت را به آن‌ها می‌آموزد به گونه‌ای که به آن عادت کنند.

۸۱۴ـ تنظیم وقت و نظم در امور منزل زمانی کافی برای استراحت شخصی زن و فراغت کافی برای انجام امور ویژه مورد علاقه‌اش فراهم می‌کند و باعث حل بسیاری از مشکلات می‌گردد.

۸۱۵ـ شوهر باید درک کند که همسرش انسانی است از گوشت و خون و تاب و توان ویژه و محدودی دارد و نباید امور منزل او را خسته کرده و از پای در آورد.

۸۱۶ـ شوهر باید بفهمد که اگر می‌خواهد اطاعت شود باید اوامرش در محدوده‌ی تاب و توان زنش باشد و باری بیش از حد توان بر دوش او نگذارد و با او سخت‌گیر نباشد.

کار زن

۸۱۷ـ اگر کار بیرون از منزل زن او را از انجام وظایفش در خانه از تربیت فرزندان و اداره امور منزل تا خدمت‌رسانی به شوهرش باز دارد، دست کشیدن از آن به مراتب بهتر و در مسیر موفقیت شوهر و زندگی زناشویی می‌باشد.

۸۱۸ـ زن باید بداند که موفقیت شوهرش در زندگی، موفقیت خود او به حساب می‌آید.

۸۱۹ـ از وظایف زن، همراهی با شوهر است و رسالت اول او در خانه و در میان فرزندانش می‌باشد.

۸۲۰ـ اگر زن بخواهد که شخصیت حقیقی خود را اثبات نماید، زمینه‌ی این کار با تربیت فرزندان بر اساس اخلاق، اصول و ارزش‌ها برای او فراهم است.

۸۲۱ـ اگر زن در داخل منزل و در انجام امورش موفق باشد، شوهر نباید احساس غیرت و سلطه‌طلبی نماید، بلکه باید زنش را کمک نموده و او را تشویق نماید زیرا موفقیت زن، موفقیت شوهر و فرزندان نیز به حساب می‌آید.

۸۲۲ـ زن با تنظیم وقت و سرپرستی امور منزل و فرزندان می‌تواند کار بیرون از منزلش را نیز ادامه دهد مادامی که هر صاحب حقی به حق خود برسد.

۸۲۳ـ زن نباید کار و زندگی زناشویی‌اش را با هم مقایسه کند زیرا وظیفه‌ی اول او زن خانواده و مادری است و بعد از آن‌ها، اگر فرصتی فراهم شد، نوبت کار است.

۸۲۴ـ زن نباید به خاطر کارش با زندگی خانوادگی‌اش بازی کند و آن را به خطر بیندازد زیرا هر چند در کارش موفق باشد، نمی‌تواند این موفقیت را با صمیمیت و گرمی خانواده و امنیت و آرامش زناشویی عوض نماید.

احترام نگذاشتن به خانواده

۸۲۵ـ ممکن است پسر خانواده، دختری را انتخاب کند که خانواده‌اش آن انتخاب را رد کنند و یا این‌که بردباری نمایند و پسر بدون رضایت خانواده‌اش با آن دختر ازدواج کند و این ازدواج باعث ایجاد احساس کینه و دشمنی بین زن و خانواده‌ی شوهر گردد.

۸۲۶ـ چه‌بسا زن یا شوهر به خانواده‌های یکدیگر احترام نگذارند به این علت که ارتباط با آن‌ها را خوشایند ندانسته و یا بر آن‌ها احساس برتری نمایند.

۸۲۷ـ والدین نباید در ازدواج دختر و یا پسرشان با کسی که اهل صلاح و نیکوکاری است و هیچ گونه شک و شبهه‌ای بر او وارد نیست، مانع تراشی کنند.

۸۲۸ـ خانواده نباید پسر و یا دخترشان را با زور و اجبار وادار به ازدواج با افراد فامیل و یا غیره نمایند زیرا اساس ازدواج راضی بودن به طرف مقابل می‌باشد.

۸۲۹ـ عدم خشنودی خانواده از ارتباط با خانواده داماد و یا عروسشان به رغم وجود صفت صلاح و ایمان در خانواده‌ی آن‌ها، بذر کینه و تنفر را در دل‌ها می‌کارد زیرا در این عمل احساس سوءِ نیت وجود دارد.

۸۳۰ـ خانواده در صورت عدم رضایت ازدواج پسرشان با یک دختر باید با آرامی او را پند و اندرز دهند و او را از عیب و نقص‌های دختری که می‌خواهد با او ازدواج کند، آگاه نمایند.

۸۳۱ـ زن گرامی! احترام گذاشتن به خانواده‌ی شوهرت و قدردانی از آن‌ها یک واجب شرعی می‌باشد و چه راست فرموده است پیامبر گرامی ﷺ که «از ما نیست کسی که به بزرگان ما احترام نگذارد و بر صغیران ما ترحم ننماید».

۸۳۲ـ محبت و احترام تو نسبت به خانواده‌ی شوهرت خیر زیادی را از جمله محبت و رضایت شوهرت، آرامش خانواده و فرزندانت و خوش‌بختی آن‌ها را به تو برمی‌گرداند.

۸۳۳ـ رفتار خوب تو با خانواده‌ی شوهرت و قدردانی از آن‌ها، آنان را وادار می‌کند که از آن‌چه مایه خشم و ناراحتی توست، دست بردارند زیرا انسان اسیر احسان و نیکی است.

۸۳۴ـ زن گرامی! اگر در رفتار مادر شوهرت چیزی را دیدی که باعث ناخشنودی توست، مانند مادر خودت او را در نظر بگیر، به خاطر سن زیادش بر او ترحم کن و بر رفتار، تعصب و انتقاداتش صبر کن زیرا صبر تو بر رفتار مادر شوهرت رضایت شوهر و رضایت خداوند متعال را به دنبال دارد.

۸۳۵ـ نسبت به خانواده‌ی شوهرت حسن ظن داشته باش زیرا سوءِ ظن

باعث برداشت‌های نادرست از رفتار و گفتارهای اهل خانواده می‌شود و دروازه‌ی درگیری و مشکلات را به روی تو باز می‌کند.

۸۳۶ـ شوهرت را وادار کن که با والدینش به نیکی رفتار نماید، صله‌ی رحم را در مورد آن‌ها به جای آورد، در رضایت آن‌ها بکوشد و هرگونه شائبه‌ای را که بین او و خانواده‌اش پیش آمده است، اصلاح نماید.

۸۳۷ـ شوهر نباید در حضور مادر و یا یکی از افراد خانواده‌اش به زنش اهانت و یا از او انتقاد نماید زیرا زن با این عمل احساس خواری و سرشکستگی می‌کند.

۸۳۸ـ شوهر موفق کسی است که با مادرش به نیکی رفتار نماید و در حضور خانواده‌اش به زنش احترام گذاشته و از او قدردانی نماید.

۸۳۹ـ هنگامی که بین زن یا شوهر و خانواده‌ی طرف مقابل مشکلی به وجود آید باید علت‌های اصلی را یافت و درصدد معالجه‌ی آن بود.

۸۴۰ـ شوهر باید بین حقوق خانواده پدری و حقوق همسرش عدالت را رعایت نماید.

۸۴۱ـ شوهر باید به خانواده‌ی همسرش احترام بگذارد و آن‌ها را دوست داشته باشد و بکوشد که فضای محبت‌آمیز و مملو از اعتماد و اطمینان بین خود و آن‌ها به وجود آورد، در این صورت از عشق و محبت همسرش نیز بهره خواهد برد و از بروز بسیاری از مشکلات و سختی‌ها جلوگیری خواهد کرد.

مداخله مداوم در کار شوهر

۸۴۲ـ مداخله‌ی زن در کار شوهر و کوشش در تحمیل نظرات و پیشنهادهایش، به شیوه‌ی غیر مستقیم، باعث به وجود آمدن مشکلات متعددی می‌گردد.

۸۴۳ـ شوهران اغلب به تمایلات همسرانشان در آگاه شدن بر اسرار کاری و تلاش برای شناخت آن‌ها جواب مثبت نمی‌دهند.

۸۴۴ـ زن گرامی! بدان که زیان‌ها و مضرات مداخله تو در کار شوهرت بیش از منافع آن است و پیامبر گرامی اسلامﷺ راست فرموده است که: «از زیبائی‌های اسلام در وجود هر شخص این است که از آن‌چه به او مربوط نمی‌شود، دست بر می‌دارد».

۸۴۵ـ زن گرامی! ممکن است بگویی کار شوهرم به من مربوط می‌شود؛ اما باید بدانی که هر کاری دارای اسراری است که دست‌یابی غیر صاحب آن کار به آن‌ها باعث ضرر و زیان می‌شود و اثرات منفی به دنبال دارد.

۸۴۶ـ در میان اوراق مربوط به شوهرت و یا امور خصوصی او جست‌وجو نکن زیرا با این کار اعتماد او از تو سلب می‌شود.

۸۴۷ـ زن گرامی! بدان که رفتار و اعمال تو مورد توجه و دقت فرزندانت می‌باشد و آن‌ها از تو یاد می‌گیرند که چگونه با امور خصوصی دیگران برخورد و رفتار نمایند.

۸۴۸ـ خواهر گرامی! بدان که هریک از ما دارای محدوده‌ای ولو کوچک از امور خصوصی متعلق به خود هستیم که نمی‌خواهیم دیگران به آن وارد شوند.

۸۴۹ـ خواهر گرامی! بکوش که به تدریج عادات بدت را تبدیل به عادات نیک نمایی و در این مسیر بردبار و مداوم باش.

شوهر غیرتی

۸۵۰ـ میانه‌روی در غیرت امری مطلوب و مهم برای نیرو بخشیدن به زندگی زناشویی و اظهار محبت بین زن و شوهر است.

۸۵۱ـ کسی که هیچ گونه غیرتی برای خانواده‌اش نداشته باشد، دیوث

است و رانده شده‌ی درگاه رحمت الهی می‌باشد.

۸۵۲ـ غیرت از شخصی به شخص دیگر بر اساس شخصیت، تربیت و ویژگی‌های روانی‌اش تفاوت می‌کند.

۸۵۳ـ غیرت بیش از حدی که پایه‌اش بر شک و سوءِ ظن استوار باشد، همانند شعله‌ی آتشی است که زندگی زناشویی را سوزانده و آن را به جهنمی تحمل‌ناپذیر تبدیل می‌کند.

۸۵٤ـ کسی که اعتماد و اطمینان بکارد چیزی جز اعتماد و اطمینان برداشت نمی‌کند و شک و گمان نیز چیزی جز شک و گمان به بار نمی‌آورد.

۸۵۵ـ شوهری که بیش از حد غیرتی است همواره خود را عذاب می‌دهد و خیالات و اوهامی برایش متصور می‌شود که هیچ پایه و اساسی ندارد.

۸۵٦ـ شوهر گرامی! از غیرت بیش از حد و بدگمانی بپرهیز زیرا اگر زن تو دارای ایمان ضعیفی باشد، این عمل تو، او را به ارتکاب گناه وا می‌دارد.

۸۵۷ـ شوهر گرامی! بدان که پیامبر گرامی اسلامﷺ فرموده است: «هیچ مردی نباید به خاطر بدگمانی و ترس از خیانت زنش و آگاه شدن به لغزش‌های او شبانه به خانه برگردد [اگر به جایی رفته باشد].

۸۵۸ـ شوهر گرامی! مادامی که زنی با ایمان و با عفت را اختیار نموده‌ای، از وسوسه‌ها و شک و گمان‌ها به دور باش و خود و زنت را با این کار عذاب نده.

۸۵۹ـ زن گرامی! آگاه باش که چه‌بسا رفتار تو احیاناً باعث گردد که شوهرت ناخودآگاه غیرتی شود، پس مواظب رفتار خود باش.

۸٦۰ـ اگر از صفات، اخلاق و ظاهر مردی سخن بگویی و اظهار شگفتی بنمایی، شوهرت را به سوی غیرت و خشم شدید می‌رانی و چه‌بسا با این رفتار احمقانه زندگیت را نابود کنی.

۸٦۱ـ غیرتِ پسندیده صاحبش را از ارتکاب اعمال احمقانه و جرایمی که شیطان و وسوسه‌هایش باعث آن می‌شوند، باز می‌دارد.

۸۶۲ـ زن و شوهر باید از شک و گمان به هم‌دیگر اجتناب ورزند و نسبت به هم اعتماد و یقین داشته باشند.

۸۶۳ـ زن نباید شک و گمان شوهرش را تقویت نماید یا با مخالفت با او و نافرمانی از دستوراتش باعث زیاد شدن شک و گمان‌های او گردد.

۸۶۴ـ در صورت وجود فضای بدگمانی، بر زن واجب است به‌گونه‌ای با شوهرش رفتار نماید که انگار در حال گذر از یک بحران می‌باشند و در این بحران باید در کنار شوهرش باقی بماند و با مهربانی و عطوفت با او رفتار نماید و بی‌تفاوت نباشد و شک و شبهه‌های پیش آمده را برایش به روشنی توضیح دهد و به او اطمینان و اعتماد ببخشد.

۸۶۵ـ اگر زن غیرتی شد، شوهر باید با آرامش و مدارا با او رفتار نماید و به او اطمینان دهد و این سخن پیامبرﷺ را به خاطر داشته باشد که فرمود: «زن غیرتی از بالای دره پایین آن را نمی‌بیند».[۱]

شوهر بخیل

۸۶۶ـ بخل، صفت مورد تنفر مردم است و شخص بخیل دور از خدا و بهشت می‌باشد و نزدیک به شیطان و جهنم است.

۸۶۷ـ شوهری که بر خانواده‌اش بخل ورزد، نفقه‌ی آنان را نپردازد و برای آن‌ها خرج نکند، حق آنان را ضایع نموده است و پیامبرﷺ فرموده است: «برای گناه انسان کافی است که حق کسانی را که نفقه‌شان بر او واجب است، ضایع نماید و خرج آن‌ها را نپردازد».[۲]

۸۶۸ـ پیامبرﷺ شوهران را تشویق نموده است که از رزق واسعی که خداوند به آن‌ها عطا کرده است، به زنانشان انفاق نمایند و خرجی و نفقه‌ی

---

۱. روایت از ابن‌حبان است.
۲. مسلم این حدیث را روایت نموده است.

آنان را بپردازند آن گونه که خداوند در قرآن فرموده است: «هر صاحب مالی باید از مالش نفقه دهد».[۱]

۸۶۹ـ زن گرامی! بپرهیز از این‌که به دروغ شوهر تنگدستت را به بخل متهم کنی.

۸۷۰ـ زن گرامی! بر روش زندگی جدیدت که شاید قبلاً به آن عادت نداشته‌ای، صبر کن و بدان که پس از هر سختی، راحتی و آسانی نیز خواهد آمد.

۸۷۱ـ ای زن با ایمان! بر توست قناعت زیرا قناعت گنجی است پایان‌ناپذیر و بدان که ثروتمندی، ثروتمندی دل و درون است.

۸۷۲ـ مدیریت خوب و صحیح و سپاسگزاری از خداوند بر تو واجب است زیرا شکرگزاری موجب فزونی نعمت است آن‌گونه که خداوند متعال می‌فرماید: «اگر شکرگزار باشید به تحقیق من نعمت‌های بیشتری به شما می‌دهم».[۲]

۸۷۳ـ با قناعت و رضایت از زندگی، محبت و قدرشناسی شوهرت را به دست می‌آوری، رستگاری و نجات و در نهایت بهشت را نصیب خودخواهی کرد همان گونه که محمدالمصطفیﷺ فرموده است: «به تحقیق رستگار خواهد بود آنکس که اسلام آورد و به اندازه‌ی کافی روزی داده شد و به آن‌چه خداوند به او عطا نمود، قناعت ورزید».[۳]

شوهر بد رفتار

۸۷۴ـ شوهری که عصبانی است، به زودی تحریک شده و سریع واکنش نشان می‌دهد و در تسلط بر اعمال و رفتارش سست است و از این رو به

---

۱. الطلاق؛ ۷.
۲. ابراهیم؛ ۷.
۳. روایت از مسلم است.

روش کتک زدن پناه می‌برد.

۸۷۵ـ کتک زدن روشی است در واکنش به بد رفتاری زن مانند اطاعت نکردن از شوهر و مخالفت و لجاجت با او.

۸۷۶ـ علاج زنِ نافرمانی که از شوهر اطاعت نمی‌کند، کتک زدن و اهانت کردن نیست.

۸۷۷ـ شوهر گرامی! بدان که روش کتک زدن و اهانت زبانی و روانی، روشی وحشیانه و به دور از بردباری و گذشت دینی و عرف و عادات صحیح می‌باشد.

۸۷۸ـ فرمانبردار کردن زن و اصلاح عناد و لجاجت او با رفتار خوب و پند و اندرز امکان‌پذیر است. اگر رفتار خوب و پند و اندرز فایده نداشت، از هم‌بستر شدن با او باید اجتناب ورزید.

۸۷۹ـ پیامبرﷺ فرموده است: «زنانتان را با شدت و خشونت نزنید» یعنی در صورت زدن آنان، آرام آنان را بزنید و به گونه‌ای افراط نکنید که باعث تنفر زن از شوهر گردد.

۸۸۰ـ شوهر نباید در صورت انجام هر کار ناخوشایند زنش شتاب نموده و او را به باد کتک بگیرد بلکه باید بردبار باشد و با هر عملی، رفتاری متناسب داشته باشد.

۸۸۱ـ پیامبرﷺ از ناسزا گفتن به زن و کتک زدن شدید به ویژه زدن بر صورت زن نهی نموده و فرموده است: «نباید هیچ‌یک از شما زنش را همانند برده‌ای بزند و آنگاه در آخر روز با او هم‌بستر شود».[1]

۸۸۲ـ شوهر گرامی! حق زن بر شوهر آنگونه است که پیامبرﷺ فرموده است: «هنگامی که غذا خواست، او را سیر کند و اگر پوشاک خواست او را

---

۱. روایت از بخاری است.

بپوشاند، به صورت او نزند، به او ناسزا نگوید، او را رها نکند مگر در منزلش».[۱]

۸۸۳ـ زن و شوهر باید از پیامبر رحمتﷺ الگو بگیرند و در شیوه‌ی رفتار و حل مشکلاتی که با آن مواجه می‌شوند، روشی نیک همراه با محبت و تفاهم در پیش بگیرند. آن‌گونه که در حدیث شریف آمده است پیامبرﷺ در زندگیش دست بر روی هیچ زن و خدمتکاری بلند نکرد و به طور کلی کسی را نزد مگر این‌که در میدان جنگ و جهاد در راه خدا بوده باشد.

۸۸٤ـ بر هریک از زن و شوهر لازم است که نسبت به رفتار طرف مقابل بردبار باشند، به سخنان هم‌دیگر گوش فرا دهند، درصدد بزرگ‌نمایی و تحریک مشکلات نباشند و با آرامش و حکمت درصدد رفع مشکل و شیرین کردن زندگیشان باشند.

۱. روایت از ابوداود است.

با هم بر سر راه خوش‌بختی و موفقیت

«خانه‌ی نمونه»

۸۸۵ـ خانه‌ی نمونه، خانه‌ای است که بنیان آن از روز اول بر اساس تقوای خداوند و رضایت او پایه‌ریزی شده باشد.

۸۸۶ـ خانه‌ی نمونه در هنگام بروز اختلاف، به داوری قرآن و سنت پناه می‌برد.

۸۸۷ـ خانه‌ی نمونه در تمامی ابعاد، چه مادی و چه معنوی، ساده و بی‌پیرایه و به دور از مظاهر اسراف و تجمل‌گرایی است.

۸۸۸ـ خانه‌ی نمونه، خانه‌ای است پاک و پاکیزه وکسانی که در آن زندگی می‌کنند بسیار به پاکیزگی، زیبایی و نظافت توجه می‌کنند و دوستدار پاکی و نظافت می‌باشند.

۸۸۹ـ خانه‌ی نمونه، خانه‌ای است خالی از آشغال و حشرات؛ زیرا نظافت نشانه‌ی ایمان است و نباید مسلمان به یهودیانی که آشغال را در حیاط خانه‌هایشان می‌ریزند، شبیه باشد.

۸۹۰ـ خانه‌ی نمونه بر پایه‌هایی از آرامش، رحمت و مودت استوار گشته است و به دور از شلوغی و سرو صدا می‌باشد.

۸۹۱ـ خانه‌ی نمونه، خانه‌ای است که بر لب هر فرد خانواده، تبسمی آرام و دل‌نشین که عمیق‌ترین اثر را بر دل مردم می‌گذارد، نشسته است؛ تبسمی که پیامبرﷺ در مورد آن می‌فرماید: «تبسم به روی برادرت، صدقه است».

۸۹۲ـ خانه‌ی نمونه، خانه‌ای است استوار بر پایه‌های مودت و رحمت،

آن گونه که خداوند متعال می‌فرماید: «و بین شما مودت و رحمت قرار دادیم».[۱]

۸۹۳ـ خانه‌ی نمونه خانه‌ای است که برای هر کودکی در آن، تخت‌خوابی جداگانه قرار داده شده است؛ زیرا جدا نمودن جای خواب بچه‌ها از هم‌دیگر امری مطلوب و پسندیده است.

۸۹۴ـ خانه‌ی نمونه، خانه‌ای است که افراد آن با هم همکاری می‌کنند و کارهای خانه بر اساس توان، میان آنان توزیع شده است.

۸۹۵ـ خانه‌ی نمونه، تنها محیطی طبیعی است که کودکان مستقیماً از لحاظ جسمی، عقلی و روانی در آن پرورش می‌یابند.

۸۹۶ـ خانه‌ی نمونه، خانه‌ای است که سبب رشد و پرورش احساسات عاطفی، مهربانی، محبت، مودت، تعهد و مسؤولیت مشترک بین افراد خانواده می‌گردد.

۸۹۷ـ خانه‌ی نمونه محیطی آرام و بی‌خطر است که شوهر و فرزندان با شتاب به سوی آن پناه می‌برند تا اعصابشان آرام گردد، خاطری آسوده پیدا کنند و خوش‌بختی را تحقق بخشند.

«خوش‌بختی در زندگی پس از چهل سالگی»

۸۹۸ـ زن گرامی! بدان که سن چهل سالگی، مناسب‌ترین زمان برای بازنگری در صحت کارهای گذشته و بلاها و امتحانات زندگیت می‌باشد.

۸۹۹ـ زندگیت را ملک خود بدان و بعد از بزرگ شدن فرزندان و جدا شدن آنان بر زندگی عملی خود متمرکز شو و خود را وقف شوهر و زندگیت کن؛ آن نوع زندگی که خواهان و آرزومند آن هستی.

---

۱. روم؛ ۲۱.

۹۰۰- با برنامه‌ریزی درست و طرح‌های هدفمند و هوشیارانه می‌توانی از بهترین سال‌های عمرت بهره‌مند شوی و از بازدهی، رضایت و بهره‌مندی از آینده‌ای پر ثمر، لذت ببری.

۹۰۱- از آن‌چه در زمان گذشته اتفاق افتاده است، خود را رها کن و به یک زندگی جدید روی آور و بکوش که زندگیت را تازه و نوکنی.

۹۰۲- استعداد و مهارت‌های خود را مورد ارزیابی قرار ده و به کاری روی آور که موفقیت و رضایت را به تو ارزانی دارد.

۹۰۳- به ارتباطات اجتماعی و رفت و آمد با دوستان بیشتر توجه کن زیرا از لحاظ بدنی و عاطفی برای تو مفید است.

۹۰۴- از سلامت و تندرستی‌ات محافظت نما و به آراستگی و جوان نشان دادن خود توجه بیشتری بنما.

۹۰۵- امور مالی و اجتماعی‌ات را مرتب کن.

۹۰۶- با رسیدن به سن پختگی بکوش آن شخصی شوی که دوست داری.

۹۰۷- بکوش که همواره شاد باشی و بیشتر شادمانی کنی زیرا سبب سازندگی و نوآوری در زندگی می‌شود.

۹۰۸- به زندگیت معنی ببخش و به کشف خود بپرداز تا بدانی که چه شخصیتی هستی.

۹۰۹- با داشتن روحیه‌ی بذل و بخشش و عطا از زندگیت لذت ببر و بخشش و عطایت را به چیزی مقید نکن و در قبال آن چشمداشتی نداشته باش.

«آینده‌ای روشن برای ازدواجی پربار»

۹۱۰- هنگام برنامه‌ریزی و نقشه کشیدن برای آینده، زوجین باید به جای کلمه‌ی «من»، کلمه‌ی «ما» را به کار ببرند.

۹۱۱ـ زن و شوهر باید از هم‌دیگر به نیکی یاد کنند و در سخن گفتن با دیگران نشانه‌هایی از احترام به هم‌دیگر را از خود بروز دهند و مثلاً بگویند که به داشتن چنین زن یا شوهری افتخار می‌کنند.

۹۱۲ـ زن و شوهر باید سعی کنند که نظراتشان با هم مطابقت داشته باشد و در هنگام سخن گفتن، هریک از آن‌ها از رأی و نظر طرف مقابل پشتیبانی کرده آن را تأیید نماید.

۹۱۳ـ هریک از آن‌ها باید خاطراتی را از اولین برخوردشان با هم‌دیگر در ذهن داشته باشند و جزئیات روزی را که در آن با ازدواج با یکدیگر توافق کردند به یاد آورده و از آن ذکری به میان آورند.

۹۱۴ـ هیچ‌یک از زن و شوهر با دیدی منفی به سختی‌ها و مشکلاتی که در زندگی مشترک با آن مواجه شده‌اند، ننگرند و بدانند که در آسمان زندگی ناگزیر باید ابرهای تیره و تاری وجود داشته باشند و روزی از این ابرها باران خیر و برکت فرو می‌بارد.

۹۱۵ـ گفت‌وگوی آرام و بحث در موضوع مورد اختلاف، یعنی اجتناب از بسیاری از درگیری‌ها و واکنش‌های ویرانگر.

۹۱۶ـ در هر موضوع یا رفتاری لازم است که قسمت نانوشته بین سطور خوانده شود تا بتوان علت‌های عاطفی و پنهان را کشف نمود و به آن‌ها جواب مناسب داد.

۹۱۷ـ هنگامی که زن به شوهرش تلفن می‌کند و شوهر دیر جواب می‌دهد، سؤال زن از علت تأخیر و نگرانی از وضع شوهرش بیانگر یک مفهوم عاطفی ناشی از عشق و علاقه و وابستگی نهفته درونی آن‌ها به یکدیگر است پس باید به سؤال زن جواب مناسبی داده شود و علت آن رفتار و تأخیر را کاملاً به او فهماند.

۹۱۸ـ نباید بر احساسات شریک زندگی حکم صادر کرد، اگر زن یا شوهر

به گمان این‌که در قبال رفتارش پاداش مناسبی کسب نکرده است احساس رنجش کند و خشمگین گردد، مثبت‌ترین جواب به او در آن حالت ممکن است دردسرساز شود پس مادامی که تو وظیفه‌ات را آن گونه که مورد رضای خداوند است، انجام دهی، تاوانی بر تو نیست و خداوند به تو پاداش بهتری خواهد داد.

۹۱۹ـ انتقاد را با انتقاد جواب ندهید بلکه باید علت انتقاد را شناخت و به نظر طرف مقابل احترام گذاشت و با تدبیر و محبت در مورد آن انتقاد به بحث و تبادل نظر پرداخت.

۹۲۰ـ جواب دادن انتقاد با انتقاد هیچ کمکی برای رسیدن به هدف مورد نظر نخواهد کرد بلکه سبب به وجود آمدن کینه‌ها و دشمنی‌ها گشته و موانعی را در راه رسیدن به راه حلی خوب و مناسب به وجود می‌آورد.

۹۲۱ـ هنگام ناراحتی مزاج و احساس بیماری و یا آمادگی نداشتن باید از بحث و تبادل نظر در مورد مشکلات اجتناب ورزید.

۹۲۲ـ زن و شوهر باید از جاذبه و دافعه‌ی متعادلی برخوردار باشند، نه در تمایلات شدید و روی آوردن به یکدیگر باید افراط کنند و نه در دفع و راندن یکدیگر زیاده روی کنند. کوتاهی در تمایل به یکدیگر سبب از بین رفتن شوق و محبت بین زوجین می‌گردد.

۹۲۳ـ زن و شوهر باید در طول روز رفتارهای مهربانانه و محبت‌آمیزی با هم داشته باشند مانند نوازش کردن و بوسه‌های سرپایی زیرا این اعمال اثر فعالی در تقویت روان و افزایش دوستی و محبت بین زن و شوهر دارد.

۹۲۴ـ رک گویی، احساس آسودگی، سرکوب نکردن و پنهان نکردن احساسات و دغدغه‌های درونی زن یا شوهر در رشد و پرورش مودت و دوستی و تعمیق روابط محبت‌آمیز اثر مثبت دارد و به اذن خداوند ضامن آینده‌ای پر از خوش‌بختی در سایه‌ی زندگی دل‌پذیر و مسرت بخش است.

«شوهرت را به سوی موفقیت راهنمایی کن»

۹۲۵ـ خوش‌بختی و موفقیت حقیقی زمانی برای انسان حاصل می‌شود که ببیند کسی که در کنار اوست، همواره در غم‌ها و شادی‌های او شریک است.

۹۲۶ـ زن گرامی! با شوهرت مشارکتی فعال داشته باش، به او کمک کن و در هر شرایطی در کنار او باش و او را رها نکن.

۹۲۷ـ برای موفقیت شوهرت در کارش و به طور کلی در زندگیش همواره در کنار او باش زیرا در کنار هر مرد بزرگ، زن بزرگی وجود داشته است.

۹۲۸ـ زن گرامی! همه‌ی راه‌های ممکن را برای تحقق بخشیدن به موفقیت و رستگاری شوهرت در دنیا و آخرت در پیش‌گیر و تمام تلاشت را برای آن به کار ببند زیرا موفقیت او موفقیت توست و خوش‌بختی، امنیت و ثبات خانوادگی ناشی از موفقیت او به فعالیت تو برمی‌گردد.

۹۲۹ـ همواره به شوهرت یادآوری کن که در هر کاری با نیت پاک و خالص، خداوند را در نظر داشته باشد.

۹۳۰ـ چیزی را که در توان او نیست، از او نخواه تا به حرام و یا آن‌چه شبهه‌ی حرام دارد، پناه نبرد.

۹۳۱ـ سفارشت به شوهرت این‌گونه باشد «در مورد ما تقوای الهی را مراعات نما و به جز طعام و نان حلال برای ما تهیه نکن زیرا ما می‌توانیم بر گرسنگی دنیا صبر نماییم اما تاب و تحمل آتش آخرت را نداریم». [سفارش زنان اصحاب پیامبرﷺ به شوهرانشان این‌گونه بود]

۹۳۲ـ شوهرت را به درستی و دقت در کار و عمل تشویق نما زیرا درستی در کار و عمل بهترین راه برای رسیدن به برتری و موفقیت است.

۹۳۳ـ به شوهرت کمک کن که در زمینه‌ی کارش آگاهی بیشتری پیدا کند

و به هر چیز جدیدی در مورد آن احاطه یابد.

۹۳۴ـ او را تشویق کن که با افراد موفق و آنانی که دارای همتی بلند هستند، نشست و برخاست نماید و از افراد تنبل و بیکار به دور باشد.

۹۳۵ـ سعی نکن که نظرت را بر شوهرت تحمیل کنی و یا در کار او بدون رضایتش تغییری انجام دهی.

۹۳۶ـ از صفات نیک شوهرت ستایش کن و موفقیت‌های مختلف او را به یادش بیاور.

۹۳۷ـ استعدادها و موهبت‌های او را کشف کن و او را در به‌کارگیری آن‌ها راهنمایی کن زیرا بعضی از مردم به وجود استعدادها و موهبت‌های حقیقی خود پی نمی‌برند اما کسانی که ارتباط نزدیکی با آن‌ها دارند، به وجود آن‌ها پی می‌برند.

۹۳۸ـ در پی‌بردن به نکات منفی کار و زندگیش و تلاش در بررسی آن‌ها و پیدا کردن راه علاج آن‌ها، با او مشارکت کن.

۹۳۹ـ پند و اندرزت را با روشی زیبا و با شیوه‌ای که او آن را قبول کند، انجام ده.

۹۴۰ـ اگر شوهرت با امر مشکلی مواجه و یا به ضرر و زیان دچار شد، بر توست چنان کنی که مشکل بر او آسان شود.

۹۴۱ـ در تعیین اهداف زندگی با شوهرت مشارکت کن زیرا با دقت و وضوح مشخص نمودن هدف، امر مهمی برای هر انسان به حساب می‌آید.

۹۴۲ـ در تعیین اهداف به واقعیت نزدیک شو و واقع‌گرا باش.

۹۴۳ـ به آرامی و با تدریج از اهداف خیالی دور شو تا شوهرت را نیز دچار خواب و خیال و آرزوهای غیر واقعی نکنی.

۹۴۴ـ در تعیین و دسترسی به اهداف اولویت بندی کن و مرحله به مرحله جلو برو.

۹۴۵ـ شوهرت را وادار نکن که در رسیدن به اهداف عجله کند.

۹۴۶ـ لازم است که برای مصلحت خانواده، از بعضی از چیزهایی که برای خودت می‌خواهی، دست برداری.

۹۴۷ـ بدان که پس از صبر، نوبت ظفر و موفقیت آید و موفقیت تا رسیدن به هدف، نیازمند رنج و کوشش و صبر است.

۹۴۸ـ صبر و بردباری همراه با شوهر از ویژگی‌های زنان صالح و نیکوکار است. اسما دختر ابوبکر صدیق رضی الله عنه با زبیر بن عوام رضی الله عنه ازدواج نمود و سختی زندگی با او را تحمل نمود تا این‌که خداوند از روزی و خیر خود، نعمت فراوانی به او بخشید.

۹۴۹ـ صبر زیبا آن است که حتی یک بار شکایت و عدم رضایت از موقعیت نداشته باشی، بلکه به قضا و قدر الهی همواره رضایت بدهی.

۹۵۰ـ داشتن طرح و نقشه‌ی درست شرط اساسی موفقیت است.

۹۵۱ـ زن گرامی! باید فضای ملایمی را برای شوهرت فراهم کنی تا او به طرح و نقشه‌ای درست دست یابد.

۹۵۲ـ در فراهم آوردن آن‌چه که شوهرت برای انجام کارش نیازمند آن است، به او کمک کن.

۹۵۳ـ اولویت بندی و تنظیم اهداف بر اساس اهمیت آن، لازم است.

۹۵۴ـ اگر شوهرت در نتیجه‌ی شرایط بیرونی و یا خطای غیر عمد باعث وقوع عملی غیر از انتظار گردد، نباید او را سرزنش کنی.

۹۵۵ـ با تشویق، ساده وانمود کردن کار و دور کردن کسالت و خستگی از زندگی شوهرت، در تقویت اراده‌ی او بکوش.

۹۵۶ـ انتقاد سازنده رو به سوی خیر و صواب دارد و به کامل نمودن کار و رسیدن به موفقیت کمک می‌کند.

۹۵۷ـ باید از وقت بهترین استفاده را ببری و با صرف وقت زیاد در دید و

بازدیدهای خانوادگی، حل مشکلات ساده و ناچیز کودکان و یا خریدن نیازهای خانه از بازار، وقتت را ضایع نکنی.

۹۵۸ـ همت بلند، پایه و اساسی برای رسیدن به موفقیت است و بر توست که خود را به آن بیارایی و تنبلی و سستی در زندگی را از خود برانی و در این مورد زنان پیامبرﷺ بهترین الگو برای تو در داشتن همت‌های بلند می‌باشند.

۹۵۹ـ از غرور بپرهیز زیرا بزرگ‌ترین عامل از بین برنده‌ی موفقیت است و بدان که شکست، آخر راه نیست بلکه چه‌بسا اعمال مضری که سودمند واقع می‌شوند. اعتماد به خدا و سپس اعتماد به نفس و تشویق، عواملی اساسی در رسیدن به موفقیت می‌باشند.

۹۶۰ـ انسان موفق کسی است که انتقادپذیر باشد اگرچه پذیرش انتقاد برای بسیاری از مردم سخت است.

۹۶۱ـ انتقاد را باید با عقل مورد بررسی قرار داد نه با عاطفه. باید انتقاد سازنده را از انتقاد ویرانگر تشخیص داد.

۹۶۲ـ شوهرت را در پذیرش انتقاد و توجه به نکات مثبت آن کمک کن و با آرامش تمام، انتقاد او را در مورد خودت پذیرا باش زیرا شوهرت نزدیک‌ترین فرد به توست پس نمونه‌ای نیک در پذیرش انتقاد باش.

۹۶۳ـ به سرعت افرادی را که از شوهرت انتقاد می‌کنند، به دشمنی و حسادت نسبت به او متهم نکن.

۹۶۴ـ خطاها و اشتباهات را ساده و ناچیز مپندار بلکه آن‌ها را مورد بحث و بررسی قرار داده و به دنبال راه علاج آن‌ها باش.

۹۶۵ـ بدان که بیشتر مردم از پذیرش مسؤولیت می‌گریزند و از مسؤولیت عواقب آن می‌ترسند.

۹۶۶ـ ترس از مسؤولیت‌پذیری نتیجه‌ی تربیت نادرست در دوران کودکی است که باعث عدم اعتماد به نفس گشته است.

۹۶۷ـ بعضی از مردم به محض رسیدن به موفقیتی به آن قانع شده و به رغم توانایی و امکانات لازم برای ایجاد تغییر در خود، بر بیشتر از آن موفقیت آگاهی پیدا نمی‌کنند.

۹۶۸ـ اگر شوهرت از افرادی است که قید و بند خود را بر تغییر و دگرگونی ترجیح داده است، باید او را تشویق کنی و با دل‌گرمی دادنش سبب شوی که به خود اعتماد به نفس پیدا کند.

۹۶۹ـ باید شوهرت را به پذیرش مسؤولیت و عدم ترس از آن و عواقبش راهنمایی کنی.

۹۷۰ـ باید شوهرت را تشویق کنی که می‌تواند هر کاری را که به او سپرده شده است، انجام دهد و او را آگاه کنی که هر کاری در ابتدا ترس‌آور است اما پس از مدتی ترس از آن برداشته شده و امری عادی می‌گردد.

۹۷۱ـ باید روحیه‌ی شور و شوق و نشاط را در درون او بدمی و اهدافی را که برای خود برگزیده است، به یادش آوری.

۹۷۲ـ با شوهرت حرف بزن و برای او بیان کن که هرگاه انسان در کارش به مراتب بالاتری دست یابد، مسؤولیت و عواقب آن سنگین‌تر و مشکل‌تر می‌شود.

۹۷۳ـ در مسؤولیت پذیری، هیچ امر غیر ممکنی وجود ندارد بلکه هر چیز با اراده‌ی قوی، شوق و اشتیاق، خوش‌بینی و توکل و اعتماد بر خداوند در اول و آخر، امکان‌پذیر است.

۹۷۴ـ خودباوری از مهم‌ترین عوامل لازم برای موفقیت انسان در زندگی است و نیز سبب غلبه بر احساس درونی عدم امکان تغییر خود به سوی حالتی بهتر است.

۹۷۵ـ تغییر صفات و ویژگی‌های شخصیتی و روانی و حرکت به سوی حالتی بهتر، کار آسانی نیست اما غیر ممکن هم نیست.

۹۷۶ـ نسبت به رفتار و صفاتی که آن‌ها را از شوهرت نمی‌پسندی و احساس می‌کنی موانعی در راه موفقیت می‌باشند، صبور و بردبار باش.

۹۷۷ـ با تغییر صفات و رفتاری که دوست داری از دست آن‌ها خلاص شوی، از خودت الگویی برای شوهرت بساز.

۹۷۸ـ از هرگونه تغییر رفتار شوهرت به سوی حالتی بهتر حتی اگر ساده هم باشد، تعریف و تمجید کن و چنان رفتار کن که شوهرت احساس کند به شوهری چون او افتخار می‌کنی.

۹۷۹ـ مواظب باش که از انتقاد گزنده یا مدام انتقاد کردن از شوهرت اجتناب کنی زیرا سبب می‌شود که شوهرت چندگامی به عقب بردارد.

۹۸۰ـ زن باید درک کند که ماندنش در کنار شوهر و همراهی با او، او را به سوی جلو و خیر دنیا و آخرت می‌برد، پس باید سعی کند که این همراهی به بهترین وجه باشد.

۹۸۱ـ زن با ایمان در سختی‌ها و بلاهای زندگی، ترس و نگرانی را از وجود شوهرش می‌زداید و به او مژده‌ی خیر و نیکی می‌دهد و در تمام ناگواری‌های زندگی مادامی که شوهر بر مسیر راست و درست باشد، دستیار اوست و به او کمک می‌کند.

۹۸۲ـ زن گرامی! بدان موفقیتی که سبب تحلیل رفتن سلامت جسمی، روانی و اخلاقی شود، در حقیقت موفقیتی ویرانگر است.

۹۸۳ـ از این‌که شوهرت را به سوی موفقیت در امری سوق دهی که کار او نیست و توانایی انجام آن را ندارد، پرهیز نما زیرا او را دچار رنج و عذابی می‌کنی که در صورت شکست در انجام کار نیز دچار چنان رنجی نشود.

۹۸۴ـ آگاه باش که زندگی نیازمند نوعی تعادل است و اختلال در این تعادل، زندگی را مختل و ناگوار می‌کند؛ پس حق هر صاحب حقی را به موقع ادا کن.

«تا با عشقی دایمی زندگی کنی»

ازدواج نیز مانند هر موجود زنده‌ای احتیاج به تغذیه و رعایت دارد تا از عشقی دایمی بهره‌مند گردد. از ویژگی‌های زنان و شوهران موفق در زندگیشان این است که از عشق اوایل زندگیشان محافظت می‌کنند و بر پرورش و تنوع آن کوشا هستند تا این عشق همواره شعله‌ور باشد و در خلال عبارات و اشاراتشان عشق درونی خود را ابراز می‌دارند. و به این منظور، کسی که خواهان بهره بردن از عشقی دایمی است، موارد زیر را دنبال نموده و آن‌ها را به کار بندد.

۹۸۵ـ این عبارت را با هم تکرار کنید: «باشد که خداوند در دنیا و آخرت ما را گردهم آورد»؛ نمونه‌ی عباراتی این چنین، بنیان ارتباط زناشویی را پایدار و سبب تقویت عشق و علاقه بین زن و شوهر می‌گردد.

۹۸۶ـ بیشتر کردن رفتارهای دوستانه، عاشقانه و محبت‌آمیز ساده که باوجود سادگی بسیار ارزشمند می‌باشند؛ از جمله این رفتارها عبارتند از: کشیدن پتو یا لحاف برطرف مقابل که خوابیده است، گذاشتن بالش برای طرف مقابل هنگام نشستن، گذاشتن لقمه در دهان طرف مقابل، چای دم کردن و گذاشتن آن در جلو طرف مقابل و...

۹۸۷ـ قرار دادن زمانی برای گفت‌وگو بین زن و شوهر و یادآوری اتفاقات شیرین گذشته.

۹۸۸ـ گفت‌وگو در مورد زمان حاضر و آینده و آمال و آرزوها سبب گرم‌تر شدن علاقه و ارتباط بین زن و شوهر می‌گردد.

۹۸۹ـ به میان آوردن تمایل هریک از زن و شوهر برای رفتن به اتاق خواب و مبادله‌ی گفت‌وگوهای خصوصی سبب زیاد شدن عشق زن و شوهر می‌گردد.

۹۹۰- تأمین کمک و دل‌گرمی عاطفی هنگام نیاز به آن در حالاتی مانند این‌که زن حامله باشد که با درد و احساس زندگی می‌کند یا مرد بیمار باشد که زنش با مهربانی با او و رعایت او سبب دل‌گرمی او شود.

۹۹۱- دادن هدایای مادی در مناسبت‌های معین و یا ناگهانی و بدون هیچ مناسبتی که غیر منتظره بودن آن بزرگ‌ترین اثر را بر ارتباط زناشویی دارد و به طور کلی هدایا در ذهن، نشان زیبایی از خود به جای می‌گذارد.

۹۹۲- دعای زیاد بعد از هر نماز و در اوقات اجابت دعا مبنی بر دوام داشتن عشق بین زن و شوهر و طلب آن از خداوند.

۹۹۳- هریک از زن و شوهر با روح تسامح و بخشندگی و با خوش‌رفتاری با هم برخورد کنند.

۹۹۴- چشم‌پوشی از نکات منفی و توجه به نکات مثبت و رفتار با یکدیگر آن گونه که دوست دارند و نه آن گونه که می‌خواهند.

۹۹۵- به فرزندانشان بیاموزند که چگونه با بوسیدن، کمک کردن و فداکاری به والدین خود احترام بگذارند. اگر پدر در حضور فرزندان از مادر آن‌ها تقدیر نماید، مادر احساس شادمانی و سرور می‌کند و برعکس.

۹۹۶- خوش‌بختی زن و شوهر به فرزندانشان منتقل می‌شود و برای آینده‌ی آنان الگو و رهگشا می‌شود پس زن و شوهر باید به خوبی به این مسأله اهمیت زیادی بدهند.

«ظروف لذیذ برای خوش‌بختی زناشویی»

ظرف اوّل

۹۹۷ـ مواد لازم و مقدار آن:

نیم لیتر صبر و بردباری؛

سه حبه از فراخی سینه و تسامح؛

ده حبه از حسن ظن به دیگران؛

نیت، توبه، خیر و مراقبت به اندازه‌ی لازم؛

روش پخت: خودت را آماده کن که با ایمان و عمل صالح هرگونه چرک کینه و دشمنی را از خود بزدایی و پاک و پاکیزه شوی.

ظرف تقوی را جلو چشم خود بگذار.

مقداری از خیر و مراقبت الهی را با هم مخلوط کن و سپس مقداری از مایع صبر و بردباری بر روی این مخلوط بریز.

فراموش نکن که مقداری از تسامح و گذشت هنگام قدرت را به انتهای این مخلوط اضافه کنی.

مخلوط را در اجاق مجاهده با نفس قرار بده.

شعله‌ی آتش خشم و غضب را کم کن.

یک ساعت منتظر بمان و با خودت خلوت کن و نفست را محاسبه نما که چه کارهایی کرده است.

مقداری توبه به سوی خدا و نیت خالص را به مخلوط اضافه کن تا وعده‌ی غذایی از هرگونه شک و شبهه‌ای پاک گردد.

در نهایت ظرفت را با تبسم رضایت، تندرستی و عافیت زیباتر کن.

ظرف دوّم: ظرفی احساساتی و شاعرانه

۹۹۸ـ مواد لازم و مقدار آن:

۵ کیلو از سخنان عاشقانه و محبت‌آمیز با کلماتی شیرین

فضای آرام؛

عطر عود و بخور؛

روشنایی ضعیف؛

سفره‌ی منظم شام؛

لیوانی پر از آب‌لیموی سرد همراه با نعناع؛

روش ساخت: مخلوطی چسبنده از فضایی آرام که عطر عود و بخور به آن پاشیده شده است فراهم آور و مقداری روشنایی ضعیف به آن اضافه کن.

سفره‌ی شام را که برای دو نفر منظم و مرتب شده است و بر روی آن بشقاب‌ها و لیوان‌های تمیزی قرار داده شده است، آماده کن و علاوه بر غذای اصلی مقداری سالاد و شیرینی‌های متنوع نیز بر روی آن بگذار.

مواد اشتها آور را که عبارت است از تقدیم غذا به طرف مقابل به سفره اضافه کن.

مقداری آب‌لیمو را همراه با نعناع در لیوانی بریز و با احترام آن را جلو شوهرت بگذار و نصف مقداری از سخنان عاشقانه و محبت‌آمیز را به آن اضافه کن و نصف باقی مانده را برای تزیین گوش‌ها و حس شنوایی شوهرت بعد از صرف شام بگذار.

مخلوط را در قلب شوهرت قرار ده و یخچال نفست را در آن بدم تا سرد شود.

احساسات خود را با مقدار باقی مانده از سخنان عاشقانه بپوشانید تا ظرفتان پایان خوش و مطبوعی داشته باشد.

این ظرف غذا را می‌توان در تمام اوقات مصرف نمود اما بعضی ترجیح می‌دهند که شام آن‌ها باشد. نوش جان!

ظرف سوّم: ظرف روزانه

۹۹۹ـ مواد لازم:

لباسی ظریف و آراسته؛

موهای تمیز؛

مقداری مواد آرایشی مخصوص صورت؛

ترشحاتی از عطر مورد علاقه‌ی شوهر؛

تبسمی شفاف؛

کمی عشوه و ناز؛

نوازش‌های مهربانانه؛

کلمات شوق برانگیز و خوشایند؛

روش ساخت: لباس زیبا و آراسته‌ات را با خرسندی بپوش و مقداری از عطر مورد علاقه‌ی شوهرت را بر روی آن بپاش.

موهای تمیزت را به روشی جذاب آراسته کن و می‌توانی برای زیباتر نمودن آن‌ها از وسایل لازم استفاده کنی.

صورتت با مقداری از مواد آرایشی، آن گونه که شوهرت دوست دارد، آرایش کن.

مقداری از تبسم شفاف را بر مقادیر پیشین اضافه کن تا چهره‌ات درخشان‌تر شود.

بر مخلوط ساخته شده، کلمات شوق برانگیز و خوشایند را همراه با نوازش‌های مهربانانه و کمی عشوه و ناز اضافه کن و آن را بر روی آتش محبت بگذار و سپس بر قلب شوهرت بریز و هر روز آن را گرم گرم بر روی سفره‌ی زندگی زناشویی بگذار.

از این نوع غذا به عنوان ظرف غذای روزانه استفاده کن زیرا سرشار از ویتامین‌هایی است که باعث تقویت جسم زندگی زناشویی می‌گردد. نوش جان!

ظرف چهارم: ظرف حلوای چشم‌پوشی با نبات عفو

••• مواد لازم و مقدار آن:

چند کیلوگرم چشم‌پوشی؛

۷ قاشق از گردوی رنده شده‌ی خاطرات؛

نصف لیوان روغن وفای محلی اصیل؛

یک جلسه گذشت؛

یک بسته آرد کرامت و بزرگواری؛

مقداری شکر عشق؛

روش ساخت: اول، ساختن نبات عفو؛

پنج قاشق شکر عفو و بخشش از خطاهای شوهر مانند خشم و عصبانیت و کوتاهی از انجام خواسته‌ها را در یک لیوان آب صاف گذشت که از چشمه قلب بزرگ زن استخراج شده است، ریخته و بعد از به هم زدن، آن را بر سخاوت گردوی رنده شده‌ی خاطرات شیرین گذشته و دورانی از کامیابی اضافه کن که در آن شوهر برای زن ناز می‌کرد و وسایل مورد نیازش را برایش می‌خرید و همواره با سخنان زیبایش گوش همسرش را تزیین می‌نمود، سپس مخلوط به دست آمده را بر روی شعله‌ی آرام محبت قرار ده تا تبدیل به نبات عفو شود.

دوم، ساختن حلوای چشم‌پوشی:

مقدار چند کیلوگرم چشم‌پوشی را از هم جدا کن تا هوای تازه‌ی عفو به آن‌ها بخورد و آن‌ها را تازه و با طراوت کند و سپس آن‌ها را به خوبی با روغن وفای محلی اصیل به هم بیامیز تا تبدیل به یک معجون نرم شود. مقداری از

آرد کرامت را که با شکر عشق مخلوط شده است، بر روی معجون بریز تا آن را تمام بپوشاند و بوی مطبوعی پیدا کند و سپس آن را در ظرف قلب شوهرت ریخته و در فر اجاق خوش‌بختی قرار ده و در آن را به خوبی ببند تا هوای ابلیس داخل آن نشده و زیبایی و مزه‌ی لذیذ آن را از بین نبرد.

مدتی آن را در اجاق فر رها کن تا به خوبی بپزد و پختن آن را با نگاه‌های محبت‌آمیز، سخنان ارزشمند و نوازش‌های مهربانانه‌ی شوهرت آزمایش کن.

بعد از پختن، مقداری نبات عفو را برای تزیین بر روی آن بریز و آن را در جلسه‌ی گذشت دوستانه با شوهرت حاضر کن.

مراجع

۱ـ ناصح للسعادة الأسرية www.naseh.org

۲ـ اسرار الزواج السعيد بثينة العراقی

۳ـ الطريق للسعادة الزوجيه عبدالله بن جارالله

۴ـ المشاكل الزوجيه و حلولها فی ضوء الكتاب و السنة د. محمد عثمان الخشت

۵ـ مستشارک للسعادة الأسرية

۶ـ الخلافات الزوجيه و حلول عمليه عادل فتحی عبدالله

۷ـ توجهی اليه د. ايرين کاسارولا

۸ـ اسرار فی حياة المطلقات بثينة العراقی

۹ـ مجلەی «الاسرة» شمارەی ۸۰

۱۰ـ ادفعی زوجک نحو النجاح عادل فتحی عبدالله

۱۱ـ عشر قرارات ذکيه بحرسن الاربعين تينا تسينا

۱۲ـ خطوة خطوة نحو الهدف احمد سالم

۱۳ـ شبکەی اينترنتی الفوائد الاسلاميه

۱۴ـ شبکەی اينترنتی الجواهر الاسلاميه

۱۵ـ شبکەی اينترنتی مسلمه برج الحوار

16. www. Islam on line. net

17. www. maseh. net /cheis/chs/ugood/iuifhtm

18. www. mwzema. com